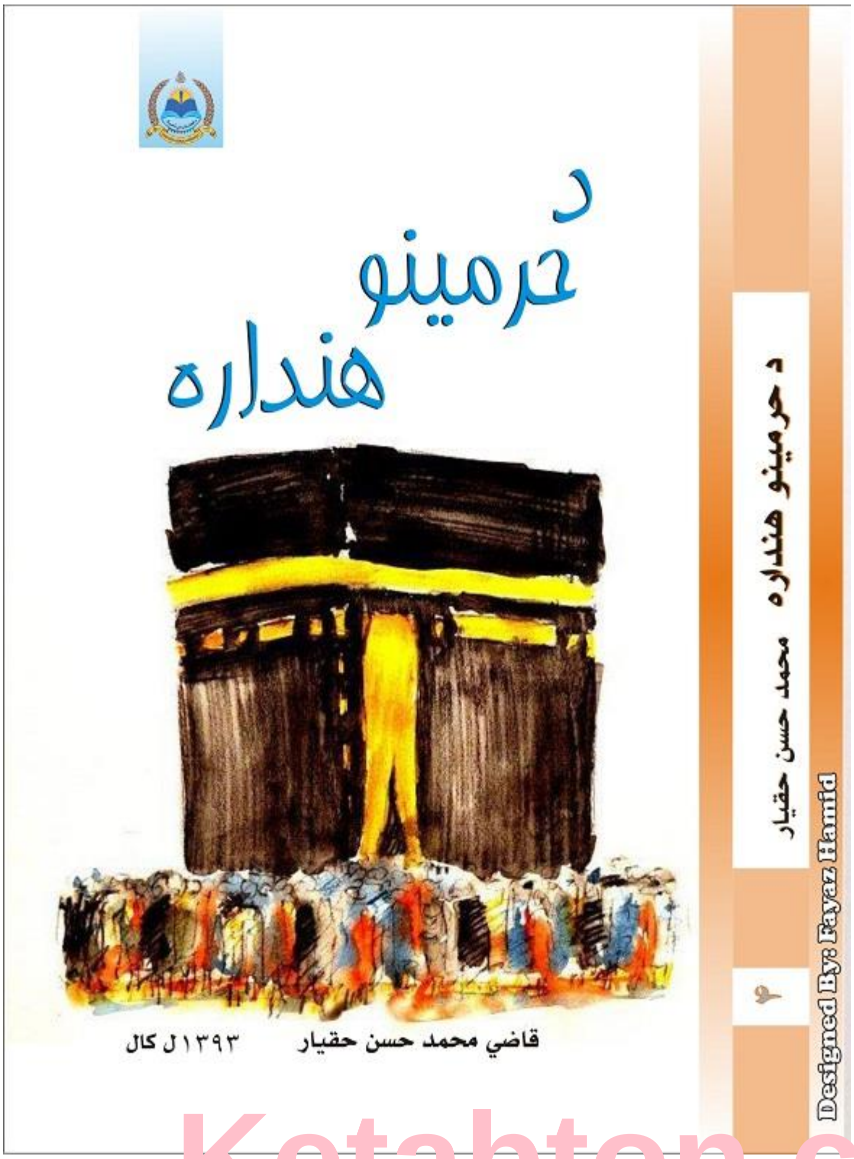

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمينو هېنداره

www.melitahrik.com
0777 400 116

ليکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقيار
کابل – افغانستان

۱۳۹۳ هـ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمينو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقيار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحريک فرهنګي څانګه
کمپوز : رفيع الله روشن
ډيزاين : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

د چاپ حقوق محفوظ دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې مينې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند يې راته د سکون او اطمينان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک مخ
منزل د ټولویودی خو سفر جداجدا......................................۱
د عزم جزم...۴
ترهوایي ډګره په ټکسي کې یواځې.......................................۸
هرات که د افغانستان دوبۍ..۱۲
الانتظار اشد من القتل...۱۵
د یارانو بنډارونه...۲۲
مرمرین قبر..۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو..................................۲۸
ارګ یا اختیارالدین کلا..۳۱
د یو انتظار پای او د بل پیل..۳۳
درې نیم ساعته ولاړه...۳۶
جدې ته الوت..۳۷
میقات..۴۰
په ژمي کې دوبی...۴۳
جده..۴۵
د ملک عبدالعزیزنړیوال هوایي ډګر..۴۷
د فیوضاتو ښار ته...۴۸
د وقار او پرتم ښار...۵۰
شهزاده ملنګ..۵۲
مکة المکرمة...۵۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافيه او تاريخ.......................................۵۲
د مکې مکرمې فضايل.............................۵۷
د حرم حدود.....................................۶۰
حرم يا کعبه.....................................۶۳
د کعبې تاريخ او ودانوونکي......................۶۴
د ملک عبدالعزيز په پيرکې د کعبې بيا رغونه..........۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجيانو سرخرييل..................۷۲
صفا او مروه..۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان.......................۸۴
سعودي له نېستمنو سپين ږيرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶
د حرم حوېلۍ..۸۸
سعود کورنۍ او حرمين..................................۹۲
د ملک عبدالعزيز په پير کې..............................۹۳
د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختيا دوهم پړاو..........................۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سېلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ايرکنډېشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې......................................۱۰۵
د مسجدالحرام منارې ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنډارونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه ۱۱۵
نهال اونفیسه ۱۱۶
زمزم ته بې صبري ۱۱۹
لومړی جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟ ۱۶۵
البیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې ۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مینې ربنتونی خوند ۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشوغار ۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تیلیفون ۱۹۹
حرم او جنازې ۲۰۱
نه پرچاڅوک کارلري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی ۲۰۴
ثور غار ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَوني سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواکان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتیان او فتواګاني ۲۲۸
روغتیا ۲۲۸
هم سر لار او هم سرسر ۲۳۰
د مېړه او مېرمنې مینه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې لیدنې ۲۳۷
د حاجیانو ځینې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځینه دوکاندارانې او سوالګر ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حدیبیې څخه احرام ۲۶۱
جعرانه که جغرافیه؟ ۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ایرانیانو کودتا ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي ۲۷۵
حج ته هوایي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۲
د جنوبي اسیا مکتب ۲۷۷
دابن لادن مسجد ۲۷۹
دریم مخلوق ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲

د رڼا او بريا په ښار کې ۲۸۴

صفه او رياض الجنة.. ۲۸۶

د نبوي حرم پراختيا ۲۸۹

د جمال ښار.. ۲۹۲

جنة البقيع.. ۲۹۴

په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸

پردېس کوربانه.. ۲۹۹

احزاب ياګڼ لښکريزه جګړه....................................... ۳۰۱

د احد ډګر ۳۱۰

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره.. ۳۱۵

د سلمان فارسي بڼ.. ۳۱۶

د حضرت عثمان کوهي.. ۳۱۸

عجوه.. ۳۱۹

په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی.. ۳۲۰

د نبوي حرم امامان ۳۲۱

د نبوي حرم کتابتون.. ۳۲۳

د مديني بازار او هوا.. ۳۲۴

د حرم ځمکتلې.. ۳۲۸

د ديدن وروستۍ شيبې.. ۳۳۰

د شباکيا جريمه.. ۳۳۴

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم....................................... ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته...۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپېژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووتړلې خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلی او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه می څو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ديني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فريضه ده اوددې فريضې دښه اداکولو لپاره له حرمينو سره بلدتيا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج ديونليك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپير وليد او ومې ليدل چې حاجيان خصوصا افغان حاجيان څومره دحج له مناسکوسره نابلده او يا بې پروادي، څومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضايع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځايونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره څومره توپيرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج يو جامع ،هراړخيز علمي او عملي يونليك اودحرمينو يوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمينو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او ليدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دليدلو په څېر وي، زما رشته شرعيات دي ، په مسجدکې به مې ترهدايې او شرح وقايې په کتابونو اوبيا په پوهنتون کې خو کوم لس څله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرڅه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعيت اټکل يوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمينو له پراختياسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لېرى وخواوس يې ودانې شريکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن يې نښه هم نشته اوس دتيګو او اغزيو ځای قيمتي مرمرو نيولی دی، همدالامل وچې ومې پتييله داسې يونليك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفي کړم ،اوهم دحج دځينو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي له خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (رومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رڼه ،هرارخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په تینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنیك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې توربږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو یو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپیریال کې زده کړې دي هغه بسم الله الرحمن الرحیم دی مور به مې چې راته مخ هم مینځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به یې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې او درنه کلمه لااله الاالله محمد رسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کریم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پیلاوه نو له : (کریما ببخشای برحال ما) نه وړاندې مې استاد (رب یسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخیر) دعا رابانده ولوسته او څو ځله یې راسره تکرار کړه . که په هرڅو مره تیاره او دوبرې ځای کې به روان وو نو له ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ویله مور به چې د هر کار په پیل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرموشاته ودرېد. که له کوچنیتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښایي ماهم له الله او بسم الله پرته لیکلې وای چې : ژوند ټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکې تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له یوه ټاکلي ټکي پیل کړی او په یوه ټاکلي ټکي یې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه یې پیل دده په واک کې دی او نه یې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي او نه منزل.

ځینې سفرونه لنډ او ځینې اوږده دي، په ځینو کې د انسان مجازي یا تشریعي خوښه شامله وي خو ځینې بیا په تکویني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تېل کېږي ، د سفر پیل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل یو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې یې د تل لپاره واړوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پېنۍ (کایناتو) په سلګونه میلیونیز کاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګې کې څاڅکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پېنۍ حکومت کوي او الله ج هغه سیارې چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کرې (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل اوپه طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویېویني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتو او ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادو پر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ خخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه،ذخیره کوله او بیابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیو کې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمیر،آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلوته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم یا هوایي یا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولایات مې یا ټول یا په نسبي ډول ولیدل ،دافغانستان شمالي ګاونډیان اودسیمې ځینې هېوادونه مې هم یاله نږدې یاله لېرې ولیدل.

خوزه چې اوس کوم یونلیک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د یو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او یادښتونه دي، چې هر مسلمان یې د زړه له کومې غواړي ،داسفر یې ارمان او د ژوند ستره هیله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هیله وي چې کم تر کمه یو ځل خو د اسلام د مبارک دین د نشئت ،ځوانۍ او خپرېدو ځایونه، د الله ج کور د افضل الخلایق او رحمت للعالمین، پیغمبر(ص) د ځاپوړو، کوچنیتوب، ځوانۍ مینه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سیاسي او دیني استحکام شاهده سیمه او داسلام د ستر پیغمبر مبارکه روضه ووینې.

دبل هر مسلمان په څیر زما په زړه کې هم دا هیله په ځپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مینې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هیلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوینده یابنده وي او بیا څوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فیوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوینې یې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پــــس لـــــه بنـــــده دی داعـــــزم
دخوشـــــحال دخـــــاطر جـــــزم
یـــــا نیـــــولی مـــــخ مکـــــې تـــــه
یـــــا مغولـــــو ســـــره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له لیکنې سره یې ربط یا داصولیینو په وینا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده)کړ.

که څه هم حج ته د نوم لیکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نویو مراجعینو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعیف ته مې وویل چې ښاغلي ملا عبدالحکیم منیب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستیال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمینه برابره کړي ، ښاغلي منیب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه یې سره پالو، خوزما ، نه پوهېږم یو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته یم ، خو ددوستانو لپاره دوستانوته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منیب صاحب یواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوږلی او په هره ستونزه کې یې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتیا او پېژندګلوۍ په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منیب صاحب منفي ځواب

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازمویني سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو ما به هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټېلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دبرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجراٰاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلیفون خبر راکړ چې د سیرو سفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤلینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ږیره او بربت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل داچې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یوبل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلبرویشت تنه د کابل او آن د لوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټېلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلویزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتی، زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ما په کابل ښارکې د ژوند ترڅنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي، دوه کاله په هرات کې عمومي رئیس وم، چې غور، بادغیس، هرات، فراه او نیمروز ټول زما اړوند و، هلته له ماسره ژباړن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بېرته کېنولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلي دي له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپیني خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : ((دا زموږ د سر سترګې دی ان شاء الله موږ به یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه ((استاد جان موږ همدا یوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زموږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي)).

دخپل ټیلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روشن ته مې ټیلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسو پسې لاړم په همدې ورځ ما سپښین مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې ترې

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سيد نصير راته وويل چې زموږ ټېليفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو دړې ورځې وړاندې درته ټېليفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې

د ۲۰۱۰ زيږديزکال داکتوبر نهه و يشتمه چې د۱۳۸۹ هـ لمريز د لړم له پنځلسمې سره يې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تايمنيو دکابل په لوېديځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېليفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سيد نصير غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته يې راته وويل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې بايد په هوايي ډګر کې واوسو نو ته بايد سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وويل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل دا چې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آير راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته يې هم همدا څو دقيقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما ترديې دمه حج ته د تللو په اړه له خپل پرېکنده تصميم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په خبرد موټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ريا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ريا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته ځو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلی او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلو یوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوايي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې د کابل جلا لآباد پر لویه لاره پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،ولې حبیب الرحمن خو بې ځوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځو موټرو حرکت وکړ چې یو ګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو، پدې وخت کې زما د حج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوه نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټیلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټیلیفون وکړ، هغه په همدې ورځو کې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یو خو،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټیلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو مادده مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل د همزولو په څېر ټوکې کوو،چې کوچنی وم هر وخت یې را خملولم ،کله کله به یې وار او ګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا دا چې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږ هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وبرې ټیلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم د شپې زموږ کورته راغی .

د جمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، د ټیلیفون د نمبرو کتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روښن) او امیرزېب (دراني) پخوا کمپوزکړي وو دا باید په جېبي بڼه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بیک ،د احرام ځادرونه، چپړې، او د سفرنور لوازم مې یوهم نه وو او په بازارکې یې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه دا چې ما باید په همدې ورځ هرات ته هوایي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوایي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتر ته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلویزیون د دیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان ته ولاړم، له څه شببه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانیو لوړې بیې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوایي شرکت د غرمې د دولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوایي ډګر د اصولو له مخې زه باید لس بجې له خپل سامان سره په هوایي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تایمنو ته لاړم د دولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتل او سمول هم اسانه کار نه وو.

زما له نصیبه زما تکړه مرستندوی او بنې لاس رفیع الله (روښن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنبې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او د ټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تایمنیو په نوي سړک دهوایي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تایمنیو او بالاخره له کانټینینټل هوټل سره

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعې ورځ وه بیروبار هم کم و په لس دقیقوکې هوایي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټېلیفون یې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقیقې تېرې نه وې چې له ټکسي را ښکته شول، دهوایي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بیک واخست له دواړو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نرى کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره خوځایه زه او بیک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفینو دکورني پرواز (الوت) خبرله ما واورېده نو تالاشي به یې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپل یوه ملګري غلام حبیب سیفي ته ټېلیفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښت خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې اونه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره یو ساعت وځنډېدو یوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کېناسته.

په الوتکه کې مسافروته یوائې یو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرایه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنایي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وریادوي .

کله چې له ترمینل څخه ووتم ګورم چې څلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دریویې یوله بل سره نه پېژندل حیران شوم چې دا نور چا خبر کړي وو ډېر مې راټینګ کړل خو حال یې راته ونه ویلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبیب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زموږ سره لاړشي، خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کور د هرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، دا هغه مسجد دی چې د طالبانو په وخت کې داکټرو کتونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یوا ځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو د حقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

د غلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،دصفرتخت ،دحضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او دحضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،دماښام لمونځ مو په تخت صفرکې وکړ اوماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحددی او دقانون له مخې پر نورولومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خوکه څوک هرات د افغانستان له نورولومړی درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاً څوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونوکې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل اوکوچنیانوته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیوسره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبیا پرې لوی ځادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی اودرنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم څلېرویشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دبیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد والیان وو،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولایت عواید کارول شوي او د حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولایت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګو ته نېغ ودرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګیادي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کې ولی کار ونشو، چا ونکړ. مهم او دی‌ اد وړخنډونه کوم و، اوایا داخنډونه له منځه تلل او که نه، ولس ددې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه، له ولس څخه ددې خنډونو دمخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه، هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښایي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو دروند اوولسی مشردی دیوې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووایې. داچې د حاجی صاحب دین محمد اوحاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانو سره څه اندېښنې شته او څومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته اواوس یې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښایي دخپلو خاطرو لیکلوپه ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووایي.

الانتظار اشد من القتل

دشپې مې سید نصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ، هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی دیوه شریک دګرځنده ټېلیفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټېلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سبا اته بجې دفتر ته راشه، سبا چې کله ددفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان ددفتر مخ ته راټول شویدي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوایي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډګرکښېني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داوو بجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتظریو چې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونو ته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېرو ولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غړته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤلینوته ویل چې موږ په هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرڅ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونو مسافر کړي یویا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وتاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیاېې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانو په سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللو څو شپېې به ناست وو ماسپښین به بېرته به راوتلو .د شرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووینم،شرکت دحج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته دحاجیانو لوی کتار ولاړ دی ،په همدې وخت کې مې ټېلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي رادیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد . (س آغا) اصلاً دشمال او سېدونکی او دیوې مجاهدې او شهید پالې کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پیژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (رښتیا ووایه حج ته ځې او که سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه او نور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې نښې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندي ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلې چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروانښاد مولوي صاحب خالص په وينا (هغه يو جهادي رهبر ښودلی وو)

رحيمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې يې سوځوي دې او که نه يې اغوندې نو بې سيرته کېږې .

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو يوځل پر رحيمزي زما يوې ټوکې بداثر کړی وو په ډېره غوسه يې د همکارانو په مخ کې راته و ويل چې والله که رانه خلاص شې له دفترخخه بهر مې(د کورنيو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهيسې ترې وېرېږم .

هيله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او يا دخرابات دکوڅې رازونه درسره شريکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شريکاوه .ښاغليه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل يوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوڅوڅو ځله دې په چټ کې پرې غړوکړې خوهغه دې يا ځواب نه درکوي او که دريې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت يم)؛ خو له يوې خيالي او رومانتيکي انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانيان ياست او زما ددې ليکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي .

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره يو چل وکړ ماويل هغه د ميراوس خبره راځه په ناګومان يې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پرېښې و ، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه ،په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم ،ستا مضامین او مرکې مې په نیټ کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه .

اوس چې ځوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې د پېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنیټ ته مې څه ورکړل او دې څه شي ولوستل چې پرې عاشقه شي ،ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه .

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو ، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله ،ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ، کله اردو او کله کله په انګلیسي غږېدم، زما انګلیسي، او اردو دومره قوي نه او د (س صاحب) ډېر قوي دي خوبیا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دیاسمین او (س اغا) چټ به کله کله دري نیم سوه کرښې هم شو هغه به زما (یاسمین)د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به یې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېلیفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به یې له ماسره له نږدې لیدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګڼوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقیوداتو ځان ترې خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم یابه چېرې لېرې تللې وم،نوبیابه مې پاسورد ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص لیکوال اوادیب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه یې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسیسه خبر کړی و او ورسره به لګیاوو ، کله کله به مې دیاسمین په ادرس ورسره یو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جریان کې به مې دحقیار له ادرس ځخه پرې غږوکړ نو یاخوبه یې هېڅ ځواب نه راکاوه، اویابه یې یوه جمله ولیکله (حقیارصاحب وبخښه بوخت یم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرېرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبې ته راپسې راشي . ځکه ماورته یوځل وویل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفریح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفریح ته راغلې یم که وخت لرې دلته راشه یوبل به ووینو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحیمزي ځوانیمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

www.meltanik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیاڅخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټېلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق څلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل بېرته ولېږه زه او (س اغا) وریسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خودهغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې،قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ،په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوایي ډګرته رخصت کړ،زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیوډاکترانو بیرو بار نه و څوډوله واکسین یې راته وکړ ،کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطایي ولاړدی ،له ستړې مه شې وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو دریاست اداري مدیردی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و ،په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وټاکل شو ،کله چې زه دجنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پاللـه کله کله، موپته دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله،اوکله کله به دلیکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو ،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍ دقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همایي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خوند ورکړ،دطالبانوله ماتې وروسته یې همملته دوهم واده وکړ،اوپاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځوکې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلوروزځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو. . دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اوربېدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته دژوندله هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اینبودل شوي وو، ځیني یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتممې او روحاني کورنۍ غړي سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا ، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (**انالله وانا الیه راجعون**) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکرپه ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر ورورسید حامدګیلاني دهرات دسرحداتورئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتواوکلتور دریاست مرستیال او مسعودګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوډېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې د مطلب یاران مې هم وپېژندل، په ټوله کې د هرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي

.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو ښنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلی د صندوق په بڼه قبر اېښی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولی وو .له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست .ویې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر یې صبر تمام شو، ویې پوښتل :

نوم دې څه دی او دکوم ځای یې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار یم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیو سره همکاري .

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په توردحج پرځای ګونتانامو ته لاړشم.

ناکاره مې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد یو رئیس و .

نوم یې څه وو؟

حقیار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور یې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شریف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب داچې دهغه پرځای ما ونه نیسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وینم نو دهماغه مینه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وویل نو څه توره یې درسره کړې چې دومره یې ستایې او ستانوم څه دی؟ ویل یې چې نوم مې فضل الرحمن او تخلص مې حکاک دی ،او حقیار چې دلته رئیس وونو له مراجعینو سره به یې ښه چلند کاوه، دچاکار یې نه ځنډاوه ، څوڅو ځله یې دمالګې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره یې مالګه پېته کړې وه ونیول او تر هغې یې بندیان کړل ترڅو یې چې ټولې پیسې پرې بانک ته تحویل کړې . ماورته وویل ته ترې څنګه دومره ډېر خبرېږې ؟ ویې ویل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځله ورسره دکانونولیدلو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیایي وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې تېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې څکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو منارو څخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ مو په جمع وکړ، دده تېنګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنمایندګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.
حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چارواکي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقرکې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.
ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه یې هم راغلل، په هرات کې یې له پښتنو سره د چارواکیو د تبعیضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښیار او دهېوادله حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،یو یې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ویل چې دولسمشرۍ په ټاکنوکې داشرف غني احمدزي کمپاین کوونکي وو ،آن له خپله جېبه یې لګښت کړی او له هماغې ورځې راهیسې دچارواکیو دغضب له څپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شوخو ویې ویل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقیار یې ،تر یوولس بجویې دهرات دکانو او صنایعو دریاست دناقانونه کړنو اودغلا دتودبازارپه اړه معلومات راکړل.

راته و یې ویل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،یوولس بجې یې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبیب په هرات کې دیوبل نالیدونکي اوتحت الارضي (ځمکلاندې)ځواک څخه خبرکړم،داسې ځواک چې هغه دصوفیانوپه وینا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنیه قوماندان او دامنیت رئیس دده په اشاره ټرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې ثوک یومدیربدلولی یا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولایتي شورا ،دهرات پې ارتیې ،په هرات کې مبشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وینا نیول ،وژل،اوترل هم کوي او خوشي کول هم، دده وینا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه میلیونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوترورووونکي لري،ستاسودذهن غشی به هرو مرو داسمعیل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعیل خان نه دی،بلکې اسمعیل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ویل کېږي چې په اسماعیل خان ځومیاشتې وړاندې په سر تېرې برید کې هم دده لاس وو ، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووینې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې دا سړی به هم دومره خطر ناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاځي ـــ چې .....له پوزې څاځي) دا شخص دیني عالم اودهرات دعلماوو د شورئ مشر مولوي خدایداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړ بل احرام اویو جوړ نورې د احرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سوداموې هلته پوره کړه کله به مې له سید نصیر او کله هم حاجي عارف سره ټېلیفوني تماس ونیوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن او سبا وو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیو کې تېرېدله ،کله کله به د روشن زرمل شرکت نماینده ګۍ ته د فضل الرحمن او هېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن د مولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت د دولت شاه ولسوالۍ او سېدونکی پښه یي ژبی دی، خو زوکړه یې د هجرې په محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې تر پښه یې پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دیندار ،پاک اوربښتونی نوی ځوان دی ،لویه او سوچه ږیره لري،په همدې ورځو کې یې دهرات په نوي ښار کې د صرافۍ ترځنګ په اریا مارکېټ کې له هېواد سره یوځای د روشن زرمل نماینده ګي پرانیستې وه.

هېواد د ننګرهار او سېدونکی دی خو عمر یې په پېښور کې تېر کړی دی، ټوکي او د خو اخلاقو خاوند ځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبو سره پښتو ویلې نو ماته یې ډېر خوند راکاوه .

ولي شاه بهره چې د امهال هلته د اطلاعاتو او کلتور رئیس دی خو میاشتې وړاندې په کابل کې د ابن سینا په موسسه کې را سره مخ شوی او ټینګار یې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید ووینم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپانه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلویزیون او مجلو کې مې د پښتو برخه ډېره خواره ولیده په ورځپانه کې خویې یوټکی هم پښتونه وو ومې پتېېله چې په یوه غشي درې ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو او کلتور کې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووینم، د پښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،او دهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلولپاره به ترې لیک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولوپښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې د ېرش،دري ژبې ته ځای ورکړې آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_۷۰)کالو راهیسې پښتوخپروني کړي اودخلکو غوښتني يې اشباع کړېدي.

دننګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسیموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې يې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه يې مني ولې غبرګون نه ښيي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي يې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپروني پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختي پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا دنا پوهۍ او یا هم دنورو دلمسون پر بنسټ له پښتنو سره تعصب کوي،او په پښتونه پوهېږي ،هم له ختې پښتانه دي.یا به الکوزی ،یاعلیزی،بارکزي،نورزي، اسحق زي وي اویا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک اویااحمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېرپښتانه اوسي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي اویا ترې څه واوري.

آن د عطامحمد نور دامارت اوخپلواکي واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنوروقومونوډېر (ځلوېښت سلنه) دي،دا لاپې اومبالغه نه ،بلکې په عیني واقعیتونولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یوائې توګه تر پښتنو ډېریادپښتنوپه اندازه وي.

په بلخ کې نه دتاجکو،نه دازبکو،نه دهزاره ،ترکمنواوایماقو شمېرله پښتنوډېردی،نه دنورو.خودلته هم دالوی اوغوځ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیاکې حق نلري ،خوپه ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، اوخوست کې بیامسؤولین اړ دي چې کم ترکمه دېرش سلنه دري خپرونې ولري ،که څه هم اورېدونکي ،اولیدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو، دهغه مرستیال باقرګیلاني اوهمایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې دپښتنولیکوالانو نه شتون وو، خوداپلمه دمنلوځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان،تېمورشاه یوسفزی،ډاکټرشېرزاد ،اریانانظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپیني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ،دمرچل په نوم سایټ اودهریواپه نوم مجله هم لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چارواکیوژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وینا ، هرات ښار دوه نیم زره کلن تاریخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې اباد شوی دی .

ددوی په وینا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځایونه او ابدې شته دي چې تراوسه یې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبیت شوي او دنورو د پېژندنې کارروان دی.

اختیارالدین کلا دامهال ترترمیم لاندې وه په امنیتي مسؤلینومې له دوی اجازه لیک واخست اولیدلوته یې ورغلم.

موږ په محاذاوونیزه کې داختیارالدین کلاد ترمیم (بیار غوني) خبرخپورکړې وچې یونسکو ورته میلیونونه ډالر بېل او افغان چارواکیوته یې ورکړیدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر یوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتیان یې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختیارالدین داکلا هم له میلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همدا ځای یې خپل تخت وګرځاوه . ، داکلا درې برخې لري ، لومړۍ برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دریمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې یې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زیاتې دي . دې کلا دغوریانو او سلجوقیانو امپراطورۍ هم لیدلې دي. دتیموریانو مقتدر پاچا اختیارالدین له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم یادېږي په ۷۲۰ هـ کال دتیمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکیار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دهغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا ړنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریزکال یونسکو داکلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینواو طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلاڅخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لویه او ښو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې بڼه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمايلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمايله به هغه چاته ورکړي چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو يو په بله ننوتوخونوکې شمايله راپيداکړي اوبله داچې خوني(وژونکي) غوا ولوشي.

اختيارالدين کلا هم دشمايلې دپلار دکلا په څېر يو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حيران شي چې داخونې به يې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنيومعمارانوهڅه کوله چې دکلا تاريخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لويې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټېزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچاروا کيو په وينا ، ايرانيانو په غلا ايران ته قاچاق کولې،او افغان امنيتي ځواکونونيولي وې،ددې تيګو سور له يوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواوويې په هفت رنګ ډول ليکنې حک شوې وې،پر تيګه ليکنه آسانه وي خو دا چې تيګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې ليکنه وشي نودابيا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زيارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزيزالدين وکيلي په لاس په يوې ليکل شوې کتيبې چې د تراش په ډول يې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ يعنې اوه ډوله خط .

د يو انتظار پای او د بل پيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په پنځمه مو د جمعې په ورځ د ماسپښین لمونځ د هرات په جامع مسجد کې اداکړ سید نصیر راته ټېلیفون وکړ چې د دوی دفترته ورشم، مازیګر څلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف، عبدالله، سید نصیر او نور ټول راغلي، د حاجیانو ګڼه ګوڼه وه.

د دفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي، په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لېږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده او ورته به یې وویل چې سبا شپږ بجې د همدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی، چا غږ وکړ چې په هوایي ډګر کې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي وو څوک یې په ټېلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل.

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو، اکثرو حاجیانو لس دولس ورځې، ځینو آن اتلس ورځې انتظار او شپې په هوټلو کې تېرې کړې وې، د هرات ولایت یوتن پښتون او سېدونکي عبدالصمد راته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی، او دی دروژې په پنځلسمه د حج د داخلي او حج ته د تللو په نیت راوتلی دی، د دولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت. دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی او همدلته یا له دوستانو سره اویا په هوټلونو کې شپې سباکوي.

د شرکت مسؤلینو له نورو پاسپورت او ټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ او پاسپورت یې دواړه راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام حبیب راپسي راغی په وچ زور یې کورته بوتللم،ددوی کورله شرکت سره نږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټېلیفون زنګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان څلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبایل مې،په ټاکلي وخت زنګ (ټالی) ووهله،راپاځېدو اودس او تهجد موو کړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لږ یې په عذاب کړوهغه هم زنګ ورته وواهه کله چې یې okکړ ده دټېلیفون دلاسپیکر loud speakerتڼۍ کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتۍ لهجې پوه شوچې ددې ځورونې تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شوي دي اوس هسې هم پاڅېدم ، دننګرهار اوهرات تر منځ شاوخوا څلوېښت دقیقې دوخت توپیر دی،یعنې په ننګرهار کې ورځ تر هرات څلوېښت دقیقې وړاندې پیلېږي،پاوباندې پنځه بجې شرکت ته روان شو ،لار لنډه وه غلام حبیب موټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ویې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیک) په ټایرونو روان کړ.

غلام حبیب اوغلام حضرت زماډېرخواږه ،دیندار ه ، رښتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهید غلام حیدر کوچنیان ورونه دي غلام حیدر په اومر ماین پاکولو مؤسسه کې دیوې ډلې مشر وو چې موټر یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمندکې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دین اوهېوادته دخدمت له ستروهیلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجدکې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان یوساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نيم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجيان راټول شوي وو ، لمونځ مې يوائې ادا کړ مسؤولينو حاجيانو ته ټکسي موټر نيول او هوايي ډګر ته يې لېږل کله چې هوايي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر يې هوايي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو ، يو ۳۰۳ موټر راغی هوايي ډګر ته يې دننه کړو ،هلته د حاجيانو لپاره خېمې درول شوې وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره موغسل وکړ، بيکونه ځوځايه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه يې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بيکونه يې رانه واخستل خو کوچني يادغاړې راسره وو ،له ترمينل دننه په هوايي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مو احرامونه وتړل تلبيه مو وويله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز يا څادر وو ،په قير سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،د اټولې چارې تر اووه نيمو بجو ختمې شوې، نور نو انتظار بيا پيل شو ،د هرات کاروان په نوم د يو بل شرکت حاجيان هم راغلل زموږ په ټکټ کې د الوتنې وخت د دسمبر (۲)مه او د غرمې يوولس بجې ليکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجيان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوايي ډګر کې منتظر ولاړ وو ،دلته نه د ناستې ځای وو نه د دمې، نه تشناب ،نه کانتين،حاجيان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای او ځوکۍ هم نه وې ، حاجيان په ولاړه ستړي شول ،چيغې پورته شوې، خو د هوايي ډګر اړوندو مسؤولينو ويل چې ټول حاجيان همدلته انتظار وي،تاسو هم بله چاره نلرئ.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواهم یخه وه ،آن چا څادر هم نه درلود چې ځان لاندې یې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنۍ الوت یې درلود او سپرلۍ یې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې یې کېبل کړه ،خواري یې پرېږ وکړه، اخوا دېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږ حاجیان وارخطاشول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه یې اخستې او بولډینګ کارټونه یې راکړي وو،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څودقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سویل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنودسیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بیا خلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیا عربي متحده اماراتواوبحرین اوبیاسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تابه ویل لاتدې مالوچې ځمکه ده،د وریځو سپین غرونه په حرکت وو،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښخه ببل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او د قیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دورېځو دا غرونه څنګه له یوبل څخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کېږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډېرین غرونه هم یا د ډېرتبخیراوتودوخي له امله اویا دبېنګ بانګ [ستري چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بېنګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....) یعني: (ایا کافرانو داندې لیدلي چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بیا مو سره بېل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمايي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې موږته وویل شول چې الوتکه شپږډېرش زره فوټه لوړه الوځي اوځلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې موږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شېبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې لیدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضایي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لویې لویې بېړۍ لیدل کېدلې ،یوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پریوه لیکه رواني وې، کله کله به یو نیم ټاپو هم ولیدل شو، موږ ته ویل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقیقې پرسمندر ځي خو موږ له یوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړ کله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښي لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استیوړډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دا یې بحرین وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې یې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه ولیدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دا به سړک و اوکه سیند.

وړاندې له ګردو (دایروي) پټیو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډیزاین جوړ او د ستورو بڼه یې درلوده، استیوړډ وویل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدینه د سعودي په لوېدیځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څېر ،ځوک چې دې ښارونوته له ختیځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختیځ څخه لوېدیځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به یو نیم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچیو کې یې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه وو څښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ یې په نسبي ډول ښه وه، یو بوتل اوبه ،یوګیلاس شربت او یوګیلاس چای یې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شیک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه یې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې یې په تن وې، دالوتکې عملیې اعلان وکړ چې څو دقیقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلايې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله څوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو ، څوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني ميقاتونه ياهغه سيمې چې حاجي ياعمره کوونکی حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مکې معظمې ته نږدې اوځيني يې لرې وي.
رسول الله(ص) داپنځه ميقاتونه په خپله ټاکلي دي.
ذوالحليفه:ددې ميقات دوهم نوم ابيارعلي دی،په مسجد شجره اومسجد ميقات هم يادېږي،داميقات دمدينې منورې په اوسني جغرافيوي تشکيل کې دی چې له نبوي حرم څخه لس کيلو متره جنوب دمکې معظمې پر لار له مکې معظمې څخه ۴۱۰کيلومتره لېرې دی دادمدينې داوسېدونکيو ياله دې خوامکې حرم ته دتلونکيو ميقات دی چې همدلته بايد احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه کې يو لوی اوښکلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پکې ځايېږي، دامسجد ۶۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري.
له مکې څخه مدينې ته اويا له مدينې څخه مکې او جدې ته تلونکي حاجيان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.
قرن منازل: داله يوه لوړ غره څخه د ببل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خليجي سيمو ،رياض اوطايف له لوري د راتلونکيو حاجيانو ميقات دی چې له مکې معظمې څخه ۸۰کيلومتره واټن لري،له دې سيمو څخه مکې ته دوه لارې دي چې بيا په يوه نقطه (زيروميقات پوائنټ)کې سره يوځای کېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې يوه ته سيل کبير اوبل ته وادي محرم وايي،سيل کبير مسجد له حرم څخه اتيا کيلومتره لېرې شمال ختيځ ته دی چې له طائف څخه هم شلوېښت کيلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲ هـ سپوږميز کال په ۲۷۰۰متره مربع ساحه کې جوړ اودرې زره لمونځ کوونکي پکې ځايېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجدته دمکي او طائف پر سړک لار ده چي له حرم څخه ۷۶کیلومتره لېري دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳کیلومتره واټن دی دامسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کي جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کي دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام تړلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولوټولي اړتیاوې پوره کېږي، کله چي رسول الله(ص) په ۶۱۹ میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکو نهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیو حاجیانو میقات دی پدې خاطر چي دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چي رسول الله ص دعراقیانولپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجدحرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کي پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېري ده ،دلته پخوا یونړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.س کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ.

یلملم: داله مکي معظمي څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیو حاجیانو میقات دی،داځای نن سبا په سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجدهم وو ،کله چي دمکي اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نودلته دحاجیانوتلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کي یومسجدجوړ شو ،چي شاوخوایونیم زرتنه پکي ځایېږي دانوی مسجدله مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخواني مسجد جنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدیځ ته په یوویشت کیلومترۍ کې دی.یلملم دچین ، هندوستان ، پاکستان، افغانستان جاپان او له دې خوا دورتلونکیو حاجیانو میقات ځای دی.

جحفه: دادمصر،شام اوله دې لوري دراتلونکیو میقات دی چې دمسجدالحرام شمال لوېدیځ ته په ۱۸۷کیلومترۍ کې واقع دی دجحفې جنوب لوېدیځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختیځ ته یې په پنځلس کیلومترۍ کې سره بحیره پرته ده. داسیمه دمدینې اومکې پرعمومي سړک یاپر هجرت روډ پرته ده ،له مکې دمدینې په لور ۲۱۱کیلومتره وړاندې ددې میقات برابري راځي،پر همدې برابرۍ له دې سړک ځخه دامیقات پریوه لویه لوحه دلوی غشي په واسطه ښودل شوی دی،دلته هم په ۹۰۰متره مربع مساحت کې یولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نیت له مدینې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نیت له مکې څخه مدینې ته روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حلٍ:دمیقاتونواومکې معظمې دحدودوپه منځ کې چې کومه ساحه ده،دې ساحې ته حل ویل کېږي. ددې ځایونواوسېدونکي داهل حل (دحل داوسېدونکیوپه نوم یادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونوځخه کوي.

په ژمي کې دوبی

ترمینل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سیم کارت اخستل او خپلو کورنیو ته د رسېدلو ډاډ ورکول وو. همدلته د یوشوکیس شاته ځوان هلک ناست وو ګڼ سیمکارتونه او کرېډېټ کارتونه یې مخ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبي و ، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پیل شول،هلته هم څو ټیلیفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو ، یو سیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو ، او پنځه ویشت دقیقې کرېدیت پکې وو ،ماهم یو سیم کارت واخست ،ټیلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورونکي، چې په عین وخت کې صراف هم وو ډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو ، ویې ویل چې ستا ټیلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳،۷ ریاله ګرځولي وو ، زما سیم کارت (مبایلي)کمپنۍ او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ووچې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مایې د ژباړې هیله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و ،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم ،یواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرم وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولي وهل ،له عکس سره د شخص کمپیوټري کتل او... ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یوساعت موږ منتظر وخو څوکۍ پریمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويـزه ،د پاسـپورټ نمبـر، دګوتـو او سترګونښـې پـه کمپيـوټري کـامرو کتـل کېدل،کار ډېر دقيق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځايه تر فارغېدلو وروسـته يې زموږ بيکونه راکړل خو يو ځل بيايې پـه يو بل ځای کې همداسې غرفوتـه کتار ودرولـو، پـه نوبت يـې رانـه پاسپورټونه واخسـتل او څه کـوچني کـوچني کمپيوتري سټيکرونه يې پرې ونښلول،موږ ته دا سټيکرونه اضافي او نا اړيـن بر ېښېدل خو وروسته جوتـه شـوه چې داهـم د کـار شـی دی، چې وروسـته بـه يـې پخپل ځای کې ورتـه اشاره وکړو .زه پـه کتار کې ولاړ وم چې يو تـن پکـولـي مـې پر اوږه لاس کېښود :(اوجـوانيمرګ ايجـه چـې ميکنـې)ګـورم چې محمد شريف حنيف رباطي مې شاتـه ولاړ دی ، ربـاطي د حـج او اوقـافو وزارت مشـاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږ زما پخواني ملګري دی، زمـا کتـاب (ښځه پـه اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کالـه وړانـدې هـم ده کمپـوز او ډيـزاين کـړي دي لـه دې ځآيه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۳ته ورتـه موټرو ته بوتلل شـو ،سـامانونه يـې پـه ځـانګړې کراچـۍ کـې راوړل،او پـه لفـټ يـې د مـوټر سـرته پـورتـه کـړل. داهرڅه حاجيانو تـه دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسيا مکتـب لـه لارې نيول شويومزدورانو کول . مازيګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتی امتیاز هم لري، د سعودي سترې فابریکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې یې په غوړیوکې وي، الله ج دخپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر یې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تړانګه او ډېر کم سوری ښکاری چې آن تر مدینې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تړانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سیالانو سره سیال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځیني یې په مدینه منوره کې خوډېر زیات یې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته دحرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیزکال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدینې څخه مکې معظمې ته تشریف ورووړنو نو دمکې اوسېدونکیو ورته وویل چې دشعیبې دبېړیو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای یې وکوت او دبېړیو دنوي تمځای دجوړولو امر یې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زېږدیز کوچنی ښار وو، په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰ کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالی کولی شي، دباب الحرمین الشریفین(دحرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(د سرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې د سمندر پرغاړه دواکمنو او شتمنو اسمانڅکو ماڼیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه لیکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روایت وایي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاریخ القویم کې دالرحلة الحجازیه دلیکوال علامه بتنوني له خولې وایي چې دجدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنایارمحمد موږته وویل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خوموږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې ببرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وایي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده اېښودل شوی چې زموږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې راښکته کړل شوه .

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډگر

هغه هوايي ډگر چې موږ پکې ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډگرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپوږمیز، ۱۹۷۴زیږدیز کال پیل اوپه ۱۴۰۱سپوږمیزیا ۱۹۸۱زیږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډگرپه درې برخوویشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوايي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوايي ډگرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوايي ډگردی،ددې ډگر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو ورتیالري او دهوايي ډگر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع گلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډگر ترمینل،دپایبر گلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنگې،ښکلې ،سپینې او دځانگړې ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پروړاندې مقاومت کوي.

داډگرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډگر په ۱۹۸۳زیږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم گټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فيوضاتو ښار ته

دشنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرينې پلوشې ټولولې مونږ له جدې څخه مکې معظمې ته روان شو. په موټروکې دوبش او دحاجيانو دلېږدکار منظم وو، څلور لوی بس موټرونه چې په هريوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو، په موټرو (ابوسرهد) ليکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې ليکلي وو، له سلو ډېر موټر مو په دې نوم وليدل ماته د موټرپه مخکينۍ څوکۍ دچلوونکي ترځنګ د ناستې زمينه برابره شوه، موټرته يو تن غنم رنګه ځوان چې بربت او ږيره يې په سنتو برابر او افغاني جامې يې پر تن وې ناست وو، په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې يې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهد ليکلي دي، هغه راته وويل چې ابوسرهد ديوشرکت نوم دی، ددې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً دپاکستان دپېښور، پښتون اوسېدونکی دی.

دده دمعلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعيت اخستی دی، او دسعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي، ده وويل چې اورېدلي يې دي نومونړ شپږدېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجيانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وويل چې له دا ډول بهرنيو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زويان (شهزادګان) شريک وي خوله ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت څخه خبر ندی.

دجدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتيا کيلومتره واټن دی، خوابادي ډېره شوې، دمکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي، په ځانګړې توګه جده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښېي چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجد ته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګړي فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار د سره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل :ځوانیمرګه ته خوزما وطندارڅه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلي تاولي راسره پښتو پیل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه یې وویل چې دلته یې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی،هغه وویل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی،خو دابوسرهد شرکت مسؤولینو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې میاشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ویله خو مورنۍ ژبه یې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې د بېته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې د ځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتیا کې ورسره سیالي نشي کولی،هغه ښار چې عظیم الشان قرآن ورته بلدالامین، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ویلې او الله ج یې پرسپېڅلتیا او عظمت سوګندیاد کړی،هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبریل منزل د سیدالکونین د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعیل دذبحې د پېښې شاهد او قربانګاه، د سلګونوانبیاوو د رسالت ،دعوت ،زیارت،اقامت او امامت ځآی او دالله ج دکور ویاړ اوشرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربآ ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرڅېرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزیون په سکرین کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وینې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر یوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چاته د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام د پېرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې دذهن مسیر واړوه،د اسلام د عظمت ،قوت،وياړ او شهامت دوره را یاد شوه، چې څنګه یې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي،دا د اسلام دبریا ، لویې،ځواک ننبه ،اونامسلمانوته دابنوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې يواځې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،اوسدرة المنتهی سره نېغې اړیکې نیول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفایت نه کوي، بلکې حقیقي او معنوي خیرې هم لیرې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، دایمان اواسلام تلپاتې ډیوه یې په لاس او د اسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل د اسلام پاسپورت او د ایمان ویزه غواړي.

دلته یو مسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمینه دوره ورپه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانوذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن د مکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې د نورو شرکتونو حاجیان هم وو، د هغوی لپاره په پام کې نیول شوي داستوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان د تفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ، دا ځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو او حجاجو د هر کلي ځای دی. حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسیږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه، یو جوس، بسکیټ، کیک، کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي، هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودریږي، حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي، که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټروانېږي مورږ وړي او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو متره و، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډرېور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او دا ساحه او کورونه دهغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینو ته یې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل د اسامه دشتمنۍ نښه ده او دا ښکاره کوي چې هغه کوم ګدا نه دی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي، ددومره شتمنۍ ددرلودلو سره بیاهم دتورې بورې په غروکې د اسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې د اسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې د اسامه دکورنۍ ددرناوي، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې بحث وکړو خو اوس همدومره وایو چې ددوی کورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلارېې د سعودي حکومت وزیر و په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

«ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو د اسامه رح د شهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه»

دمکې په ښار کې تاو راتاو کېدو ،بالاخره موټر د سړک پرغاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټېلیفون کړی و ،درې تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورین تندي یې سلام وکړ،هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته یې هر حاجي ته یوپلاستیکي لاس بند ورکړ په لاس بند دخدمت د مطوف نمبر۸۷ اودجنوبي اسیا مکتب په کمپیوتري غټ لیک اود دوی ددفترادرس،دایمیل اوتېلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هر شرکت او هېواد نوم په قلم لیکلي وو.

موږ په پیل کې نه پوهېدو وروسته پوه شو چې موږ د جنوبي اسیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷ځانګې اړوند یو.

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضري اخستل پیل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي یې غوښتل چې د پلار نوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه له ځانه سره ایسار او د الوتکې ټکټونه یې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځایه روان شو ،دحرم لیدلو ته بې تابه وم، ډربوته مې وویل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ویې ویل : له شیشې ښې خواته وګوره یو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتیا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې یې ساعت (ګړی) ښکارېده ماویل هو نږدې ده . هغه وویل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،یوځل مې زړه وو چې استاد ته ووایم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بیت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وویل خوهغه ونه منله ویل یې چې هلته له مانه ستاسو ټولوشتون اوزه له هغوی تسلیمي غواړم.دشپې پاو کم یوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عمارې)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسیا له مکتب څخه د عمارې لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې یې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانیو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسیزه خونه راکول شوې وه.

بیکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نوموني لامل:

ځيني وايي دې سيمي ته مكه ځكه وايي چې ګناهونه له منځه وړي،اويا داچې اوبه پكې كمې دي (سميت مكة لانها تمك الذنوب ،اى تذب بها وقيل:لقلة مائها) ياداچې (لانها يوءمها الناس من كل مكان فكانها تجذبهم اليها)يعني : خلك پرې له هرې خوا بيروبار كوي، ګوياداچې ځانته يې جذبوي يا (لانها تمك من ظلم فيها اى تهلكه)

ځكه چې دلته څوك ظلم وكړي نو له منځه يې وړي،داسيمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړي،لانها تمك الجبارين اى تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائد المنظمة) د زمورد قبلي تاريخ ،دعبدالمالك همت ليكنه)په حواله،

زه پدې انديم چې په مكه كې داټولې ځانګړني شته دي او دتسميې (نوموني)ټول لاملونه يې له مسمى سره سمون خوري.

مكې ته په عظيم الشان قرآن كي بكه هم ويل شوې ده .لا مل يې هماغه دمكې ازدحام او ديو بل ټېل وهل دي.

تفسير مظهري وايي مكه او بكه دواړه يوه خبره ده داځكه چې عربان كله كله ميم، باتلفظ كوي،لكه نميط او نبيط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدين محمد جارالله دمكې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظیم الشان قران کې دې ښار ته د ام القری یعني د قریو مور (الانعام ۹۲)البلد امنایا دامن ښار(ابراهیم ۳۵)البلد الامین یاد ډامن ښار (التین۳) البلد الذی حرمها یا هغه ښارچې محترم یې ګرځولی دی (النمل ۹۱)حرم آمن یاد امن یا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغیر ذی زرع یابې کروندې دښته (ابراهیم ۳۷)معادیا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قریة یا کلی (محمد ۱۳)المسجد الحرام یا عزتمن مسجدهم ویل شویدي .

واعلــــم بـــــآن کثــــرة الاســــامی
دلالـــة علـــی ان ا لمســـمی ســـامی

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهمیت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافیه او تاریخ

ځینې روایات وایي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پیداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېدیځ ته دحجاز په ویړه لمن کې دغرونو اوغونډیو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلدیې ختیځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او ۳۹درجې دی دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.

مکه دتهامې په ختیځ کې چې شمال ته یې مدینه منوره ،ختیځ ته یې نجد او ریاض جنوب ته یې یمن او لوېدیځ ته یې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهيانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلواوکارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس دخلکو سويه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبواوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،ياچاڼ شوې اوبه څښي.

دمکې هوا ډېره توده اوسوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_ ۴۰ پورې رسېږي اوپه دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي يو عرب راته وويل چې په دوبي(اوړي)کې ځينې وخت د تودوخې له امله د سړک قير هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپير وي، دمکې او سېدونکي وايي چې الله ج اويا ډوله هوا وې پيداکړېدي چې نهه شپېته يې په مکه او يوه يې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

دمکې دخپلو اوسېدونکيو شمېرله يو ميليون څخه اوړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د مکې مکرمې فضايل

الله ج په هر شي او هر مورد کې يو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتياز يې ورکړی دی .دبېلګې په توګه په شپوکې دقدرشپه ، په ورځو کې داختر او عاشوری ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په مياشتوکې رمضان المبارک، په جنتونوکې فردوس په ايتونوکې ايت الکرسي،په کتابونوکې عظيم الشان قرآن ،همدا ډول يې د ځمکې پر سر ترټولوغوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظیم الشان قران کې دوه ځایه پرمکه معظمه سوګند یاد کړی دی:

والتین والزیتون والطورسنین وهذاالبلد الامین.(التین ۱_۳)یعنې پر انځر اوزیتون اوپر طور سینا اوپر دې امان ورکوونکي(امین)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :یعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاریخ مکه کې لیکي چې په عظیم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځایه مکه معظمه یاده کړېده: ان اول بیت وضع للناس ببکة مبارکا وهداً . . .(ال عمران ۹۶)

یعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکي ده پدې کې ځرګندې نښې دي،یوپکې مقام ابراهیم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمایل(ماطیبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غیرک) (۱) مشکوة

یعنې ته څومره ښکلی ، خوشبویه اوپرماګران ښار یې که قوم مې له تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وايي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ ولید چې مکې معظمې ته يې په خطاب کې فرمایل:په رښتیا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه یې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فیماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته یو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حديث منظور دادی چې په مسجدالحرام کې یو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې یوه ورځ روژه دبل ځای له روژې یولک چنده ډېر ثواب لري هلته یو درهم خیرات په بل ځای کې دیولک درهمو له خیرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نیکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه یولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپیدا ېښت ویاړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داویاړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من یردفیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم)یعنې اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدینۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج ۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیداکړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړواجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دځوساعتولپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا ښکار ویشتی ،او نه به یې بوټي او ونې غوڅوي، تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دموندل شوي شي پورته کول روا ندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک وانښه او ونې پرې کوي:

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راځي دادرناوی یوازې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې یې ۹۴۳ نښې ایښې دي خوددې نښو ډېره برخه په غرونو ،غونډیو،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم یاکعبې خپل مساحت ۱۳۷ کیلومتره مربع اوټوله ساحه یې پنځه سوه پنځوس کیلو متره ده چې حدود یې په دې ډول دي :

تنعیم یا د حضرت عایشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعیم دحرم شریف شمال ته دمدینې منورې پرلار له حرم څخه اوه نیم کیلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه یادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجیان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعیم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تمیم دقبیلې یوې احمقې اونا پوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم یې ریطه اولقب یې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړۍ وریښلې اوچې مازیګر به شونوخپل کړی کاربه یې خراب کړاوخپلې وریښلې وړۍ به یې بېرته سپړلې،(ولاتکونواکاالتي نقضت)…. ایت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کیلومترۍ کې شمال ختیځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک یې دضرب المثل په توګه یادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجایش یوښکلی مسجد جوړکړ.

حدیبیه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کیلومتره لرې سیمه ده،اوس یې خلک شمیسي بولي،دلته پخوا دحدیبیې په نوم یو کوهی وو اوداسیمه هم دهمدې کوهي په نوم یادېده،شمیس هم دیوه پخواني تاریخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږمیزمږ)هم یادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کیلومتره لېرې یوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبیعت رضوان او دحدیبیې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شویدي.

دلته پخواترکانوهم یومسجدجوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې او طائف ترمنځ سیمه ده چې د حرم دختیځ او شمال حدود تاکي، دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللې سړک ښې خواته ده او بلې ته یې نخلة شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلویښت کیلومتره لیرې پرته ده، ددا ءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفر څخه راستون شو، نود پیریانو یوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد، او مسلمانان شول، دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوا دقریشو دکاروان دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه، دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول، او نور وتښتېدل، داپه اسلام کې دلومړني کافروژل او دمسلمانانو پر لاس د لومړنیو بندیانو نیول او ددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور او ستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی، (افرأیتم اللت والعزی) (۱) نجم ۱۹

یعنې (او تاسولات او عزی ولیدل) هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالد بن ولید، وګوماره، کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني او قرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲ کيلومتره لېرې د حرم حد دی نن سبا ورته عقيشه وايي عقيش ديو شخص نوم دی، چې په نوي يمو هجري کلونو کې ددې ځای څښتن وو ،لبن شيدو (پيو) ته وايي.

دې جهيل ډوله ځای ته ځکه لبن وايي چې ورته نږدې غرونه سپين ته مايل رنګ لري،دادرسول الله ص دحليف قوم خزاعه سيمه وه.

حرم يا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډېر نومونه لري اوداډېر نومونه دکعبې ددرناوي او اهميت په معنی دي،خو په عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البيت الحرام قياماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:يعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدو ځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اويواځې ته وايي دامعناګانې پرکعبه تطبيقېږي.

۲:بيت الحرام

په پورتني ايت کې کعبې ته بيت الحرام هم ويل شوی.

۳:بيت الله

(وعهدنا الی ابراهيم واسمعيل ان طهراً بيتي للطائفين)(۱)البقرۀ ۱۲۵.

يعنې:اوموږ په ابراهيم او اسمعيل ټينګار کړی وو چې زماکور طواف کوونکيو ته پاک کړه.

۴:البيت العتيق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...واليطوفوا بالبيت العتيق) (۱) الحج ۲۹

يعنې او د بيت العتيق. طواف دې وکړي

د عتيق معنی، پخوانی، لوړشانه، نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی، يادا چې چا د دې کور زيارت وکړنو د دوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولينک قبلة ترضها (۱): البقرة۱۴۴ .

يعنې: نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستا مخ واړوو چې ته يې خوښوې

د کعبې تاريخ او ودانوونکي

له تاريخي روايا تو څرګندېږي چې تر اوسه د بيت الله ودانې دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځينې روايات قوي ندي خود ځينو سند پياوړی دی.

د بيت الله ودانوونکي

تاريخ د بيت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱: پرښتې.

۲: حضرت ادم ع.

۳: حضرت شيث ع.

۴: حضرت ابراهيم او حضرت اسمعيل عليهم السلام.

۵: د عمالقه وو قوم.

۶: د جرهم قبيله.

۷: قصی د کلاب ځوی، د نبي ع له نيکونو څخه يو تن.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸: دمکې قريش له هجرت څخه ۱۸ کاله وړاندې.
۹ په ۲۵ هـ عبدالله دزبيرزوی.
۱۰: په ۷۴ هـ حجاج ديوسف زوی.
۱۱: په ۱۰۴۰ هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲ په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزيز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمايي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته يې وويل چې زه له تاسره يو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اودې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وايي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقيق ځای يې معلوم نه وو،خوبياهم ډېروپيغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهيم ع ته دکعبې دقيق ځای وښود بيا حضرت ابراهيم ع دپنځوغرو(حرا،شبير،لبنان،طوراوجبل خير)څخه تيګې راوړې،اوکعبه يې ودانه کړه.

(۱)هيتمي اومجموع الزوائد۳،۲۸۸ دتاريخ مکه په حواله

ځينې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهيم ع په واسطه دتيګوراوړلو خبره نه مني ځينې داروايت هم صحيح نه ګڼي خو ځينې يې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظيم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهيم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعيل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقيقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذريتی بواد غير ذی زرع عندبيتک المحرم) (۱)ابراهيم ۳۷.

يعني(ای زموږربه!ماخپل ځيني اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پريښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داددې ثرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو، البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې وداني، اودیوالونه نړېدلي وو، خوبنسټ یې لاوو، اودومره کلک وو، چې زرګونه کاله وروسته هم، حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل، الله ج فرمايي﴿ واذیرفع ابراهیم القواعدمن البیت واسمعیل ﴾ (۱) البقره ۱۲۷.

یعني: اوکله چې ابراهیم ع او اسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي، چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی، کعبه دودانولوپه موخه ورانوله، نوزه هملته وم، ماولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په ودانۍ کې راووست، اوماولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته، تیګوڅخه جوړ شوی و ،وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې، په دې وخت کې دارتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱، ۴۰ متره وکیندل شوه، نو ولیدل شول، چې دکعبې دبنسټ تیګي له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته دېرې کلکې لګول شوې دي، داتیګي داوښ کوهان ته ورته وې، اواوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده، دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰کاله تېرشول، خو دې بنسټ دهرډول طوفان سېلاب اوهرډول طبیعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاریخ کې ،تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخوا په لاندې تاریخ پراخه شوی دی .

۱: داميرالمؤمنين حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲: داميرالمؤمنين حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبيرلخواپه ۶۵هـ چې له ۶۸۵زسره سمون خوري.
۵:دوليدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۶۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ،۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۶هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزيزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزيزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

www ... .com 0777 40 ... 16

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه

ملک عبدالعزیز یو ځل په ۱۳۴۴هـ یا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترمیم امر وکړ بیایې په ۱۳۶۸هـ یا۱۹۴۸ز کې داکال پیل کړ د حرم د توسېع او رغونې کار پیل ووچې ملک عبدالعزیزپه ۱۳۷۳هـ ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزیزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختیا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله یې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسېع (پراختیا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترمیم سعودي له شپږسوه اوشل میلیونوډېر ریال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزیز اوملک سعود له ترمیم او پراختیا سره سره بیاهم حرم تنګ اوزیارت کوونکي زیات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ یا۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتوکړل شي،هماغه وو چې دچت ترمیم پیل شو، په چت کې لوډسپیکرونه (لوړغږي) دیخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تیرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼاشو ،برېښنایې او عادي زینې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰ مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰لمونځ کوونکیو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترمیم هم شاوخوا دېرش میلیونه ریاله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال یا د ۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه میاشت کې دحرم ددوهمې پراختیا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳یا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختیا کې دباب عمره او باب عبدالعزیز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې د مسفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحید کانټینیټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،یوه لویه ودانۍ پیل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلي (زېرزمیني)یوه ګراونډفلور (د ځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وایو)اوددې پوړ چت لري دمسجد انتظامیه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې دمسجد فني ،تخنیکي او کنټرولوونکي وسایط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځینې ډیپوګان اوتحویلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عامو خلکو ننوتل منع دي.

اوددریم پوړ چت دلمونځ کوونکیو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسایل او دهوادیخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ایرکنډېشنونه کارېدلي دي .

ددې څلورواړو ځایونو مساحت ۰۰۰، ۷۲ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتیا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده دیارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زینو (پوړیو)ترڅنګ خوځایه برېښنایي زینې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ایرکنډېشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچایانولومړی توسبع (پراختیا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبیر،باب الندوه، باب حجراسمعیل ،باب المدینه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزیز پورې چې باب حنین ،باب اسماعیل هم پکې ده غځېدلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اویا کاله تېرشوي، او د کعبې ودانۍ بیا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزیزچې ځان ته یې د حرمینو خادم وایه ، د کعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنسټیزه ورغوله، په دې ترمیم کې یې د کعبې دد یوالونوتیګې هوارې ا و یو برابرکړې وې .

بهرنۍ برخې :د تیګوله منځه یې پخوانۍ مساله را وویسته، نوې سیمنټي مساله یې ور ننو یسته، دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل، درې واړه، ستنې یې ورته نوې کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴متره د ملتزم اړخ یا له حجراسود څخه ترحطیم پورې دد یوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴ ، د حطیم له پیل څخه د حطیم تر پایه یا تررکن شامي پورې ۲۸ ، ۱۱متره ، له رکن شامي یاد حطیم څخه تر رکن یماني پورې ۱۲ ، ۱۱ اوله رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۵۲، ۱۱ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال د کعبې د ترمیم، ویاړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر، او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوا د حل په ساحه کې ده او دم درباندې اوړي ،هغوی راته وویل چې موږ بیاله جدې څخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي،دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو ،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونو ته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینو معرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې راښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ما په هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و ،خو په جده کې ډېر خولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچنې میدان ته راووتو موږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې خلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه،دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګۍ ولیدلې.

دلته په خلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو ،چې حاجیان بې نظمۍ ته پرېنږدي،یوکتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کرې ورې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارینه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر یې حرم ته او لږ یې له حرم څخه خپلو استوګنځایونو ته روان وو ځوځایه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارینه یې د احرام په جامه کې خو ښځو یې یو ډول یونیفورم (یو ډول ځادر ،کمیس ،پرتوګ په ځادر نښه)درلوده او یو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه د چاخبره د قدم ځای نشته دی ،د تلبیې ملکوتي ازانګو فضا سندریزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېديځ حرم شريف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښي خوا ته يو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وويل چې دا مسجد په ټوله مکه کې مشهور او د اسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او د ابن لادن په نوم يادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پيچومی پيل شو نور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

د کعبې ليدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم ترې پر خپلو سترګو ليدلی شو،په څو متری کې وو ،بس چې د همدې پيچومي چې په حقيقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او د خپلې مينې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کيلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر او د (اللهم لبيک لبيک لاشريک لک لبيک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شريک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پيل شوې،مولنا راته وويل چې دا مخامخ منارې د بيت الله دي،تلبيې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته او له سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له يو بل څخه د بېلېدلو په صورت کې يې د راټولېدلو ځای د دارالتوحيد کانټيننټل هوټل مخ ته تلوېزيون ته ورته د اعلاناتو سکرين وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شريف ښې خواته روان شو ،دحرم شريف حويلۍ او شاوخوا يې سپين پړق وو ،دلته دتيارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهيسې دلته تياره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار انوار رااوري، تياره فکرونه ،تياره نظريات له دې ځايه کوچېدلي ځای يې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نيولی دی ،دعظيم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکيو يې يو وخت دشيطان څراغ دبلولو وس نه درلودنن ټوله چراغان ده.

مولنا په يوه دروازه ور ننوېستو اوس نو څو ثانيې پاتې دي چې د څه کم دوه ميلياردو مسلمانانو قبله ، دبشرپه تاريخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلي او مبارکه خونه ووينم ، هغه چې هره ورځ يې کم تر کمه يوولس ځله يادوم او دلمانځه په هر نيت کې وايم (مخ مې دکعبې شريفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرايط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلو ندی،هغه چې په بيت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خو پرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول يې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اوويښه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړينې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان يې هم تعظيم اوتکريم پيژني او آن توتکۍ يې هم له فيلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبيه يې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نيمه شپه کې لدې

www.meltahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرته لو داسې کیفیت او د جذب حالت راغی چې د تشریح لپاره یې الفاظ او د بیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس د هغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې ځلور ،ځلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نو د تاب متره نه وه،ما هېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼې زړه به هم کله نرم شي ژړا او سلګۍ خو پر پرېږده. خو هلته کیفیت او حالت داسې وي چې د کاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه ځه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که د دنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښایي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف د عمرې وو، په لومړیو درې شوطو (دورو) کې مو باید رمل (او د پهلوانانو په څېر منډه او اوږې پورته پورته) کړې وای، خو د بیروبار له کبله دا کار ناشونی و ،د منډې خو پرېږده آن د عادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو د ژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو د کیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيانادیده وو په خوندیې نه مړېدو ، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعيې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښيي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم يادېږي په زينه راوختو . دا دطواف دپيل او پای زينه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلې چې مولنا يوې پر مرمروپوښلې لوړې ته بوتللو ويې ويل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعيې وکړئ زه همدلته درته ناست يم يواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټوليزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځايونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوې چې دافغانستان ارګ ورسره سيالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتو څخه ده او تر تيب يې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږي (صفاپخواغونډۍ وه او دوخت په تېرېدواو دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړي ځانګړې دعا به کوې بيابه دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه ميل ته ورسېږې نو له دې شنه ميل څخه به تر بل شنه ميل پورې منډه وکړې ،داميليونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږې نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړې دعابه وکړې او دصفا په لوربه راروان شي، دسعې لپاره صفاته دتللو لار ببله او مروې ته ببله جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راڼا ته راورسېږي نوتر بل شنه راڼا پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعې ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړې دعابه وکړې له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راڼا ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه ژر ژر ثوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخربیل

اوس راته یو د سر خربیل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو.

مولنا مورته وویل چې دلته سرونه مه خرېیئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ ښه په راحت به یې درته وخریي مور هم هلته سرونه ونه خربیل ،نابلدي هم وه خو چې عماروته راغللو دمجیب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او مورږله یوسل اوشپېتو تنوډېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کووا ونوبت ته کېنو ښايي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې یې غلط وپوهولوورسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښی اوله نعمت سره یې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل داپیسې ددوی په جېب کې ولوېږي.

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یودبل سرونه وخرېیو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر یې مخکې خربیل شوی وکېناستم سر یې راته وخرېیه،داوښتم ماپنځلس کاله نه ووخرېیلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرېیم او الله ج مې داهیله تر سره کړه،درې نیمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام موووېست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډېر ستړي وودشنبې شپه ،دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځایېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دا یوه کوچنۍ غونډه ده چې د صفا او مروه ترمنځ د سعې پیل هم تر ې کېږي دا د کعبې د خونې په یو سل او دېرش مترۍ کې سوېل ختیځ ته پرته ده خو د کعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس د دې غونډۍ په سر یو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

دا هم یو کوچنۍ غونډۍ ده د دې د تیګې نوم مروه ده چې سپین ته مایل رنګ لري او ډېره کلکه ده ،دا غونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختیځ ته پرته ده سعې یا اوم شوط هم دلته پای ته رسېږي .

مسعی

د صفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې)لار ته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. د دواړو غونډیو ترمنځ ۳۹۴,۵متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو د تاریخ په بېلابېلو پړاوونو کې دا ځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یو وخت دا ځای له بیت الله څخه بېل وو او د دواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې د بیت الله د پراختیا پروژې عملي شوې نو دا ساحه هم په بیت الله کې را غلله اوس خو د بیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. د بېرو بار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتياLپاره د صفا اومروه تر منځ سعې ته ځلور لارې جوړې شوې دي يوه ځمکتل (زېرزميني) ،يوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بل دريم منزل ځلور واړه پوړه په ډېر ښکلي ډيزاين، ډېرو قيمتي ساختماني توکيو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شوي دي. له صفا څخه مروې ته دتللو په ډېرو قيمتي مرمروپوښل شوې لار ببله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار ببله او په منځ کې دناروغانو او ويلچيرانو (دناروغانو دبايسکلونو)دوه لارې ببلې دي پر هر لار دزمزم داوبودوه ځايه دي چې په هر ځاى کې شاو خوا لس نلکې دي او په يووخت کې تري شاوخوا ځلوېښت تنه اوبه څښلى شي ،دمسعى د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لوړوالی ۷۵، ۱۱او ددوهم ۸، ۵متره دی، اوس په لکونو حاجيان دلته په يو وخت کې سعى کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا يي زينې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهر پوړ ټول مساحت ۷۸۹۰متره مربع دی برېښنا يې زينې د باب الصفا(دصفا دروازې)بهر او لفټونه يې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونو ته ورته لارې دي چې هغه خلک پرې تګ راتګ کوي، چې له بهر څخه نېغ حرم ته تلل غواړي له دې لارو تلل د سعې کوونکيو د مزاحمت مخه نيسي.له دريم پوړ پرته په نورو پوړونوکې پکې او دومره ايرکنډيشنونه دي چې دسعودي په ګرمۍ کې خلک پکې يخ نيسي،لسګونه قنديلونه پکې ځوړند دي.

له بهرني صحن څخه صفا دروازه د کعبې لسمه دروازه ده چې تر مروه پورې دا شمېره يو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوايي پول ته د ورته لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،باب بني هاشم ،باب علي ،باب العباس،باب النبی،باب السلام ياباب بني

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپبه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پورې غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳ داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګو کلکه لږه نښه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږي هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کټاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږمیزکال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه ترمنځ سعې د حج یا عمرې له واجباتو څخه او دحضرت ابراهیم او حضرت هاجرې سنت دي ،رسول الله ص هم دا ابراهیمي سنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپل زوی حضرت اسمعیل راوستل اودواړه یې دکعبې ترڅنګ له یوکڅوړې خرما او یو مشک (زې)اوبو سره پرېښودل په دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او په مکه کې نه کوم کلی و اونه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته موږ په دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده داځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به موږ وساتي.

حضرت ابراهیم لږ اخواپه داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنا انی اسکنت ....)یعنې(ای زموږ ربه ماخپل اولاد په بې کرونډې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستاننه وکړي)
دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمایې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول،حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو ، له هغه ځایه رابښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلي نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووایي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خوپرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد او مېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادی وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په تولـه نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وجه ،سپېره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، دبېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان وویروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نوهغه دصفا غونډۍ ته وختو او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی یې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟. په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بیاهم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې ډېر ژر غچ واخست.

www. ... 0777 400 ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټېلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې وهغه له ماخخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، دحرم شریف په حوېلۍ کې د ساعت له یوکوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډېرخوښ شو له سلام او سترې مه شې وروسته له هغه سره دهغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقیقې پلې مزل وو، دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه دکور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې دخپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل،ویل یې چې مدینه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا،ښه فضا،پراخ سړکونه ،پراخ چاپېریال نسبت مکې ته ارزاني ،پکې شته دده د نبوي مسجد ډېره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما ، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر موسره یو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور ،کټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شېرزمان او شېر زموږپه خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو دعمارې عرب څوکېدار دننوتلو اجازه رانکړه ،ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګر هار ولایت دسره رود د ولسوالۍ دفتح اباد(فتیوات) اوسېدونکی دی ،ټېلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رابښکته شو،لومړی یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه وو هسې مو یوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابي مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زموږ کلیوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي اوعزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښایي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ یو خوږ دی.

له نېکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر ماښامه مخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یو ساعت بنداړ مووکړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو یوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې یو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه یوه بړستن یوه روجایي ،یو ایرکنډېشن یو پکی دوه راډونه وو.
زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي د هرات په محکمه کې قاضي هم و . مورچې په کومه عماره کې اوسېدو، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، يو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وينځلوځای (دستشوی) له نغريو او لوازمو سره يو پخلنځی او يو فريج (يخچال) وو.

سعودي له نيستمنو سپين ږيرو پرافغانستان خپل پور غواړي

مورچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت يوويشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځايه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ويل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ايسارېږئ له يوې الوتکې به بلکې ته کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مينل څخه به هم نه وځئ خو هلته يې يوه شپه او يوه ورځ ځنډولي وو. دوی له مورڅخه شپږ ويشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپين ږيرو پښتنو بادغيسيانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ريا له اخستې وې، اوورته يې ويلې ووچې شرکت يا حکومت ستاسو خاک پولې يا دخدماتو پيسې ندي تحويل کړي، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پيسې اخستې وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق يې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلوميت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سيدنصير مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وويل ،چې دی په جده کې د سعودي اړوندو چارواکيو ته ورغی او ددوی پيسې يې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وويل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دڅلور تنو بېوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو څلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چارواکیوکې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښبود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي ځه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وېستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع د پنجشېر اوسېدونکی دی،سمېع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینو به د سحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمي بجې وڅښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې د شپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګارېدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمونږ ډوډۍ پر شرکت وه، مونږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، څوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیا تر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهیم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهیم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبیت الله د احترام له امله بیت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږدیوکې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو،هغه له خلکو وغوښتل چې دکعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قریشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قریشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسیمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه یې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تر وخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاریخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر میم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (یوجریب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زیارت کوونکیو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتیا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷ هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه یې استملاک کړل ،خاوندانوته یې دهغوی بیه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د ېوال هم راتاوکړ او د رڼالپاره يې پر دېوالونو دڅراغونو لګولو حکم وکړ.

په ۲۶ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل، او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبیرهم په ۶۴ هـ دکعبې حویلۍ ۲۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان دمسجدالحرام دبرنډې دېوالونه لوړ کړل دساج دلرګیو چت يې ورکړ او دستنو په لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

ولید بن عبدالملک بیادخپل پلار کارونه لاهم منظم او سمبال کړل، دمسجدالحرام چت يې په ساج لرګیو وپوښه، میناتوري يې پکې وکړه دننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه او بالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل، حرم ته يې له مصراوشام څخه دمرمرو ستنې راوړې، دکعبې ددروازې ،ناوې او دننه برخې دپسوللو (سینګارولو) لپاره يې نور ۳۶۰۰ دیناره حرم ته ولېږل. دده په وخت کې مسجد الحرم دلومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خلیفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ، دهغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو، او په لومړي ځل يې دمسجد په یوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۲۱ او ۱۶۴ هـ کې خلیفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښکلي کول پیل کړل خو هغه په ۱۶۹ کې وفات شو، دهغه پاتې کار دهغه زوی موسی الهادي بشپړ کړ، دمهدي په دواړو دوروکار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا يې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه يې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم د هارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه د حرم لوېديځ ته د جوړ شويو دوو کورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت د حرم شريف غولی (حوېلۍ) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږمېز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږمېز د مصر پاچا ملک ناصر فرج بن بربوق، بيسق الظاهري د مصري حاجيانو د بعثې د رئيس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ ،خو په مکه کې د ښو لرګيو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې د عثماني خلافت په پير کې سلطان سليمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګيو چت کمزوری او په ۹۷۹ هـ س (۱۵۷۱ م) د مسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چاروا کيو د عثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د تکړه انجنيرانو يو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دژېړوتيګو په ستنو د اسلامي عثماني خلافت په بنه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال او ختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان د احمد بيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره او په ۹۸۴کې بشپړ شو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۲)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپينې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدو شاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونو کاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمرې ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدې ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahr...
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمين

لـه شـک پرتـه د سـعود کـورنۍ واکمنـان ډېـرې سياسـي او شخصـي نيمګړتياوې لري دا کورنۍ مستبده او دکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه د بيان ازادي ورکـوي ،نـه د نظر ښکارولو، لاريونونـو اونـه د غـږ لوړولـو حـق، دحکومت پر درېڅ ګونو قواوو حاکمان دي،په ټولو لوړو څوکيو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سپېڅلې خاوره يې امريکايان حاکمان کړي او دوی ته يې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نيمګړتياوو او کمزوريو سره ه يې حرمينو ته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمينوتـه نـه هېرېـدونکې خدمتونـه وکـړل، ددوی خدمتونـه، حاجيانوتـه برابرې کړې آسانتياوې او دحرمينو ظاهري اوباطني ښکلا ماليدلې او پـه هره برخه کې مې يادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او پـه ځينـو برخـوکې دحـرم دمتواګـانو او مسـتخدمينوله خـولې دې چـې شـمېرې ،نېټې کرکټرونـه او...يـې ډېـر دقيق بللـی نشـم، دحـرم دمعلومـاتو ځانګې ته ورغللم خو هغوی ددومره معلوماتو راکولوتـه چمتو نشـول، پـه دې اړه تکړه ليکوال او هځاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زموږ دقبلې تاريخ)کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځينې معلومـات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقـام دقيـق دي،خو دده لخوا دمعلومـاتو لـه راټولوهم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې پـه حرم کې ډېر بدلونونـه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل يون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو ليدلو اواورېدلو کې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزيز په پير کې

(کله چې ملک عبدالعزيزبن عبدالرحمن الفيصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو يو کال وروسته يې دمسجدالحرام د ودانولو اراده ښکاره کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدير دمسجدالحرام په بيا جوړولو ،ترميم او اصلاح يې لاس پورې کړ،چې داترميم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بياپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزيز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبياودانولو امر صادر کړ او داکار يې شيخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبيدې دچينې په کارولو کې يې ځوکلونه زيار ايستلی وو او په دې هکله يې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبيا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه يې مرسته وغوښته چې دزبيدې د چينې په آبادولو کې يې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د دوهمې خور په مياشت کې پيل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې يې ترميم،اصلاح تزئين او نوی والی راووست.

د سعودي پراختيا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختيا څخه يو زراو اتيا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونو کې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زيات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام يوه لوېشت هم پراخه نه شو ،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،ځو ببخي په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوري ونښتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعى هم و ،مسعى هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته يې دوکانونه راووتل،حاجيانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګونه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجيانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج د سفر وسايل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خووروسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زيات شو ،اودحج د سفر وسيلې موټرونه ،ريل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجيانوپه شمېر کې هم زياتوالی راغی ،لکه چې دادی وينو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زياتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وايي چې دوه نيم ميليونه حاجيان مکې مکرمې ته تللي وو(ويل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمريز داشمېره دپنځو او شپږ ميليونو ترمنځه وه).له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځايونوپراختيا او نوي رغښت ته ډېرزيات اړتيا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ يوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام ونه ړاوه خو چې مرحوم ملک عبدالعزيز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته يې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمينو دسترې تاريخي پراختيا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پيل

دملک عبدالعزيز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختيا اوتعمير دسروې اوډيزاين کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فيصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقیب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسین دمیاشتې پرپنځمه اعلان وشو چې دکار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختیا کار سمدستي پیل شي، بیاددغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ

څنګه چې دحرمینو شریفینوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانیزې ډلې (تعمیر اتي مجموعې یا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختیا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندیني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو ویاړلو کارونو د تقدیرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکیو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ایښودونکی د(شهید) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً دیمن د حضرت موت وو او عربستان ته یې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاریخ القویم، دمولف په قول یې لیک لوست نه وو زده پنځه ویشت اولادونه درلودل اودملک فیصل په حکومت کې یې د وزیرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي یو ډېر شتمن پانګوال وو.وایي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به یې یومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښین لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازدیګر اوماښام لمونځونه به یې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختیااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فیصل پرې وژړل او ویې ویل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع) کال د بن لادن تعمیراتي کمپنۍ د ځینو سعودي او بهرنیو ټیکه دارانو سره یو ځای د مسجدالحرام د توسیع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د ۱۳۷۵ ه س کال د دوهمي خور پر څلورمه د اجیادو او مسعی په سیمه کې د بربښنا او ټیلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېرې کړی شول، بیا د دغو ځایونو کورونه او دکانونه ونړول شول بیا د مطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم د اوبو د الان وو، ونړول شوې، او ورپسې د نورې ودانۍ تهداب ونه وکیندل شول.

د بنسټ دډبرې ایښودل او دکار پیل

د همدغه ۱۳۵۷ هـ ش کال د برات د میاشتي پر درویشتمه د پنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز، دولتي چارواکیو، دیني مشرانو او د اسلامي هېوادونو ځینو استازیو ګډون کړی و ، په دې غونډه کې د دغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه، او کار یې پیل شو چې د دې سترې پراختیایي او ودانیزې پروژې د کار په پایله کې د سیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لوري ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ، د مسعی دوه پوړیزه ودانۍ ، د مسجدالحرام زېرزمیني برخه ، د مسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې ، د دغو برنډو څلورشپېته دروازې ، د مسجدالحرام اوه مناري د مسجد د برنډو دوهم پوړ او بام ته اوه زینې جوړې شوې، د مطاف غولی پراخ او روغ شو ، د زمزم اوبو د څا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول، د مسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې د زمزم د څښلو د اوبو سبیلونه په کار واچول شول، د مسجدالحرام شاو خوا ترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسه تازه کولو اوځان مینځلو ،تشنابونه او ځایونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختیا او ودانۍ په پایله کې ددغه مسجد ساحه له (۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه (۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه یوه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکیو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیايي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،څکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد دده په پېر کې په دغو پراختیايي کارو پسې مطاف په سپینه مر مر ډبره فرش شو ددې ډبرې بنه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲ س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم وکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلور اتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو ،ورپسې ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو ،اتومات)زینود جوړولو حکم وکړ له دغو زینوڅخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنسټیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو دروایتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجایش لري ،دلته باید ووایو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقیقت کې دمسجدالحرام دپراختیا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاریخي کار پای ته ورسېد. چې په پایله کې مسجدالحرام په یوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکیو ګنجایش پیدا کړ.

د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وویل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزیاتېدو سترو تولنیزو بدلونونو او دنویو تجارتي هوایي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتیاوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکیو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزیاتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکیو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختیا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېیله چې یو ځل بیادیوې ښې او هر اړخیزې پروسې په تطبیق سره دمسجدالحرام ګنجایش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفري په دوهمه خادم الحرمین الشریفین ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمینې پراختیا دبنسټ ډبره د پرتمینو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختللیو عصري وسایلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له یوې خوا دمسجدالحرام په لوېدیځ لوري کې پراختیا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۷۶۰۰۰) مربع متره زیاتوي ،اوپه یوه وخت کې دیولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخاني او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دنښتي سوق صغیر په نړولو پیل شو،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډو او غولي په ګډون ټوله (۳۶۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نورور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې د مسجدالحرام د ننه مطاف ،بام او د هغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنيټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر ځنوې ودانۍ جوړې شي، زور یې را ورلای شي، او زلزله یې هم نه ورانوي، د مسجد الحرام بنیادونو باندې یې واټر بروپ پلاسټيکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعمیراتي کار په بهر کې د مسجد الحرام غولي کوم چې کار پرې کېده د پیاده تلونکیو لپاره پرانیستې پرېښودل شوی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللو کې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعمیراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعمیراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې د کانکرېټو د جوړولو او ګډون کوونکیو ماشینونو کې چې پر موټر و به اینبودل شوي وو ، د یوه تونل له لارې په مکه کې د کار ځای ته لېږدول ،په دغه تعمیراتي کار کې د کار شویو موادو په ډله کې د اعلی معیار پنځه ځلو ښښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سیمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شیشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتیا کې ډېر مرستندویه جوت شول او هم یې د ودانۍ ټینګښت او ښایست زیات کړ، دغه شیان د مکې مکرمې په اطرافو کې په یوه کار ځای (فېکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسیس شوې وه، د مسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه یې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عیبه ښېخي یو شان ښکاري او څوک یې تو پیر نه شي کولای د مسجد

www.meliahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډيو او ټلويزين په سټوډيو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردې ترافيکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختلليو وسايلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې ستري ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولې اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اوډ ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دښاوخواځینوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختیا پر مهال یې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کیلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانیټ کارځی (فبکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختیځ کې په خپل نوعیت کې ترټولولویه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،څودهغو طبیعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتیازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دایټالیا په یوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په یوډول کمپیوټري ماشینونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکیو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمیر یوډول ښکار ځینې جوړ شوا ومسجدیې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعمیراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکلیو محرابونوته یې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان دډېرښت د لړ ولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولوآمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآیي او له ترافیکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده بربېښنایي زینې ورښکته شوي اوپه عصري ډول جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com 0771 400 116

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږ دلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوازې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میانې د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنورۍ د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیمو ساعتو پورې داسې په شرپې اوربښت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو بېړیو کې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې ایښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د بېړیو په ذریعه ترېنه راووېستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمیانې پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې .

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوړېښو شیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وېجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وېجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیو سربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل د اوبو د چارې او د هغه د ضررونو د مخنیو لپاره د مسجد الحرام د سعودي پراختیا ، د کار په لړ کې په ۱۳۹۸ س کال د ۷۰ کرورو ریالو په لګښت یوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونیوله ، او د سېل د اوبو د د ترځمکې لاندې تېرولو د نوې شبکې په جوړولو سره د سېلاب او د هغه ضرر د تېرو مهالونو کیسه جوړه شوه، د سېلابي اوبو د ترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه د درنو نورو لارو چارو ، د پلي کولو په ذریعه ډېره ښه او بنسټیزه بشپړه شوه او د سېل اوبو ته یې د حرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په درېیو سوپوا بستلو سره لاره ورکړل شوه.

ایرکنډیشن

د مکې مکرمې ډېرې شدیدې ګرمۍ به تل حاجیان ځورول ، له دې امله خادم الحرمین الشریفین ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجد الحرام کې د ایرکنډیشن نظام (سیستم) نصب شي ، څو د هغه هوا سړه شي، د اسیستم چې د نړۍ تر ټولو ښه هوا سړوونکی دی، درې نیم کیلومتره لېرې په یوه شپږپوړیزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه د ځانګړیو پایپونو په وسیله، (۳۸۵۰۰) ټنه یخه هوا د سړوونکیو وسایلو له لارې مسجد الحرام ته ،لېږدول کېږي ، په دې ډول چې سړه هوا ، د دغه جومات د ستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ، او توده هوا د دغو ستونونو د لاندې خوا څخه د هوا کش کوونکیو وسایلو په ذریعه د مسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړنی مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بیاچې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه یې پرې راوګرځول هم یې دروازې نه درلودې ،خوکله چې خلیفه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسیع او تعمیر خدمت ترسره کړ هغه ته یې بېلې بېلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه یې پرې کېښودل،لومړی مورخ چې موږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددرېمي لېږدیزې هجري پېړۍ په لومړیوکې مسجدالحرام درویشت دروازې درلودې،بیاځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځینو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً یې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځینو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو یونلیکونو او اثاروکې ددغو دروازو یادونه کړېده،شمېریې نولس وبیا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،یمن اوترکیې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی ، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره یې پنځه ویشتوته ورسېده، بیا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسیع او ودانۍ په پایله کې ،دمسجدالحرام دلویواوکوچینو دروازو شمېر یو پنځوسوته جګ شو ،خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختیا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او بربېښنايي زینو سربېره یواځې بهر ته دڅلوروسترو دروازو، څلور پنځوسوفرعي دروازو ،او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو ،په دغو دروازوکې باب بني شیبه ډېره مشهوره وه،

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي، دځلورومذهبوپه نزد له هر لوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظيم په خاطر مخامخ ور ننوځي، پخواباب بني شيبه مقام ابراهيم ته نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،په هداية السالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلته دروازه نه وه،خوهغه به له دغې لارې مسجدالحرام ته ننوته، په ۱۶۴ ه س کال کې خليفه مهدي عباسي دحرم ددويمې پراختياپه وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او يوه ستره مناره يې هم پرې ودانه کړه ،دسلطان سليم اوسلطان مراد نوې ودانۍ کې ددغې دروازې په مقابل کې يوه ستره دروازه په دغه نامه جوړه شوه،دادروازه دومره پخه اوټينګه وه چې دپېړيو په تېرېدوسره يې هم ترميم ته ضرورت پيدانشو ،دمخکينيو ،پراختياوو له امله،دغه دروازه بيخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بيا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمياشتې په ۱۱مه يوه وړه اودهغې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټۍ جوړه کړه،خوپه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبياپراختيا پرمهال دغه پټۍ هم ايسته کړل شوه،چې داکار دځينو کسانو داعتراض وړ هم وګرځېد. علامه قاسي چې په شفاء الغرام کې دباب بني شيبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روايتونه نقل کړيدي ،دهغو په هکله وايي،چې په دغوروايتونوکې مراد له باب بني شيبه څخه ددغې دروازې لوری دی نه پخپله دغه دروازه ځکه دغه دروازه خوپخپله دمهدي په وخت کې جوړه شوه،خوبياهم که څوک غواړي چې بيخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بيخي ددغې دروازې پر برابر ه ده که حاجيان له دغې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبيت الله پـه لـوري ورشـي،دپخواني بـاب بنـي شېبه ځخه به تېرشوي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله علیه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې د دریمې لېږدیزې پېړۍ په لومړیو کې یې لیکلی دی وایي چې حرم ځلور منارې لري د علامه قاسي (۷۷۵_۸۳۲ س) په وختو کې د حرم پنځه منارې وې، خو علامه قطب الدین (په ۹۸۸ کې مړ) داوو منارو یادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰ س کال خلیفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه، نورې منارې په بېلو بېلو وختونو کې د مختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځینې یې بیا نړېدلي او بیا جوړې شوي دي دغه راز د مسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختیا کې هم د دغو منارو په شمېر کې لږ والی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر ۱۳۷۴ س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې د سعودي لومړنۍ پراختیا پرمهال ړنګې شوې او پر ځای یې اوه نوې منارې ټولې په یوه بڼه جوړې شوې، بیا د سعودي د دوهمې پراختیا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب د حرم داوسنیو منارو شمېر (۹) ته رسېږي چې ټولې نه اتیا متره جګوالی لري دغه منارې دوې د ملک عبدالعزیز پر دروازه، دوې د عمرې پردروازه، دوې د ملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او یوه د صفا پرغره جوړې شوې دي.

د تاریخ مکه مکرمه لیکوال ډاکتر محمد الیاس عبدالغني د فهد له وروستۍ پراختیا وروسته د حرم ، ځمکتلي او د لومړي او دوهم پوړ مساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حویلۍ سره د حرم ټول مساحت (۳۶۶۰۰۰) متره مربع ښیي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او د بیروبار په وخت کې پکې یو میلیون تنه ځاییږي . خو دامعلومات ځکه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقيق نه ښکاري چې همدا سږکال دځينو په وينا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ ميليونه تنه او دځينو پـه وينا څلورنيم ميليونه تنه حاجيان و نو کـه يوميليـون تـرې پـه مسجد او غـولي کـې ځـای شي نوآيا داپـاتې کسـان پرسړکونو ځايږي ؟

د بادغيسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم تـه روان وم، سيدنصير دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر مايې غږ کړ، (استاد جان کجاميری)ماورته وويل چې حرم شريف تـه روان يم ،ويې ويـل چې تـه خوتيار روان يې دلته زموږ څوتنه حاجيان نوي راغلي دي ،عمره يې نه ده کړې، که تـه ورسره مرستـه وکړې ثـواب بـه دې وشي،ماورته وويـل ولـې نـه ،ورته غږ کړه،زه يې لـه ځان سره بيايم،هغه هم څلور تنه بادغيسي سپين ږيري له خونو را ووېستل ورتـه يې وويـل چې دا استاد بـه درسره مرستـه وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه ووتړلی ټينګاريې داو چې د حرم دزيارت پرمهال يې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خويې بايد هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام پـه حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دليـل داوو چې څنګه بـه دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند پـه لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټينګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وويل چې پـه حرم کې بيروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوڅو دروازې لري بايد ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پر لاره مـې څـو څـو ځايـه ورونښـودل چې نښـه يـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي،اوخپله لار اوعماره پيدا کړي،زموږ پر لار غته ننبه دابن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و ،پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او دعمارې (استوګنځی)ادرس ليکل شوی اوپر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسود استوګنځي او اړوند ګروپ اوشرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ،حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په نښه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه اوسترې ننبې وې دحرم له سالون څخه به چې سهيل ختيځ ته ووتلې نو يو سړک ترمنځه و دپول په پيل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړيزې ودانۍ پيل کړې وې ددې ،ودانيومخ ته دسړک پرسر يوډېره لويه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری يې نه ليدل کېده، او ترپايه هماغه يواعلان هم پرې خپرېده ،داڅومتريزه لوحه شپه اوورځ روښانه وه ،زموږ ډېرو حاجيانوهماغه ننبه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې وروښودې ،دحرم لوی ساعت دساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل،دبېلېدلوپه صورت کې د بيا يوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،دطواف ضروري مسايل او داچې پر دوی په لومړيو درې شوطو(دورو)کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږي ټول مې وروښودل ،څه کم يوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وويل چې پر يوبل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونيسي،چې له يوبل څخه ببل نه شو ،په مطاف کې د ببلېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښووده چې له طواف وروسته به دلته را يوځای کېږو ،طواف مو پيل کړ،بيروبار ډېر زيات وو زه مخکې اودا څلور واړه سپين ږيري چې نورالدين ،عبدالقدوس،ميراجان اوعبدالله جان نومېدل راپسې وو ،يوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې زماپر اوږه او نورو يې يو دبل پر اوږو لاسونه ايښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بيخي نه وو ځکه چې بيروبار ډېر وو خو ورته مې وويل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپين ږيري هم وو او بيروبار هم ډېر وو نوځکه به يو شوط ډېر وخت نيوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته يې وويل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وويل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بيت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وويل چې که سترې يې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پيل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټينګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړي.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله يې بدن خولې خولې وي،په بيروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبيت الله غولی چې مقام ابراهيم او حطيم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږي پر پښوتلل دي، په يوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به يو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وايې چې دواړه يې له يوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سيرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبياهم هرو مروبه له انجونوسره لګېږي کله خوپه ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولوېږي آن ښځې تر پښولاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي او ښه ستړی شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه ړېسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت راپه زړه شو:

ساقي تولـه میکـده دې تـرې قربـان شـه
پښــتنه چـې لاس راتــاوکړي لــه منګــي
نـــــــــــــــــــــــــــــــــه

مابه ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خونداخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیدا کړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زموږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعې وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعې نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعې وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ښخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل،چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه همغلته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد، وارخطا شوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصیل ته ورځو.

زه لا همغلته منتظر وم چې مازیګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد، خو بیاهم ددوی درک نشته.له لمانځه وروسته همغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلو لپاره ټنبه کړې وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل دانابلده او نالوستې سپینې ږیرې به کومې خواته تللې وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په ببړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور واړه همله دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله يوه يې لا حلق (سرخرېيل)نه وکړی او جامې يې اغوستې وې نور يې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، دا ښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زمونږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له مونږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زمونږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشې وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکې دوه خوینديې موهم ثڼګ ته ناستې وې،یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه،خبرې مو اوږدې شوې ګروپې شکل یې غوره کړ زه له المغربۍ او تونسۍ سره په عربي اوله ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم،ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسۍ ښځې راته خپل جای نماز (لمونځی)راکړ. له ملتانۍ مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویا هلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر راښکته کړی دی،ځکه خو ورته شمس تبریزوایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی اویاخوبه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې څومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانۍ یې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترځ کې د لاهورد یوه عصري هوټل(هالیډې ین) په لفټ کې له یوې پنجابۍ ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نرۍ څړیکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپین نه پېژني ، دسره انقلاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلېمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم تول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه دجومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست دکابل په زړه یې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو ، دنړۍ ۵۰ کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نولایق ته دهغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقیدې او ایدیولوژۍ (کمونیزم) دمخالفینو او امپریالستانو پرضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه دشپې زموږ دشرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه وو پاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایساربږي په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډ ګرڅخه به هم بهر وتلوته اړتیا نه پیداکوئ خوهلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټېنګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپین ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ،بلکې له هغوی مې پرې ډېرټینګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پولیسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول،باب الصفا سره موځای وموندهملته مو تهجد پیل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه موږ هغه دروازه مو مو نو وخت راباندې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دي بیروبار ډېردی بیا اړ یو چې یاپه دوهم پوړ اویا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده،دتخمین له مخې په دوهم او دریم پوړ کې د طواف ساحه یو کیلو متر کېږي نویو طواف داسې دی لکه اوه کیلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ویل یې چې هرو مروبه له باب السلام ځخه ورځو، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره یې هم نه منله ماویل که پرېږدم یې چې هرڅه کوي نو کوي دي یې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام وموند په دوی کې یوتن لیک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو یوځل یې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله موږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شیبه لیکل شوي ماورته وویل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونیوه نږدې پولیس ته مې وروست.له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ایا همدا باب السلام ندی، هغه هم وویل هو همدادی همدې باب بنی شیبه ته یې لاس ونیوه،دوه ځله یې وویل باب السلام باب السلام، له دې وروسته یې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پیل کړ،له دومره ټینګار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او یو یو شول ، له ډېر لټون او ستړیاوروسته مې دوه تنه نارینه چې ښځې یې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفيسه

چهارشنبه يا دذوالحجي په ۴مه مې مشر شيرزمان ته ټيليفون وکړ ويې ويل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ويښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفي ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفي وايي ،هغه ملايان غندي چې په ختمونو ،خيراتونو ،جنازو ،دم او تعويذ متکي وي ، او د خوړين نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پيل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې يوه پکې غنمرنګه چاغه (څوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بيري موبايل يې دبيت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستيک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړي مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبايل راوو بست اخستي عکسونه يې کتل ،اړول او را اړول، دموبايل مينوته ورغلله دومره ګړندی کار يې کاوه چې تابه ويل دامبايل همدې جوړ کړی دی همدلته يې دعکسونو په ايډيټ پيل وکړ،ماترې هيله وکړه چې زما په کيمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کيمره يې واخستله دعکس مينو ته ورغلله انځور (wev) يې ښه برابر کړ،بيايې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وويل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښيي سمدستي يې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هیله وکړه،ویل یې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار اوسېدونکې ده،یوه ملګرې یې نفیسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفیسې معلومات دافغانستان په اړه کم وو خو نهال دافغانستان دجغرافیې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال یې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وویل چې راشه زما په کیمره ته او نفیسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ویې خندل ویې ویل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کیمره نه ، بلکې زما په مبایل.

نهال ډېره خوږه او صمیمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازیګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له یو بل نه بېل شو.

دلته مو له یونایجریایي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګلیسي مې ورسره دنایجریا او افغانستان پر حالاتو خبرې وکړې،د تامیر په نوم یو متشرع مصری هم را سره کیناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ویل یې چې هېوادوالو یې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰زره جنیه چې ۴_۵زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپیسې ډېرې زیاتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفیر هم تامیر بیک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه یې څو تنه په مصر کې نړیوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولي په نوم دتامیر بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ایمن الظواهري ډېر وغړېدو ماورته وویل چې زه هم د القاعده وو دهېواد یم حسنی مبارک مو ښه وټکاوه، دوی ویل چې که دامریکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائید کړي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ايالت يوتن نوى ځوان اوسپډونكى هم له خپلې مور سره راغلى وو هغه ويل چې دحج داخله يې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندى كلدارې كړې ده،ډوډۍ يې هم پرحكومت ده او دوه زره بېرته هم وركوي،دانرخ دمصريانو له نرخ ډېر ښكته اودافغانانوله نرخ هم ښكته دى،خودمصر يانوعمارې حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل ځوك نه وو،ځينې يې دارالتوحيدكانټيننټل سره نږدې دې په لوكسو هوټلونوكې اوسېدل.

مونږ هم حرم ته نږدې وو خو بياهم كله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ريالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نيولى شو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

موږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطايي پیريان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه د شپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع او کاکا برات چې اصلاً ترکانړ او د کابل د میرویس میدان او سېدونکی وو حرم ته روان شو، د زمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې، په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره او به یې اخستلې ،دا بوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دا براهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وایې چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یو ستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیدا کړ،موږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیو کې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لویې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترڅنګ ده ،خودلته یې په اوږدو پایپونو کې را تېرې کړي او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو د بیروبار په وخت کې بیا هم دلته د بوشکو ډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوېش او پایپونو ځای، د رسول الله ص د زېږېدو ځای او د ابوجهل کور خوا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکي مو واخستې را روان شو د طواف وخت نه و ،بوشکي مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو ،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زارۍ وکړې ویل یې تږې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیداکېږي بېرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې څنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو څلور تایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکي یې پرې کولې،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدورې سمه نه ورکول کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

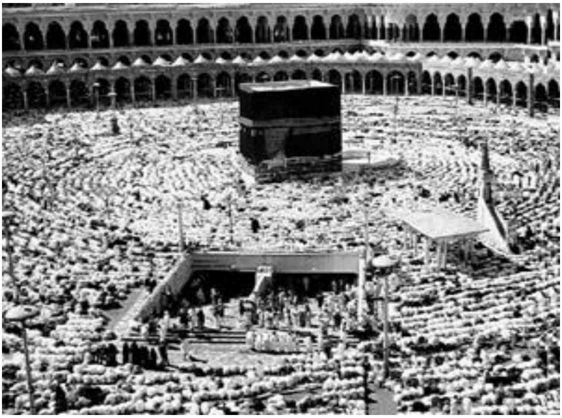

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بیروبار

دا په حرم کې زموږ دلومړۍ جمعې لمونځ دی ماماميې دلته پخوا هم د جمعې لمونځ کړی او له بيروبار څخه ښه خبر و هغه راته وويل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو بايد وخته ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقريباً ټول حاجيان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماويل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپربېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سركونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفاير ته تلونكي پلونه ټول له خلكو ډک و ،له حرم شريف څخه يو کيلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پوليس حرم ته په ننوتونكيو ټولو لارو ولاړ وو،څوک يې نه پرېښودل، دافغانستان دپوليسو په څېر يې خلک يوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته يې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه يوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخكې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د يوې غرفې تر څنګ سوری وليد ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلكو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بيروبارنه وو ليدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای مې بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پيداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماويل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه یا پیپسي، پیدا کړم ډېر وګرځېدم اخر مې یوځای کې مرنډا پیدا کړه،هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبو پسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې اوو ارخطایې ژړل ، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی،جامې یې د پښتنوو ې،چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل،ماله جامووپېژندلې په پښتومې ترې و پوښتل، هغوی چې له ماپښتو واورېده په تندیوکې یې خوښي وځلېده،ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوې او یوبل یې ورک کړي دي،له دوی سره ټېلیفون نه وو،خو له یوې ښځې سره یې دخپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو ،نه یې خپل ځای پېژنده اونه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیران ووچې څه وکړو،دوی ویل چې د سوات اوسېدونکې دي، داوسېدلوځای اوخپله عماره یې نه پېژندله،ماویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم اواستوګنځی به یې ورته پیدا کړم،په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیدا شو،هغه هم پوره نه پېژندلې،خوویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمي شېبه په شېبه ډېرېده،خولې روانې شوې،ماته د پوهنتون د دورې یوه خاطره رایاده شوه:کله چې د کویټ او عراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي اودهغه وراره ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ دچهار باغ اوسېدونکی دی ډېرظریف اولطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې د جمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولي پر ځای ددېواله سیوري ته ناست وو ،ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو ،ملاچې ولیدل مقتدیانو یې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددیوالونو سیوروته ناست دي،نو په لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل:(ای مردم:قل نار جهنم اشد حرا است والله اګه خلاص شوي)همداخبره په غوسه کې تکراروي،(قل نار جهنم اشد حرا است،والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده.مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده(ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات توددی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې : نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به وربځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو ،دلمانځه بنه یې له افغاني دود څخه بیله وه ،شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه ،خوافغانستان یې یادنکړ ،په حرمینو کې پر سیاسي خطبو ،سیاسي موعظو ،بندیز دی ،هېڅوک دلوېدیځ ښکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کېستې اخستې او اورېدلې وې ،هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود ، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو ،هلته یې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې ختثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لوید یځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ او جنازې تریوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته د انتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میدین اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو. ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خو دومره ګران بیه نه وو. ددې اندونیزیایي ډېر خوښ شو، د ساعت دلید لو غوښتنه یې وکړه ما هم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هو ماورته وویل خیر نو دازما لخوا تاته ډالۍ شو په لا س یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یو سپین ږیری یې ترخنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیوري کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خو تر اقامته ویده و همدا سې لمانځه ته پورته شو پوهږي به نه وو خو رنګ او کړه وړه یې د پوهږیانو و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږسره د پاکستان پنجابيان هم وو څوک په انګليسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطيب منبر ته وخېژي څه کم يو ساعت وعظ کوي،اکثره يې د خبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به د معراج او په محرم کې به د اختر مسايل بيانوي ،اکثره به اسرائيليات او اساطيروايي بيا به ټول په اجتماعي ډول سنتو ته ودرېږي. بيا به دوهم اذان وشي،بيا خطبې وايي بيا جماعت ،بيا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسايل وو نه سنت ،لس پنځلس دقيقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو، د جمعې ټول لمونځ شل دقيقې وخت ونيوه .

له لمانځه چې را ووتو نو پر سړکونو بيروبار شو زموږ پر لار په پله د بيروبار له کبله اوږد ټيل شو، خلک ولوېدل ،ښځې او نر تر پښو لاندې شول،سړک جای نمازونو ونيوه ،چېږو او د ښځو ټيکريو وپوښه،چيغې پورته شوی يا حاج يا حاج بالاخره،خلک ودرېدل او ټېله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه يو ځل خو بيت الله سره نږدې په لومړي صفرکې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،دا کار د کعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته يا د حجراسود او حطيم تر منځ دې ديوال ته خوډېر سخت دی ځکه چې د کعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصيبونو او ډېرو خواريو اوسترړيا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازيګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په يادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې يو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ ،هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نيول ډېر سخت دي، جمعې ته لا ثلوېښت دقيقې کله کله خولا يوساعت پاتې وي چې صف تړل پيل شي ،دصف تړلو لپاره خلک يوبل ته لاسونه ورکوي، خولاسونه نه ټينګېږي متې يوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي، دصف لپاره دمټو تړلی انساني ځنځير مقاومت کوي خوپه هره يوه دقيقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځير څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي، کله يې څوتنه ولوېږي ،ياحاج !يا حاج چيغي پورته شي.

سترړتياهره دقيقه ډېرېږي، تنفس ژور شي، خولې راماتې شي، ځينې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلويا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځينې طواف کوي، دايواځې دلومړي صف ستونزه نه ده، بلکې په دوهم، دريم، ثلورم اوپنځم صف کې هم ده، په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن ديارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي، خود لومړي ، دوهم ،دريم او ثلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دريم صف کې ځای نيول کله کله ،دځان په بيه تمامېږي، دلته يوثانيه غفلت يا سستي نه يواځې داچې په لومړيو صفونوکې له لمانځه څخه د محروميت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي، ځکه چې يو ځل دې ځای له لاسه ووځي، اوهغه دچاخبره پښه دې وښويېږي، نو بيا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقريباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا انشي نـود کعبې پـه لـس متـرۍ او شپږ متـرۍ کـې هـم لـه جمعـې پـاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونوکې اخوادیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن د بل چاپر شا هم سجده رواده.

ماهم په لومړي صف کې د ځای نیولو پـه تکل لـه ښي او چپ اړخ تـه ولاړو کسـانو سره مټ پـه مټ کـې ورکـړ شـاوخوا څلوېښت دقیقـې مـو پـه ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو تـه اړ او ډېر ستړي او ستومانه شو، شاته موهم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې کـه خیـر وي پـه لـومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ بـه مـو پـه لـومړي صف کـې وي، جماعت ته وخت او ټیل ماټیل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیـو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګوابښ نه وو چې په لومړي صف کې لـه ملتـزم سره زمـا د جماعـت خنډ شـي حـالات ورو ورو ارام شـول، موږ هـم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وې لا مـو دمـه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امرېې وکړ چې لـومړی صف دې ټـول پـاڅېږي اوشاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم د ټوپک ډزو چې پرموږ وشو لړ مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه اوپورتـه کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپـه شـو، خو ګورتـه تـګ لـه ناکامـه وي.

شاته لاړو په نوروصفونوکې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان تـه ځای ګـورم خونـه ځای شـته او نـه څـوک ځـای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې پـه همدې وخت کـې مـې د چالـه خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې پـه یوولسم صف کـې مـې ماما ناست دی، هغه حیران و، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وویل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېږي ، په صف کې به ځای راکړې بیا به درته کېسه وکړم، همدا سې یې وکړل په څو شیبو کې جماعت ودرېد ترڅنګ یې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس یې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوړ

مازیګر دحج دبعثي کمېټې یوغړي راته وویل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سدیس دافغان حاجیانوله معلمینو ،دبعثي له کمېټې او ځینو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای یې حرم ته نږدې یاله حرم سره د نبتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نیم ساعت انتظار وروسته ددولت له شېږ سوو ښوونکیو او دبعثي کمېټې له درې سوو غړیو څخه ایله شاو خوا اویا تنه راغلل،قاري سدیس هم نه و بلکې پرځای یې د دکتور عبدالرحیم په نوم یو سعودی راغی او د حج مسائل او بېلابېلې مسئلې یې څېړلې،نیم ساعت به ورته ناست وم خوندیې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماویل دلته په حرم کې هم ملاوړ کېږي، نوم دیوه کاروي او راالبېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتیا لپاره ورځي ددرس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فریاد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تېګه زړونه هم موم کرځوي خو ځینې زړونه بیاله تیګوهم کلک دي او یا په ربښتینی معنی حرم نه پېژني ،برداشت یې سطحی دی لید یې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځيني خلک په حرم شريف کې هم غلاکوي حرم هم له کيسه برو خالي ندی،ډول ډول غلاګانې، ددولتي چارواکيو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمينو له غلا څخه نيولې تر کيسه بورۍ او جيب وهنې پورې.

د جيب وهنې څو شکايتونه او کيسې مې واورېدې، يوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ويل يې چې په حرم کې ترې چامبايل او څلور سوه رياله ويستي دي،يوبل اندرابی ويل چې چايې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر يې ترې وېستي دي،يوبل تن ويل چې چاترې يونيم زر رياله وېستي دي.

يوماسپښين مې بيت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جبب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونيوه چې ور ومې کتل ديوې ځوانې ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونيوه،پرې غوسه شوم په موږ شاوخواخلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر يې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکريم په نوم يوتن بېوزله هراتي سپين ږيري چې ساده سړی وو خپلې پيسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپين ږيری وو اومېرمن يې (دعبدالکريم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکريم ترې دخرڅ لپاره له خپلو پيسو څوروپۍ غوښتې وې نو زوم يې ورته ويلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پیسوسره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، بالاخره دشرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسوته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګواښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پولیسوته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږیوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسوداګپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې وردېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټیلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالواودکورنۍ مکالمې بیه فې دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي،په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم،هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دايوائي زموږدشرکت مسؤولين نه وو چې خپله دنده او له حاجيانواو دولت سره کړې ژمنې يې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورين اود نورو شرکتونو مسؤولين هم له دوی ښه نه وو يوائيني شرکتونه چې هم يې په مکه او هم مدينه کې حاجيانوته له حرم سره نږدې ځايونه نيولي وو المهاجراوالمبارک شرکتونه ووددواړو مشران پښتانه وو،دوی د نورو په پرتله حاجيانوته ښه خدمت کاوه،په مدينه کې يې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځايونوګرځول چې معمولاً يې حاجيان دليدلو اوزيارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر دکلنګار اوسيدونکی دی اوخپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وويل چې موږ د شپږ وشرکتونو مشرانو پرېکړه کړې وه چې دحج اواوقافو وزرات لخوادحاجيانو ،دلېږد په پروسه کې چې دهرچا په نوم قرعه(پچه)وختله نو ټول به پکې شريکان يو که يو سهم موږ په برخه شو اوکه ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۲تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه،دګلاغا په وينا داسهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې داپنځه شرکتونه يا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ دشرکت (سيروسفر باميان)مشران له ګلاغاپرته نور ټول شيعه ګان وو.

محمد عارف دهرات، سيد نصير دکابل د چهار دهي، شيخ معصوم علي په قوي ګومان دباميانو او عبدالله دکابل په دريمه کارته کې اوسېږي او همدلته دمعاملاتو رهنماهم لري پوه نه يم چې اصلاً به دکوم ځای وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجیانوته مخلص نه و ، دحاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانوپه چاروکې له ده سره بوخت وو خو تریخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ دشرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه،دخبلو داوبو ، غم ورسره نه و اوډقراردادله مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې خو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو،بیابه زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینوزما احترام کاوه، ښايي لامل به یې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیوسره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولین یوبل ته هم غله وو سیدنصیر ، عبدالله او ګل اغابه پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانوله ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،ددوی په وینا ، ددې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس اوسېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانوته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مولیکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دبآو(فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځوکې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دټاکنې په اړه یې ورته شرایط هم ایښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سربښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلو سره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینو پرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورېته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینوکې نشته اوځوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شوپه هراتۍ لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پربښبود : نه هرو مروبه یې راته وایې.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینوپه ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به موږ تاهم وړیا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجوکې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس موږته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی یې اودحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانو کې راغلی هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلو نویو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې ورور ه شرکت خو پرماسخت چل وکړل او ډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه ثو ک ښیي چې مایې پرڅای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستي چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرڅای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځوکې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اېښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې او سپین ږیري خوپرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې رواني کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردی ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه یو بدن.

مابه په لومړیو وختونوکې خپلې پلاستیکي یوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبډې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار یوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه یې داوه چې که له مخکې انجلۍ یاښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دوروڼ اوسینې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عایق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال میلیونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکلیو سره مخ شي چې ښکلاته یې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وایې چې یاره په دنیاکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شي چې هغه لومړۍ دې له یاده ووځي.

بدرنګې هم همداسې درواخله کله کله خو دځینو بدرنګو په لیدلو انسان حیران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسې چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پیدا کړی،دځینو ښکلو او بدرنګو خلکوپه لیدلو انسان ته داسوچ پیداشي چې هغه په فولکوریکوکیسوکې چې دښاپېریو او دیوانو یادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همداښکلې دي اوهغه دیوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معیار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معیار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتیاده،خو بیاهم دښکلیو پر اهمیت سترګې پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکی حقیقت دی چې په حرم کې جنسي غریزې وېدې او په جنسي اوغریزوي مسایلوکې رښتیاهم شیطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترلی وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـيڅ ډول تمايـل بـه درکـې پيدانشي.

له لوسـتونکيو پـه بخښنې،ښـکلا تـه زه هـم دتېنګـې نـه يـم، دښـکليو پـه ليدلو په اوبو کـې هـم خولـه کېږم او دهـرې ليـدلې اونـاليـدلې ښـکلې، يـار اوخريدار يم خوهلته مې له الله ج څخـه پـه اخلاص غوښتي وو چـې پـه دې برخه کې مې له هر ډول شيطان څخه په امن وساتي، شـيطاني وسوسـې مـې ړندې اوکنې کړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هيڅ دنارينه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زمادا سوال يې قبول کړ او دهغـې چـا ښکلا هم نه يم بې تابه کړی اونـه يـې رابانـدې منفـي اغېـز کـړی دی چـې پـه ليدلويې دغرونوپه څېر همتونه لړزېږي.

يوځل د کعبې بيخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن يماني څخه حجر اسودته ورنږدې شوم ګورم چې يوه ځوانه ،ښکلې او چاغـه سـپين پوسـتکې ښځه، په ياد مې نه دي چې اندونيزيايې به وه اوکه مالېزيايې له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواريوبه يې ځان حجراسودته رسولی وي خولـه هغـې خـوا ورتـه د راوتلـو لار اوچـانس نـه وه،بـالاخره مجبـوره شـوه چـې دخلکوپه سرونو لکه لامبو وهونکی ځان وروغورځوي اود يـوه لـه سـر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو يـې چـې پر ځمکه د قدم ايښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښـو نيـولې تـر سينو پر نورو بار وو ماويل له دې ثواب څخه خو داګناه څو چنده ډېره ده.

يوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښـه کـار اوسنت دی خو چې بل ته زيان نه وي اوکه بل ته زيان يا نوروته تکليف وي نو په لاس يې مسه کول او آن له لېرې ورته سلام کول هم کفايت کوي يا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وينا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خودبې ستری، مخنيوی او نوروته زيان رسول هيڅ بديل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتياق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ايلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه يوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبيت الله د ليوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بياهم نه صبرېدم،يوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نيم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له يوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نيسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونيسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له موږ دواړونور خلک مخکې شول،اوموږپه ټيل کې شاته وويستل شوو ، دې ښځې راباندې ډېرې پټکې وکړې.

يوځل په ډېر زيات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې يو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقيقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو ديو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه يې زماسر ټيله کړاوخپل يې په حجر اسود کې ننويست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننويست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود يې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله او پوزه ایښی وو ،له بلې خوا تېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅو به مقابله وي کېدلی شي چې دتېل خپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروتېیله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډو پر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سرېتې او سورۍ تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولوچې فارغ شوم نودسترتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه ووپاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښنو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښي لاس مې پورته کړ،هلته ښي لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد ځملاستم، دې ستړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځينه جاموکې يوتن سرلوڅی روان دی اوڅادر يې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماويل راځه ټيکری يې پر سر ورته واچوه اونصيحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دابنځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې ورواړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږيرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو ،هروخت پرما او خپل وروړ حاجي حبيب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړی نه کړو چې بيابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي يو ، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتيا هم ډېر سخت اوله ستړتيا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنيت يا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اريدالحج والعمره فتقبله منی ويسره لي:يعني خدايه زه دحج او عمرې نيت لرم له ماڅخه يې قبول کړه اوماته يې اسانه کړه،له حج پرته په نورو عباداتوکې د (ماته يې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونوکې پرېښودل او يوکوچنی لاسي بيک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم يوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبيروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی او موټر هم ورو ځي، یوساعت وروسته په منی کې دخپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږ ته لا د مخه دخپل اړوند مکتب (۷۸)لخوا له نقشې سره په منی کې دخېمې شمېره، موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل ،موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې دجنوبي اسیا مطوف یامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیاویده شو، سترګې موسره ورغلې وې چې بیا یې را ویښ کړو ویل یې دا خېمه ټوله زموږ ده او موږ ته یې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور اواوبو ضدخېمو پوښلې ده، په هره خېمه کې ایرکنډیشن ،فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایې پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ایښی وو، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنایي سستم هم فعال وو خوترموزونه یوځل له اوبو اویخ ځخه ډک شول بیاچا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷تنه کتار ولاړ وو،ځوانان خوبیاهم ګوزاره کوي خوسپین ږیري اوښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والایې بې ستره کړې وو.

په سبایې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم،ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبیروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر اویوځل مازیګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپیني خېمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خیف او جمرې ښکارېدلې .دبیت الله د ساعت یا زمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه او دخېمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی او ښکلي هوايي پلونه تېر شوي او ټول سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،او به خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، او مکتب هم همدوی استخدام کړیدي.

له ماښامخه مې په ټېلیفون دهغه ځای وپوښت ویې ویل چې په ۸۰مکتب کې دی ماویل څه نږدې به وي یو مکتب ،ترمنځ دی د ټېلیفون دشبکې انتن او ستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پایې اوټېلیفوني، لوړ لوړ انتنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دانښې له سره نه ښکاري، بالاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قیمتي ډېره زیاته وه،داوبو یوریالي بوتل په دوه ریاله ،یو کیلو بېخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه داني کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینايي وې ، یوکیلو انګورپه ۱۲ریاله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف څکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسېدونکیو سره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په یو هوټل کې کار کوي او هر یو ته د میاشتې دوه زره ریاله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه یواځې پنځه کیلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بیا حاجیان له دې ځایه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، یوم الترویه (دترو یې ورځ یا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زموږ دشرکت مسؤلینو بیروبار او سبا یا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلوته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښین، مازیګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روایت کوي چې رسول الله ص فرمایي:حضرت جبرایل رض دترویې په ورځ حضرت ابراهیم ع منی ته بوته اوهمدا پنځه لمونځونه یې هلته پرې وکړل له هغه ځایه یې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روایت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه یې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترویې یافکر کولو ورځ له دې امله وایي چې حضرت ابراهیم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ویل شوي و چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي او که رحماني وي؟

ډاکتر محمد الیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته را لنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیګوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهی ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې سترې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطانی وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجدخیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجدکې حضرت محمد (ص) او ګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو اودحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدابیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګودخپرېدولامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې ،نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی ،اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه،دولسمه،اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأُخر فلااثم علیه لمن اتقی) (۴) (۴) البقر ۲۰۳:

یعني : (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده ، داټولې لارښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). .سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی،دمنی ساحه یې پراخه کړې ،لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړي،ګڼ تشنابونه،حمامونه ،دڅښلو اوبو ځایونه ،فریزرونه ،داوداسه ځایونه یې پکې لګولي ،خېمې یې ډېرې منظمې درولې، دترافیکي اوګڼېز بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دڅښلواوبه ټولې فلتر شوې دي ،ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي ،دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کیلو متره لار څلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دڅښلو لپاره دیخواوبو، اوداسه او نورو اړتیاوو انتظام شوی دی.

حضرت یزید بن اسود ،فرمايي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او د سحر لمونځ مو له هغه سره دخیف په مسجد کې اداکړ، خیف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته د تاریخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چاروا کیو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاریخ مکه په حواله ۳۱۰۵میلیونه ریاله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور مناري هم دي، د مسجد د سرولولپاره په کې څلورسوه لس ایرکنډېشنونه ،اوله یوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجد سره جوخت له زرو ډېرې بیت الخلاوې اوله دري زرو ډېر د اودس ځایونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شايمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روایت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولینو وویل چې ښایي سبا ډېر زیات بیروبار وي نوله همدې امله همدااوس عرفان ته روانېږو موږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکلیف وي ځوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل چې په احرام کې یې خپل ځان ته پام نه وو او د عورت ډېرې برخې یې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ویښ وو خو موټر رانغی بالاخره ویده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانیان له موږ وړاندې شول .زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ویل یې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې رابانډې ورځ تېروي تول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وویل چې موټر ته صبروکړئ خو ویې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو، پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپینو احرامونو کې حاجیان ښکارېدل، تابه ویل چې دسپینو پرښتو باران شوی دی .دبیروبار له کبله خپل ځای ته لس نیمې بجې ورسېدو.

زموږ خیمې دعرفات په پای جنوب ختیځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشګو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعا او تلاوت مو پیل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلي را روان شوي څه باندې دېرش تنه ملګري ستړي ستومانه خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وریجې،چرګ،جوس،یوبوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤلینو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه یې داوه چې بیروبار ډېردی بیا خپل ځای نشي پیداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لرې و ،په پوښتنه مو پیداکړ،خوپه مسجدکې دومره بیروبار وو چې یوکیلومترۍ کې یې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیا هم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجد ته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو ، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وو مسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا .

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مو یوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدو نو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خو په هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي او په ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نو بیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دېیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اودډېرو هڅواو سترتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

www.melifahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، د بیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګری مې هم راسره نه و ، نیم ساعت ،ځلوېښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او دغونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړې شوې و ورو ،ورو راښکته شوم.

دابه وو چې دپورته کېدلو اوښکته کېدلو لارې بېلې وې اوپولیس هم فعال وو، وروسته چا راته وویل چې دجبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ ځوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. دماسپښین په لمانځه کې دعرفات په لوی مسجد یامسجد نمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېیله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همدا سې مې وکړل، مسجد مې پیدا کړ،دمسجدنمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم ځلوېښت دقیقې لاره ده،مسجدنمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه وردننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماویل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پیپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو، په ډېیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو ،په ځینو ځایونوکې به دموټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبیل به یې غوښت،زه چې له مسجد نمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماښام نږدې وو، پرلاره ځو ځایه سبیل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، یوځای کې یوموټر ولاړ و ځو لوی لوی دیګې یې ترې راښکته کړي وو، ځوځایه یې پرلاره ایښې وو، هرڅوک به یې چې ولیدل نوپه اصرار به یې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرما ناوخته وه ،ښېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیوم په ځانګړې تشویقوونکې لهجه یې راته وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې یې نښودم.

په یوه، یوځل مصرفه پلاستیکي کاسه کې یې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تومې سره واچوله په بله کاسه کې یې راته وریژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او بېړه مې هم وه له دواړو مې ځلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه، خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې ځودیګې غوښه او وریژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم دیګې له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شویدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په یو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي، داسلامي امت لپاره یوکلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه او اجتماعي اوښکې تویې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو له وېرې یا دځای دلرې والي له کبله یا دناراستۍ له کبله دماسپښین لمونځ په خپلو خېمو کې کوي، بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبیاهم ټول حاجیان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربېږده چې نیم یې هم په کې نه ځایېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپیکرونو اود سعودي حکومت له دومره اسانتیاوو سره سره مو هم د امام تکبیرات وانه ورېدل، اونه یې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجدید ، اومنی الوادی په نوم دڅلورروغتونو اوپنځلسو عامو روغتیایي مراکزونومونه حاجیانو ته ورپېژندلي و اودمرستولپاره یې د۹۹۷ اودامنیتي پېښو لپاره یې د۹۹۸ ټېلیفون شمېرې حاجیانوته ورکړې وې.

ماښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه یوډول جوړ شوي ،یوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پولیس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکلیف مې ځای پیداکړهلته هم دلارښووني لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ میلیونو کسانو چې جامه یوه وي، موټر یوډول ،خېمې یوډول ،دکمپونونقشه یوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له څانګې وپوښتل هغه راته وویل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل یو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وویل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بیروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وویل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښایي دپینو پنځه شپږ دقیقې لار وي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعیت اوشمال او جنوب یې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب یوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وویل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې یو مناسب موټر پیدا شي یوتن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخېژوي، مافکر وکړ چې دا به تور پوستی افریقایي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ایالت دلاړکاني اوسېدونکی راوښود ما په دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړي وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سند کې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله دحکومت جاسوس معرفي کاوه، کله چې پوه شو چې زه افغان یم نوقسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخوا پرې سل ځله سلام ووایم اولاسونه یې ښکل کړم، ډېر کېکونه، کلچې اوجوسونه یې راته راوړل، همدلته دمدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب او باخبره شخص وو په بنډار ور برابر شوم د اسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو اوپلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی اومینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانو به لا دمخه نیولی وو دځینو مخ ته به لسګونو حاجیانوورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو، څوځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به یې پیل کړ، تک سره اوښتي وو، دهغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم، هغه دچاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه، اوله پاړه چناره په اسمانځکو غرونو اودکېږي وربې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلې چانتې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاره چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښو تېرکړ اوپه کړېږ ورېږ، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.

خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږي په پښوروان دي،داسانې او پرانیستې لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وټاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم ترې بېل یم، خفه شوي دي،په کابل کې د پنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټیلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره بېل بېل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړي زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډېشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پيدا کړم خو ديوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان يم، شپه پخه تپه تياره ،خودلته سپين پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل يو ملګری وليد ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او ستړي مشي وروسته يې وويل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخوا تيا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، يوڅوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پوليس څو ځله راغلل ويل يې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خوموږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نيت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ويده شوی وم چې يو چامې پښه وخوځوله راويښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم يوې ښځې راته په اردو وويل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه يې په تکليف کړې يم ،زه چې ويده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پيدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ويده شې بيابه دې له پښوسره دا ښځې په تکليف شي،ډېر وخت ويښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې يواځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونيوه ،بيت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپين ږيري نارينه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ويده ،څوک ويښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پيدا کړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ويدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینئ یاویده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیدا کړ راغلم جای نمازمې وهوور او دمیده تیکو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفي معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روايات او دريځونه دي ځينې وايي کله چې حضرت ادم عليه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه رابښکته کړل شول نو ډېره موده له يوبل بېل وو بالاخره همدلته يې سره وموندل،اوو پېژندل ځينې وايي چې حضرت جبرائيل عليه السلام، حضرت ابراهيم عليه السلام ته دحج مناسک ور وښودل، او بيا يې په همدې ځای کې ترې وپوښتل (هل عرفت)يعنې: (ايا ياد دې کړل) هغه ورته وويل هو!

حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمايي دې ځای ته ځکه عرفات وايي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضرت ام سلمه رضي الله عنها فرمايي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنيا اسمان ته رابښکته کېږي او پرښتوته وايي چې داخلک پريشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شويو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفي پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بيخي عرفات ته لاړنه شو حج يې نه صحيح کېږي رسول الله ص فرمايي (الحج عرفه)يعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددين دبشپړتيا دزيري ايت (اليوم اکملت لکم دينکم) يعنې:نن مې تاسو ته ستاسو دين بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، (فاذا افضتم من عرفات)(۵) یعني: (کله چې له عرفات څخه رابنکته شوئ ..)

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۱۲او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فوارې لګولي چې اوبه دډېروکوچنیوذور په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوڅوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خویوه برخه یې ترې بهر ده، دامسجدعرفات لوېدیځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلویدیځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم یادېږي.
رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته یې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم یو خوړ کې دماسپښین لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم یادېږي، دا دعرفات له ساحې لرې وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوخو وروسته دامسجد ختیځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختیځ څخه لویدیځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)یې ۲۴۰ متره دی، ټول دننني مساحت یې یولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸,۸۰۰۰مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی یې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه یې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل یې دادی چې بهرنیان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج یې نه کېږي.
دمسجدپه وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې یوسایه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر یوه لوړوالی یې ۶۰متره دی دري لویې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۶۴لویې اوکوچنۍ دروازې لري په یو وخت کې دري نیم لکه لمونځ کوونکي پکې ځایېږي، ۱۷۰۰ایرکنډیشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډيو او ټلوېزيون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځايونه پکې جوړ شوي دي.
دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سرکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة ياد رحمت غونډۍ دعرفات ختيځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرين په نومونو هم يادېږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه يونيم کيلو متر واټن لري،خودبيروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۶۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی يې ۲۰۰متره ،دلويديځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا يې ۱۷۰متره او ټول مساحت يې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر يې چوتره هم جوړه شو ې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپايپ دی،چې اوبه او هوا يخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښي خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچني څلور ديوالي ده، حضرت جابر رض وايي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته يې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ايت (اليوم اکملت لکم دينکم....)يعنې نن مې تاسوته ستاسو دين بشپړکړ، نازل شو .

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته د نمره مسجد مخکينۍ برخه ده ،داساحه نه دحرم په حدودوکې ده اونه د عرفات. دلته يو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واوروله، چې د رحيم المختوم دليکوال په وينا يولک اوشل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حيثيت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنى اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنوموني د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، يادا چې حاجيان دلته په تياره کې يوځای کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترمأ زمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی يې څلورکيلومتره اوټول مساحت يې ۲۵، ۱۲کيلو متره مربع دی دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروالله عندالمشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ يوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولې وو ،خوويل يې چې ماخودلته اړولې دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ يو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اوونر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار ډېرېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل اودس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو دبیروبار له کبله مو نور ملګري ډېر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، دننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې ډېر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانهورېد دروازه یې وروټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو دویشتلو لپاره له اویاوو ډېرې تیګې واخستې، د شرکت مسؤولینو دجمروخواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې دمزدلفې له ساحې ووتونو بیارابانديې دم اوړي اود مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې دسپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته ډېر بیروبار وي.

خیر راروان شو، په دې خاطرچې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، دافغانستان بیرغ مو دکتار سرته روان وو، ښځې اونارینه کله ورک اوکله پیدا ،نه مو وادې محسر ولید ، نه چا منډه وکړه اونه دبیروبار له کبله منډه یاتېز تګ کېده، اونه پرې خبرشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ موپه تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده، پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوړې اویخې اوبه پکې پریمانه وې، موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږوچې لمر راختلی وي، خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،ځوځایه کېناستو ،خوپولیسانوناستې ته نه پرېښودلو ،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ،بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ،پرلاره به یویو کمېدلو ،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته ځوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ،دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو ،همداسې مو وکړل ځونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو ،ماځودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ ،که څه هم زموږپه مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی، خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه، پولیس پر ټوله لار ولاړ وو ،دېې نظمۍ مخه یې نیوله، له هیچاسره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرۍ پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفي ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشې دپاچايمني عيسايي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دی ترسره شو ، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو ،په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلی مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک دسورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادی چې ،ابرهه داقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړي توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو ،دوی دکروت کاڼوپه خبر کوچنۍ کوچنۍ تيګې په مښوکوکې نيولې وې او پردوی يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېدل نو غوښه به يې ويلې شوه ،پمن،به شو،پوستکی به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوا يونيم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبیولوژیکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن یې اتومي اوبیولوژیکي وسله لري مفسرین وایي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کي پټ شو نو کاڼی به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوریوته هم ننوځي.

حافظ ابن قیم جوزي وایي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تیز روان شو اونورو حاجیانوته هم سنت دی چې له دې شېلې یاکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځایه اغزن تار تاوکړی او پولیس، حاجیان نه ورپرېږدي.

ځیني تاریخ پوهان وایي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وایي چې ابرهه دلته ذلیل اوله حسرت سره مخ شو.

ځینې بیا وایي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم یادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرېنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپیدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعایي وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاریخ لیکونکي لیکي چې دقریشو مشر قصی چې دحضور ع په نیکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجیان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خليفه سليمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشيد داور پرځای ستري ستري شمعي بلولې ،وروسته ،په دريمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو بربښنا هرڅه سپين پرق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه ميليونه رياله يې پرې لګولي دي له ختيځ څخه يې لوېديځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض يې ۵۲متره او ټول مساحت يې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په يو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هريو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارينه او ښځينه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خيف مسجد پورې پنځه کيلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجيان يواځې لويه جمره په تيګو ولي ،جمره اصلاً ميده کروت کاڼوته وايي ددې لپاره چې په دې تيګو شيطاني سمبولونه ياشيطاني ځلي ويشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ويل کېږي.

دخيف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بيادوهمه جمره بيا لويه جمره راځي،بيروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړيزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بيخ ته ورساوه،اوه تيګې مې ورواري کړي، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتيګې د شيطان پرځای پر حاجيانولګېږي .تيګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شيطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شيطانانو ته دتللو لار بيله د وتلو بيله ده ياپه بله وينا حاجيان دمسجد خيف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شيطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ، دوهم پوړ، دريم او آن څلورم پوړ کې هم ويشتل کېږي.

لوړو پوړيو ته برېښنايي پوړۍ (زينې) پورته شوي په يوه خوا دورختلولار په بله خوا يې د ښکته کېدلو لار ده. پوليس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، او نه د تللو پر لار ببرته راتللو او نه د بېرته راتللو پر لار تللو ته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ويشتلو اوزګار شوم اخوا ديخوا مې وکتل چې که کوم ملګرى وموموم، خو څوک مې ونه ليدل. ستړى هم وم. کرارکرار د خپلې خېمې خواته روان شوم، د جمرې او زموږ د خېمو ترمنځ ډېر لاروه، موږ د مزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زموږ کمپ وونو له دې ځايه کوم سل متره مخ په منى د مزدلفې لوحه وه. لارمو ندل هم اسانه نه وي په هر حال، خېمې ته روان شوم، بېروبار ډېر زيات وو، خو ماد خپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګانې ښه کړې وي، زموږ کمپ ته نږدې د موبايل انټنونه هم وو، خو بيا هم کمپونه سره ورته وي، د خپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم، سره ښنا وه، په دې کمپ کې د جنوب اسياد مطوف اړوند د ۷۸ مکتب ۵۰۰۰ حاجيان وو خواوس ډېر کم خلک دلته ښکارېدل زموږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه، چې بايد ويې کړم، سر وخريم او احرام وباسم، ملګري مې لانه وو رارسېدلي زموږ د شرکت ډېرو خلکو د صحايفې په نوم يو شرکت کې د قربانۍ لپاره نومونه ليکلي او پيسې تحويل کړې وي.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ويشتل دحج له واجباتو څخه او ابراهيمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وويشتلې او امر يې وکړ چې (خذوا منى منا سككم) يعنې له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ويشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شيطان زمونږ ازلي دښمن دی او له هر ډول شيطان او شيطاني وسوسو سره بايد تل په جنګ واوسو.

حضرت عبد الله ابن عباس رض فرمايي: کله چې حضرت جبريل ع ،حضرت ابراهيم د حج د مناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شيطان ښکاره شو ، نو هغه همدلته اوه تيګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه يا لويه جمره همدلته وويشتله او په ۱۱_۱۲_۱۳ يې له زوال وروسته درې واړه جمرې وويشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړيدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دايرو په منځ همداپايې د شيطانانو يا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپايې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شيطان ليدل شوی او دحضرت ابراهيم ع لخوا پر کاڼو ويشتل شوی دی. سعودي د بيروبار دمخنيوي لپاره حاجيانو ته ډېرې اسانتياوې رامنځته کړې دي، دا دايرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوي موخه يې اسانتيا او په يو ځای کې دتيګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دايره جوړېده نو دلويې جمرې ترځنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي ياپايه نيمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده.دلومړي یا لويې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشیطانانو له ویشتلواوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زماملګري هلته لا راغلي نه وو ،ستړی هم وم اوپه احرام کې هم خو لا مو دحج ځینې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

موږ د مولنا یار محمد په هڅونه د قربانۍ لپاره د صحایفي په نوم یو شرکت کې داخله کړې وه، زموږ د شرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو ،هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، د هر نفر لپاره مو دیوه پسه ۴۲۰ ریاله تحویل کړل او د پیسو رسیدېې راکړ، د شرکت مسؤولینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالېږئ او که مو په ټیلیفون خبروئ موږ ستاسو پسونه حلالوو ، ماډګروال سمیع ته ټیلیفون وکړ هغه او څه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، او په ټیلیفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بیا حلاله درته نه کوي.

موږ ته څو تنو خپل وکالت او د شرکت رسیدونه راکړل چې دغوی په استازیتوب هم دغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت د حج په ورځو کې د ازدحام په ځای کې ټکسي او عام موټر نه پرېږدي،موږ له ۵۰ دقیقو څخه پر پښو ډېر مزل وکړ ،او د شیش ابو داؤد پړلاربازارته راووتو ،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحایفي شرکت ته روان شو ،په رسید کې د شرکت ادرس وو ،سره، له دې چې زموږ د ټکسي چلوونکی د مکې معظمې او سېدونکی وو ،بیاهم په موندلو کې یې له ستونزو سره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څو شرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا یار محمد ته مو ټیلیفون کاوه، د هغه ټیلیفون،بند و .

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او د مولنا د ټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زموږ خفګان او ستړتیا یې لا زیاتوله،نور د شرکت له موندلو مایوسه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ يې په موټر کې پرېښودلو رسید یې واخست،څو دقیقې وروسته راغی ویل یې ځای مې وموند ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې یوه بجه مو شرکت وموندہ،پرشرکت ډېر بیروبار وو هرچاغوښتل پسونه یې ژرحلال شي،ځکه چې تر څوحلاله ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نیوکه کوله چې پیسې یې له ډېرو خلکو اخستې دي اودحلالې ځایونه (قصابخانې)اوقصابان یې کم دي،سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځینو په پرچویا رسید کې سل پسونه وو آن یوافغان خو ددوه سوو تنونماینده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکیل وو ،موږچې حالاتوته کتل نو نن خوپرېږده آن سباهم وختې نوبت نه راته . مکې چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولوهڅه وکړه،په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې،له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجیانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېلیفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستې دي.

ځینو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخیستی اوځینې حلال شوي پسونه یې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجیانو دبیروبار له کبله یواځې حاجیان هم همدلته نه ځایېږي قرباني خو لاپرېږده ،دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستیال محترم منیب صاحب راته وویل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرش زره حاجیانوله ډلي څخه یو اځي لس زروته په منی کي ځای ورکول شوی نور ټول دمزدلفي په ساحه کي وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چي دمنی د ساحي دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کي شپي وکړي هم صحیح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه یي غوښه ،موږ غوښتل چي زموږ ذبحه زموږ بروړاندي وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکي لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټیلیفونونه وکړل،خپله ننووت چي ببرته راغی ویل یي لږ صبر وکړئ کار کیږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدي شرکتونو ترخنګ دڅارویو ګڼ منډویان شته دي . زموږ د شرکت یوتن مسؤول محمد نادر چي په حاجي ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلي مور لپاره داخله کړي وه،هغه سمیع ته پیسي ورکړي وي چي دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوايي ذبح کړي، خو پرمایي هم له هغه سره دمرستي غږ کړی و ،موږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ،ښه وګرځېدو څاروي مو بیه کړل دامهال بیي را پریوتي وي، په هغو پیسو چي موږ شرکت ته ورکړي وي ښه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو ،یوبل یي راته په دري زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زموږ یوبل ملګري هم داخله نه وه کړي لاړو دري پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحي اجوره مو ۳۰ ریاله ورکړه، دحاجي ګلاغاپیسي کمي شوې، ماته یي وویل چي ته یي له خپل جیب څخه ورکړه ،چي راغلي دربه یي کړم ما هم ورکړې، سره له دي چي سمیع څوځله ورپه یاد هم کړي خو تر اوسه یي هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونو کې موږ یو د ټکسي ډریور ته ورکړ، یو یې یوبل تن چې زموږ سره یې د پسونو په پیرلو کې مرسته کړې وه، واخست پر یوبل یې هملته په مذبح کې د دوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه او پښې مو پخپله تړلې دي. بېرته صحایفي شرکت ته ورغللو خو لاهم نوبت نه وو، د ماسپښین لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نیمې بجې نوبت راغی، یوتن منشي به راغی د ځلوېښت، پنځوس تنو نومونه به یې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل د ننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي، د دروازې په مخ کې اوسپنیز جال او بل خوا ته د مذبح دیوال وي، کله چې دا جال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځایېږي بیا یو ځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي، هلته یې قصابان په چړو حلالوي، کله چې د حاجي په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نو بیا حاجي نه خبرېږي چې رښتیا هم ذبح شو او که نه، او آیا دا پسونه ټول ذبح شول؟ یعني که شرکت ټګي وکړي حاجیان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک د خپل پسه جسد نه غواړي، زموږ څوارلس پسونه وو، کله چې دا پسونه ذبح کړل شي، بیا یې په چتونو پورې اوسپنیزو میلوپورې نښتو چنګونو کې راځوړندوي، په پایپونو یې وینځي او له دې ځایه دا چنګونه کشوي او ځای د نویو پسونو حلالولو ته اوزګاروي.

هلته دا تېرویستل یا ځان غول ډېر دي ګویا ذبحه دې شوې، ځان له احرامه وباسه خو ذبح لا نه وي شوې ډېر شرکتونه دا کار کوي.

لږ وروسته موږ ته وویل شول چې پسونه مو ذبح شول.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره او خپلې عمارې ته روان شولو، ماښام ورسېدو ګوروچې د مولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې د معاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی وو ځانته یې ډېر خوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو، سمیع د هغه ست ته و نه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه، د چرګ ټوټې په ترخو او ترشو مسالو کې له یو ډول خوندورې چکنې او داوګې (هوګه) له مربع سره هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه د دې خوندورو خوړو د نوم او ادرس پوښتنه وکړه، هغه وویل چې د ېته البیک وایي او په همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ ریاله وښوده ماته په ۱۲ ریاله هم ارزانه ښکاره شو، خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو، د دومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت د مرچ، تروشو موادو او سرکې چکنې د چرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکارۍ کې چې ور ننو ېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي او بې مرچو هم چې عربان یې تریخ ته حار (ګرم) او بې مرچو ته بارد (یخ) وایي البیک مو چې وخوړ بیا به مو په شرکت هر وخت راغوښت، له یو تن څخه به په ډبي کې بند یو خوراک اضافه کېده، په مدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البيک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدينه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستيو کې يوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون د شرعياتو د پوهنځۍ استاد عنايت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتيان دماسپښين له لمانځه راووتو ويل يې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وويل زه ه هم ځم خو زه البيک خورم ،هغوی البيک نه پېژانده، مايې ورته ډېر توصيف وکړ، هغوی هم تشويق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو يوولس ،يوولس رياله مو تحويل کړل،محاسب د پيسو رسيد راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار يا مرچو والا البيک واخست په دوه رياله به پيپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وېوړل اوزه هملته پر ميز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټيليفون مې وشرنګېد ، چې تنې مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنايت الله غږ وو، له سلام وروسته يې په ګيله من او ماټيجن انداز راته وويل چې تاخوڅلوېښت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حيران شوم ځکه چې عنايت الله زما ګران دوست، نېک ارام او سرخلاصی شخص وو، په مکه معظمه کې به هم ډېر يوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم د شرعياتو استاد وو خو دحج ډېر مسايل يې له ما پوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خوپرېږده آن بې اخلاصه اوبې مينې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول څلوېښت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حيرانتيامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړې ورورہ څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اند ېښنه او سودا لازياته کړې،: هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړ‌ستا لخوا) ورته مې وویل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وویل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بیه خبروې او موړ‌دې نه خبرولو؟ هغه هم البیک ډېر وستایه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البیک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبیک له خوړلو وروسته مو سرونه وخربیل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر یافرضي طواف په نیت روان شوم، دګرمۍ او پلې تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه یوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وویل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بیروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته د تللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتیا کیلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکیلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

وموپتېیله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نیمې بجې موټکسي ونیوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځو کې قېمتي ډېره زیاته وه ټکسي وانانو د لس ریالو په مسافه کې اویا اتیا ریاله غوښتل موږ دهند دراجستان ایالت له یوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار دبیروبار له کبله بنده وه، پوره یو نیم ساعت په موټر کې ناست وو، اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخیف مسجد له لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو. پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجد خیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل)کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلي مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرې خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم، پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و، ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطیف هم له مدینې منورې ۴۵۰ کیلومتره لېرې په قصیم کې کرايي خونه لري خوټکسي چلوي وايي چې ګرځم راګرځم او په خپله خونه کې په میاشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دایواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې او کورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي او نورو عربي هېوادونو کې یې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله یې مېرمن او کورنۍ نه دي لیدلي، بیاچې کورته راغلي نو میاشت یوه نیمه یې تېره کړې بېرته تللي او په کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږ یو دوست د پنځه ویشتو کالو راهیسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچیان یې هم د پاکستان دهجرت د چاپېریال کې په یوه کمپ کې په ختېنو کوډلو کې اوسېږي په دې پنځه ویشت کالو کې به یې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچیانو سره نه وي تېر کړي، دده ددې پنځه ویشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول او سپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور او پتې نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلی نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووایاست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ایا دداډول خلکو مېرمنې انساناني نه دي؟ ایا هغوی نفس، جنسي غرایز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرایزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوایا کورنۍ به یې په کې مسؤولې نه وي؟

یو ځل زمایودوست قاضي ته یوه دوسیه راغلله، یوچا یوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړیکو په تور وژلی وو ښځه یې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴کاله عمر به يې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژني،تاته ديو انسان او بيا ديوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده او په عين وخت کې ژړغونې شوه ته ووايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دابې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او ورونوته رالېږي،ورونه يې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګاني د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژونديې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابيولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غر اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزما په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشريعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اوډښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور مياشتې وخت ټاکلی دی، يعنې د اسلام له نظره مېړونه بايد له له څلور مياشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو يوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ايران ،اردن ،مصر اوسوريې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امريکا،کاناډا او استراليا ته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشينونه به يې چلول اوهغه درانه کارونه به يې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به يې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوند به يې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاوه.

دافغانانو په شمول بهرنيان، چې عربان يې اجنبيان(پردي)بولي سعوديانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمريانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعيت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکيت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود يو کفيل په نوم به وي اوډېر کفيلان بيافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ يې فکر واوړې بيادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خوارې اوګټه يې په مفتو کې دځان کړي،که لږ يې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبيا متکفل يا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېربېروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ له دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښیار شخص وو، ماته یې ویل چې زه دې غایبانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استاد محمداصف صمیم او قاري عبدالله ترورزی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویل چې دقاري صاحب عبدالله موریې چې داستاد صمیم خوابنې ،دتره ښځه اوترور هم ده له ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکایت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجیانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزیر په دوه مخۍ تورن کړ اوویې ویل چې یواځې دنمایش لپاره یې څو عمارې حرم ته نږدې نیولې دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدير اودهغه يو دوست په ټکسي کې دجمرو ويشتلو لپاره روان شو ،له شيش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوايي پلونو مو په دريم پوړ کې نږدې ماښام شيطانان وويشتل.

ټکسي چلوونکی دمکي اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نيوکه کوله چې يواځې دځان په غم کې دي اويواځې خپل جيبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قېمتي)ډېره شوې دکورونو کرايې لوړې شوي او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره ځوک کار نه کوي.

هغه وويل چې ده تر داځه مودې پورې دکور کرايه ۱۲۰۰ ريالهورکوله خواوس يې پرې ۱۹۰۰ريالهکړېده.

هغه ځو ؛لوړې اسمانځکي ودانۍ راوښودلې، ويل به يې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده اودادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرځه انحصار دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بیې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري،په منی کې قیمتې ډېره زیاته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غتې ،غتې بې خونده کېلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو ،ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښې وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنېر اوډوډۍ به مولناڅه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصـرنه و کـړی اواحـرام بـه یـې غورځـولی و ،چابـه قربـاني نـه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هېڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې ،څوک به څوځو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي بـه پـه لوکسـو موټروکې اخوادېخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه ،ښـه شـړکنده بـاران وشـو،پرلارو اوسـړکونو اوبـه وبهېدلې،موږتـه تشـویش پیداشـو چـې هسـې نـه اوبـه مـو خېموتـه راننوځي له دې باران سره هوا ښه شوه .

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر د دریمې شپه موهم په منی کې وکړه، سبا سحر(داختر په دریمه)چې د جمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندرابي وو او دځینو ستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانو ته وویل چې نن موپه منی کې وروستۍ ورځ ده، خپل بیکونه راوړئ چې عمارې ته یې وړو، حاجیانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښي وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونه یې ورسره وو، دابیکونه یې ورته راوړل کله چې بیکونه راوړل شول، نوورته یې وویل چې اوس دهر بیک په سر پنځوس ریاله هم راټول کړئ چې دټکسي کرایه ورکړو ،دې خبرې حاجیانو ته خوند ورنکړ،ځینو یې جنجال پیل کړ، چې داپیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰ تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي اوټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم داویل چې که څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبیک یې حاجیان مجبور وو،ځکه چې هریوه عمارو ته بیکونه وړلی نه شول، اوپه جمروکې هم پولیسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسه راغلله، مولنا مې ګونښه کړ،په غوسه مې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجیان د شکایت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کوم اوستاله نا روایې خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه به وړیا ویسو نور یې څه کوې،ماورته وویل چې دایواځې زما او زما دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤولینو ته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفیت دی ولې یې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او د دې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم، با لاخره سید نصیر اومولناګونبه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ، شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا او د شرکت مسؤولین له ماډېر وېرېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق مارا به لغت زدی)

ما هم ورته د عزت الله ځواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هریو سړی غل دی خپلې وسې پورې)

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې(شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي، خو د دې لپاره چې بیروبار ډېر زیات وو ډېر حاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل، لس نیمي بجې به د مزدلفې او منی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چاپېر ترې راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، د سړک دواړه خوا د څښلو اوبه ،داودا سه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمېږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لړ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زموږ کليوال قاري همايون زمری وو له سلام ،ستړي مشي ،وروسته يې راته وويل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم ميا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه ليليه کې مې داطاق انډيوال وو ،دواړه يوځای او په يوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمينو په توګه راغلي وو ،خالد راته وويل چې زموږيوبل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اويادونه کوي همدلته دی اوس يې درته پيداکوم،اخوا ديخوايې وکتل با لاخره له څودقيقو وروسته هغه سړی هم راپيداشو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زماهم ملګری دی خوزمادکشر ورور امين جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ويني نو رانه وپوښتي : «مشرحقيارصيب څنګه دی؟ په ځوانه ځوانی کې يې په ږيره کې سپين لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازيې چاته ښکاره نشي نوخپله ښايسته سوچه ږيره يې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخرييله . زه خو يې له دې پرته دسپين ږيرتوب بل دليل نه وينم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه يواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نينې چېچلی او د فولادو ځنځير په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دميني په خام تارترل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې يې دتسليمۍ وسله ايښې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې يې په رڼا ورځ پرې داسمان ستورې شمېرلی اونيمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خوداحقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبرشوچې مایې له مظلومیته ځوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ـ ښایي له وېرې ـ خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانی پلاره) غږکوي.

کله مې چې دیونلیک دابرخه لیکله نوزما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي.ځودقیقې موپه روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یوبل ته مو دټیلیفون شمېرې ورکړې اودبیا کتلو په هیله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوې وې،ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه ووکړی،اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم،دلارو تړلو حیران کړم، بالاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ ځوسړکه دي،له پولیسانو مې پټ یابه پولیسانو هم ځان تېرو بست اوګذشت به یې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار ووخوجمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله یو پولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحي ووتلوپه ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیوپه څېر پرموټرونښتي وو، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راووت او حرم شریف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له یوه تونل څخه راووت لږه لار یې نه وه وهلې چې حرم شریف راورسېد .

موټرد بیرو بارله کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅوچې مې له جېب څخه پیسې راوېستلې نوموټرووړاندې لاړ کلینډریې هم نه درلود پنځه ریاله مې یوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ویل چې بیا یې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راته وویل چې ډریورپنځوس ریاله غواړې حیران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کیلومتره یا پنځه دقیقې هم نه وه .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

یودوکان ته وختلم جوس مې وڅښه اوداودسه دتازه کولوپه فکرشوم د مازیګرلمانځه ته ۴۵ دقیقې پاتې وې دحرم سالون کې ددارالتوحید کانټیننټل هوټل او دمکې شرکت هوټل ترڅنګ څمکتلې[زیرزمینی] ته ښکته شوم بره پرې دنارینه وو داوداسه ځایونه لیکل شوي وو خولاندې لوی تونل اولوی دوطرفه سرک وو له بوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟هغه ځواب راکړچې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېرمزل وکړ بالاخره په یوځای کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لویه دروازه وه.په دې دروازه چې ورننوتم نوپه منځ کې لوی سالون اوښي اوچپ خواته لسګونه تشنابونه ووچې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونونېغه بره لارنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړشه کېدلی شي دحرم سالون ته چېرته پورې ختلې وي په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هیڅ دوتلوځای نه راځي په تونل کې ختېځ،لوېدېځ،شمال اوسهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقیقې وروسته تونل پای ته ورسېد یوځای ته ووتلم ګورم چې بازار،لوړې ودانۍاوکورونه دي نه حرم ښکاري اونه منارې،په پوښتنه،پوښتنه دشاوخوا پنځلس دقیقې مزله وروسته حرم ته راغلم ایله مې جماعت ونیوه،پرلارشرکنده باران ونیوم. باران دومره ډېراوتیز وو چې په لږوخت کې دحرم په سالون کې اوبه ډنډاودمکې په کوڅوکې سیلابونه وبهېدل ماتریوتجیرلاندې چې د یودوکان مخې ته ولاړوو لمانځه ته ځای وموند خوهمدلته هم له باران څخه خوندې نه شوو.له ګریوان څخه ترپېڅولوند خیشت شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خوو پرېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت څلورم پوړته پربریښنایي پوړېوورو ختم داشرکت خدای خبرڅوپوړه لري،په ټولوکې دوکانونه اوسترې،سترې مغازې دي ماهم ځوشیان بیه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپیښوربښاردکباړي بازار په څیردسل ریالوشی په زربیه کېږي اوبیاښکته ترسلوچې په هرڅوجوړشول .یوه سپینه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره یې وپېرم دیومتربیه یې راته دوه زره ریاله (څه باندې پنځه ویشت زره افغانۍ یا څه کم پنځوس زره کلدارې) وویل په چنو،چنومې زرریالوته راښکته کړ،زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته وویل چې له دې جالۍ سره خواستریالاندې پوخ هم پکاردی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په تریو تندي وویل چې نه ! درې زره ریاله به یوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پیسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوي ښاراوپیښوردصدرکیسه وه دکابل دنوي ښارپه ستې سنټرکې چې کوم شی په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې یې په دوه زره افغانۍ اخیستلی شې همداسې دپیښورپه صدرکې هم.راښکته شوم ماښام لمانځه ته یوساعت پاتې وو.دیوهوټل ددروازې کېڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځای و په غزیدلوپښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاییدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل اوویده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقیقې پاتې وې په دومره بیروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې د جامو لمدوالي ته فکر پریشان و اونه مې بیروبار ته اندېښنه وه خوورو ستـه یـې شـخک کـړی وم.پـه دې ورځ مـې پـه تـاوده سـعودي کـې د پسرلي تازه هوا ولېده.

هلته لـه خلکو سره بله مینه،بله جذبه،بل اشتیاق، بل فکر،بـل احسـاس وي.هلته له سره دا اندېښنه نه وه چې که پـه اوبو کې ودرېدم نو ناروغ بـه شم یا به مې جامې لمدې او یا پـه ختوا ویاخیرنې شي پـه هماغـه وخت کې چې شرکنده بـاران ورېده او اوبـه ترپنډیو پورې راختلې وې نو د بیت الله مطاف اودحرم سلګونه جریبـه سالون لـه خلکـو ډک وو او خلکو سجدې پـه اوبـو کې کولې.

له میني ربنتونی خوند

له حج وروسته مولو مړې جمعه وه او د جمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونیوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خوسمیع د کوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه د حاجیانو بیروبار هماغسې اوج کې و .پـه ډېرزحمت مې ځان دابن لادن له مسجد څخه وړاندې د پـول پـر سـرپه یـو صف کې لـه حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تـردې وړاندې حرم تـه نـږدې د ځای موندل د مرغـۍ شـیدې وې. پـه صف کې مـې خواتـه یـوه توړپوسـتې سـوډانـۍ وه ډېـره عابده،زاهــده او ارامـــه ښـــځه وه اولـــه الله ج ســـره درازاو نیاز څخـــه د خوندا خیستلو لپاره یې د بدن د هرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه پـه اوږه ورسره ودرېدم لـه ماسره خودناړینه تـوب او ښځي توب فکر و خوهغـه لـه خپل خالق سره دومره بوختـه وه چې خدای ج خبرکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته يې نارينه او که ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حديث کې چې وايي لمونځ سترګې يخوي هغه خوهمدا لمونځ دی همدلته هغه دمجنون کيسه هم رایاده شوه.مشهوره ده چې يوځل چاپر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وويل چې آفرين پرتااو ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي ليلا مين يم اودومره يې په مينه کې ژورډوب يم چې ته مې له سره ليدلی نه يې.اونه دې له لمانځه خبريم خوته چې داصلي اوحق لايزال دميني دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې وليدم.

حرا ، د نوراو پلوشوغار

سبامو حراته دتللوتابياونيوه دماسپښين له لمانځه وروسته ځوتنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،يوملګری موډېرلوکس کروزين پسې ورغی ماته خندا راغله چې دا کروزين کله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشارې پيل شوې مامې ملګري ته وويل ته نه وينې چې داڅومره لوکس موټراوڅومره لوکس سړی دی داکله له موږسره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه رياله مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتوکې پرموږډځورد غره سرسري کتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبيرته حرم ته بيول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډريورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مکې نوي کيلومتره ليرې دعصيم اوسېدونکي و زماملګري هم دبادغيس دقادس ولسوالۍاوسېدونکي عبيدالله،حاجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـــان،غلام نبــي اوحـــاجي وکیــــل وو.دمکـــې پـــه پـــاک ښار،شـــنو پــارکونواورڼوتونلونويې لــومړی دثـــورغره تـــه وروســـتو،په غـــره کـــې مودانسانانوکتارونه ولیدل چې یابه غره ته ختل اویاراښکته کېدل.له لیرې مودغره اوخلکوننداره وکړه له هغه ځایه حراته روان شودعزیزیه پرلاروو تو ښې لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حدیبیې ته تللی دی دحدیبیې هډه په عزیزیه کې ده.دملک فیصل پرپله دالمعصم پرواڼ روان یوشیطانان یا جمرې راته ښکاري.دحراغره یاجبل النوربیخ کې له موټرڅخه پلې شو.که دزړه سترګې بیناوي نوځوارلس نیم سوه کاله وروسته هم په جبل النوریادرڼااونورپه غره هماغه ملکوتې وړانګې ښکاري،پلوشې ترې اوري، دغـره پـه لمنواوڅوکــواوس هـم دنورانیــت ، هـدایت ، صـمیمیت اوشـفقت ڼا او ځلا ښـکاري .دغـره پـه لمـن کـې ډېر کورونـه دپاکسـتاني پنجابیانو، هندیانو اوبنګله دیشیانودي،دغره لمنه تریوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زینې(پوړی) پیلېږي،

دغره په بیخ کې ترکومه ځایه چې موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغـه دود دي دشلوشـی پـه سلوبیه شې اوبیرتـه شلوتـه راشي دلته سم دپیربابازیارت غوندې کوچیان پـه زوره لـه خلکوپیسې غـواړي پـه عـذراوزاری پرخلکواوبـه خرخـوي خلـک دومـره اړاوتنـګ کـړي چـې پخپلـه پیسې ورکړې دلته هم خلک بیلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله یې پر کرنډی [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پرکومه زینه اچولې وي اوورتـه ولاړوي پیسـې غـواړي پـه هماغـه ډول لکـه دکابـل_جلال اباد ،کابل_کنـدهار اونورسـړکونه چـې لـه پخولـو وړانـدې یـې بـه یـې پـه هرځومتری کې یوتن له بیلچې اوټاټکې سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه یې دسړک دجوړولوپـه نـوم پیسـې غوښـتلې. نارینه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې او خولې يې پـرمخ رواني وي حراته ډېر راتلونکي پښتانه، د پاکستان پنجابيان او بنګله ديشيان وو، خوترکان، ايرانيان، مصريان، اندونېزيايان او ماليزيايان هم ليدل کېدل، دلته هم د پيربابا د زيارت په څېر کوچنيان د پيسو لپاره له لمنې نيول کوي، يوې ښځې انجلۍ ماته د اوبو بوتل راوړاندې کړ خو ما ورته وويل چې دا خو ګرمې دي، هغې ژر، ژر رانه روانه شوه، ما په دوکان کې اوبه واخيستې خو چې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې ديخو اوبو بوتل راوړاندې کړ. بيا مې ترې هغه هم واخيست. د حراسورې يا غارته د ختلو پر مهال مويوځای ځلورشاديان [بيزوګان] هم وليدل. غار ته تر ډېره پرلوړه سرک هم جوړ شوی دی او موټر ورځې خونور هم غره ته پر پښو ختل شته خو د مولوي احمدي په وينا، غارته له سرک پرته [۱۱۷۰] پوړۍ دي. په جبل النورکې هغه غار چې حضرت رسول الله [ص] به پکې ناست وو، د مراقبې او ذکر، فکر لپاره مناسب او له خلکو بنه ګوښه ځای دی. شاوخوا يې ټول غرونه او غونډۍ دي هلته يوازې له يوذات سره اړيکې وي. حضرت محمد [ص] هم له بعثت څخه وړاندې هم دلته تفکر او تدبر کاوه. هغه وخت نه د هدايت لپاره قران او نه جبرائيل وو، دا هغه وخت وو چې د جهالت تيارې د عرب په ټوله جزيره خپرې وې خلکو به پخپل لاس بت جوړ کړ او بيا به يې هماغه خپل پيدا کوونکی، پالونکی، ساتونکی او روزي رسوونکی باله. خلکو به خپل دزړه ټوټې [لورګانې] ژوندۍ ښخولې. حضرت محمد [ص] پوهېده چې دا هرڅه باطل او ناسم دي هغه د حقې لارې، د بشريت لپاره د روښانه تګلارې او د ريښتوني خالق او الله ج پېژندلو لپاره له خپل کور څخه شاوخوا اوه، اته کيلومتره لېرې د غرونو د لړۍ منځ کې دې غره ته خته، د خوښو رخو رخ (توښه) به يې له ځانه سره واخيسته چې هغه به ختم شو نو بيرته به راغی د حضرت خديجة الکبری له خوا چمتو شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرخ به يې واخيست اوبيرته به جبل النور ته روان شو .رسول الله[ص]حراته له تللووړاندې ريښتونې کېدونکې خوبونه ليدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په يوغار کې ناست ووچې الله تعالى پرې خپله پيرزوينه وکړه ،خپل استازى يې وټاکه اودرسالت دروند بارېې ددهغه مبارک پر نازکو اوږو کيښود دلته چې الله[ج] لومړى کوم پيغام هغه مبارک ته ورولېږه هغه په لوســـتلو اوليکلو[ســـواد اوزده کـــړې]امـــر و دا لـــه معارف،پوهې،رڼا ،سواد ،ليک اولوست سره داسلام ژورې اړيکې اوپه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه څرګندوى دى .دحرا په هغه غاراو په هغه ځاى کې چې رسول الله [ص]به په کې کېناسته ډېر بيروبار اوسخت تېل وو نراوښځې هڅه کوي چې هماغه سوري ته ځان ورسوي يوله بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې سترې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځاى ته ځان ورسوي اوهلته دوه رکعته لمونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس يوه مينه ،له خپل ګران پيغمبرسره روحي تړاواوهغه ته دعقيدت اوپيرزوينو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بيروبارواوبې سترۍ کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبياهم طاقت رانغى په همدې بيروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهلته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارتېټ اولوړقدى انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولى.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې سترۍ په ليدلوتوبې ووېستې اوويل يې چې وبربړم الله[ج] ددې بې سترۍ له امله پر موږداغر وانه ړوي عبيد الله وويل کـه دثورپــه غــارکې هــم همـداډول تېـل اوبــې ســتري وي نــوزه خونــه ورځم.نراوښځې ديوبل په غېږکې وو يوه ځوانه ښځه مې وليدله چې څوتنوله لاسونواوڅوتنوله پښو ونيوله ،دغارلـه خولې اوبيروبارڅخه يې ووېستـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخیژوله .د سعودي حکومت د ثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې دختلواونه یې درابنکته کېدلولپاره کومه اسانتیاامنځته کړې. زماپه باوربنایې لامل یې داوي چې حرااوثورته تلل دحج برخه نه ده اوسعودي حکومت دلته ورتلل ضرورنه،.بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه دحج دیومنسک په څیردلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډیره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو رابنکته شو لاندې استاد عباس احمد خفه و اوویل یې چې څنډ مو وکړ ربنتیاهم مابنام ودلمونځ ځای مو داستاد خوښې ته پرېښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی دسمندرله سطحې څخه ۲۲۱ متره اودځمکې له سطحې ۲۸۱ متره لوړدی، دې غره ته پوړۍ اګزازي یامنحني ډول دي ځکه یې دپوړیوشمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۲۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۲۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقراباسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حرا څخه د جمرو په لار راووتلو د ملک عبد العزيز په تونل حرم ته راروان شو د بيروبار له کبله تونل بند و خود سالنګ او يا د رونتې د تونل په څېر په کې د چاړزه نه تنګېده ځکه چې سپين پړق او ايرکنډيشن چالان وو پرون له جمرو څخه پر پښو لاړو خو نن موټر پريمانه وو او د حرم حرم چيغې يې وهلې زه په مخکينۍ څوکۍ د استاد عباس احمد سره ناست وم د لاربندۍ په همدې شېبو کې مې ورته فکر شو چې ټول ورون يې لوڅ وو ماورته وويل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وويل چې دوی يواځې همدا اوږد کميس اغوندي او پرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن يې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لار خلاصه شوه او له تونل څخه ووتو نو د حرم په برج موسترګې ولګېدې پاو باندې اوه بجې وې او د ماسخوتن لمونځ تيار واو اذان وشو د باب بلال سره موځای ونيوه نفل مو وکړل څو دقيقې وروسته اذان وشو او جمعه ودرېده

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودی شتمن هیواد دی خودلته هم د شتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه دالفت صاحب خبره یود وینې له فشار اود وینې دډېربښت له امله مري اوبل دوینې دکمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړو خیالونو اوژوروفکرونوخاوند و. هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یادپانګودوېش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غمیزې ناوړوپایلوته متوجه و په سعودي کې ددې ناانډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یوتن به دمیلیاردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،دیوپر پیسوبه دلوېدیځ بانکونه ډک وي اوبل به وچې ډوډۍ ته حیران وي. همدااوس دلویدیځ بانکونه دعربانوپرپیسو څرخي ،پیسې دعربانو او صنعت، تخنیک، سوداګري اوپرمختګ پرې دغربیانو روان دی غربیان هم کله ددوی له حماقتونو اوعیاشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر یواوبل نوم یې شتمنې کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکادعربي متحده اماراتودشیخانو، امیرانو او شاهزویانو څخه شاوخوا اوه سوه میلیارده ډالرپه یوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېدیځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپیسوساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس دهغوی تر تیګې لاندې کړی دی . که دوی دلوېدیځ هره روا اوناروا غوښتنه ونه مني نومیلیاردونه ډالریې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې اوشتمنې هم ددوی ده اومریان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن اوجاحظي په نوم دوه شرکتونه دشتمنیو دانحصاردوه ښې بیلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمنې دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابیا دهمدې هیواد اتباع دحرمینوشاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدینې په کوڅو کې پرڅمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شريف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه ليدل کيږي. ځينې سوالګرپښتياهم معيوب وي اوځينوبيادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه تړلې ، پربدن يې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمينه يې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانديې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي له ګاونډيو هيوادونو اوآن له سوډان اونوروافريقايي هيوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چاروا کيو څوڅوځله بهرني سوالګرپه ډله ايېز ډول نيولي اوله هيواده يې و يستي وي خوډېرژرپر يوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپيسوله ورکولوپرته يې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعيوبيت دومره جدي ونيسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپيسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پوليس يې هم مخه نيسي خووس يې نه رسيږي. ځينوسوالګرو په نوروژبو هم دسوال الفاظ ياد کړي دي: (حاجي بابايک ريال،حاجي بابا يک ريال) اوازونه کوي ځينې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځينې موپخپلوسترګو وليدل چې دخلکودتېروبستلولپاره يې لاسونه په ځنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوتړلي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهي په کتابونوکي مي دحجرالاسود په اړه ډېرڅه لوستي اوله حاجيانواورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله څومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې څکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې له لېري راوښود .په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ ايښی دی دلته دومره بيروباروي چې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج په ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې څوان اوتکړه هم وي اودحجرالاسود يومتری ته ځان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکي هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوڅالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دټيل ټېه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورته ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، ټيل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېريې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بيان کړ،په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اويا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زيان يقين وي ښکلول يې آن د حرمت حالت ته رسېږي . ما هېڅ ښځه هم نه ده ليدلې چې حجراسود ته تللې وي اوبېرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهېدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه يې نه ښکلول ښه دي خوبياهم طاقت نه راته پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو، جنګ اوتېل ماتېل ښکل کړی دی. دحجرالاسود د ښکلولوپه برخه کې يوستره ستونزه داده چې ددې تيګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسېږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه يې ښکل کړي .يوځل پرې زما اود يوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نيوله اوغوښتل يې چې خپله ورنږدې شي اوماد هغې، بالاخره موږ دواړه تېل راووېستلو ،دېخوايې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځينو خلکو بيا له بل تکتيک څخه کاراخست، که ددوی کوم ملګري به داتيګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به يوځل اويوځايي ورغلل نوروبه خلک تېل وهل اويوبل ته به يې لاسونه ورکړي وو اوده ته به يې لاره جوړوله ،زموږسره يوڅوتنه هراتي پياوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ويل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو موږته دې زر رياله راکړي موږيې وررسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تېرولې، اسانه وخت اود بيروبارد کمښت دشېبولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، يوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانوديوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دريم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تيليفون يې وشرنګېد، يودوست يې له پاکستان څخه په تيليفون

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ويل يې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټيليفون وکړ او ډېر خفه و ، ويل يې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خونه يم توانيدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته يې ورسوي خوشاهد ورته وويل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خوداکارنه شم کولی ځکه چې يوخوهلته د بيروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپوليس اويا د حرم خادم يا کارکوونکی په دې کارونيول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووايه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې يو اعشاريه لس متره پورته اينبودل شوی ،اوږدوالی يې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی يې تقريبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکيو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په اينبودلونه جوړېدل هرقام غوښتل چې داوياړ خپل کړي د ابواميه مخزومي دقبيلې يوتن سپين ږيري پيشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختنه له نورو وړاندې له باب بني شيبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پرېکړه د تطبيق وړده .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي ږغا رانښکاره شوه حضرت محمد ص له درايت او کفايت څخه کارواخست تيګه يې پر ځادرکيښوده دهرقوم يوتن استازی يې راوغوښت اودځادريوه يوه پيڅکه يې ورکړه اوتيګه يې دکعبې دېوال ته نږدې کړه بياهغه [ص] په خپلومبارکولاسونو هغه واخيسته اوپه خپل ځای يې کېښوده اوپه دې توګه يې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونيوله .

رسول لله ص فرمايي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تيګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وايي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نو الله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او دېوال ته وررسېږي.

تاریخ پوهان وايي چې داتیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع تر پښو لاندې تاوېدله.

دا تیګه یوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرما په اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترمیم شواودسپینوزروپوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسود په منځ کې ایښودل شوي اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپوښ اونورو برخو ښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېریې ښکلی کړی دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پرېوتې وه دسپینوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ماګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

درواياتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانو دګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وايي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولو په نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمايي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګې له ښکلولو ډډه وکړه .حضرت عمررض چې یوریښتونی، مجاهد ،موحد ،فاروق او انقلابي خلیفه و ددي لپاره چې خلک دحجرالاسود په احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نو دا تیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. له ده سره زمونږکلیوال هم ووپه جروال کې درې لویې او څوپوړیزې ودانۍ خواپه خوا دي .دا ودانۍ افغان دولت کرایه کړې وې،دلته ۴۵۰۰تنه افغانان اوسېدل بعضې هم په کې دفتردرلود .خالد لومړي پوړته راغی ماورته وویل چې له قاري زمري سره مې مخ کړې هغه هم راسره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللوپه دې خونه کې له طالب اخونزاده [اخونزاده صاحب ددې کرښولو لیکلوڅاونۍ وړاندې وفات شو انا لله واناالیه راجعون]پرته زمونږ دکلي ملک معلم صاحب میرزمان، سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زمونږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزمونږ دتره زوی شبر هم راغلي ووڅوشیبې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب ميرزمان زما ملګری دی ،تکړه وينبن اخلاقي او هغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پيښوركي هم په كمپ كي څوارلس كاله يوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني يې تېره كړې وه په بډه بېره كې زموږ دجامع مسجد موذن ووخوږغږيې درلود اوخوږ او اوږد اذان يې كاوه يوځل په بډه بيره كي چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپيكرواک او اختيارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وويل چې لاسپيكرراته خلاص كړه چې خلكوته مسايل كوم هغه هم لاسپيكرراته پرانيست اومايک يې زما قدته برابركړهغه وخت به زه ايله د ۱۲كلونووم په لاسپيكركي مې مسايل پيل كړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلكوورته عقيدت اوپرزوينې درلودلې دم اودعايې پرې كوله اوماورپسې راواخيسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپيكر كې وويل چې په اسلام كې ميا اواخونزاده نه شته دی سيد، ميا اوخونزاده يې لاڅوک دي په اسلام كې د بهترۍ معيار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي كه جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا بايد پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه كوئ لاسونه يې مه ښكلوئ ،دم اوتعويذ پرې مه كوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دكافر زوی، دحضرت ابراهيم ع او دهغه د كافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دكافرتره كيسې مې وكړلې چې ګويا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې كولې دی راته ناست و لاسپيكر يې هم راته چالان كړی دی، مسايل مې چې بس كړل نو همدومره يې راته وويل چې زړه دې يخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری او د ځواتیا کالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي د حج په ورځو کې غلام دستګیر دومره مرسته ورسره وکړه چې ځوک یې د خپل پلار سره هم نه کوي هلته هرځوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي او بیا له کمزورو او په نورو متکي خلکو سره، خو غلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب یې په ویلچر(د ناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی، عرفات او مزدلفې ته وروست د جمرود ویشتلو، د طواف زیارت او قربانۍ کارېې ورته اسانه زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری اوسېده چې اوس د جلال اباد په اکمالاتي بیز کې او سېږي زوی یې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینو کې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دا مولوي له مور سره نږدې ودانۍ کې او سېږي وروسته بیا ما دا ځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته او ښکلی سړی و د وخت په تېرېدو راته څرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کې خو پرېږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله یې ونه غوښتل چې پلار یې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه او عرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښو پاتې دی او زه یې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړې و خو نور یې خپل فون بند کړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانو کې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلار یې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلې

ورته وکړې او ورته یې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځو او مقدسو ځایونو کې یې ښې پرېمانه ښیراوې ورته کړې دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صيب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زيرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پريمانه ايرکنډيشنونه لګيدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډير پراخه دي

تک سپين ګران بيه مرمر يې هم په فرش ،هم په و يالو او هم په ديوالونو کې لګيدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ايښي دي .ديوالونه يې فولادي ته ورته ډيرسنګين رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ايښودل شوي چې ډيريې دمرمرو دي ،همدا راز دقرانکريم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکريمونه ايښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېلیفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانو سره داړيکو لپاره يو ګرځنده تيلفون (مبايل) اويوسيم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي يوسيم کارت واخست ،هغه سيم کارتونه چې په بازار کې لس رياله بيه لري هلته په ۲۵ رياله پلورل کيږي. زمانمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ريالوکريديت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د يوې دقيقې پرسريې څلور رياله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال يې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له يوې خواپه دې موسم کې دخپلوبهرنيواوکورنيو اړيکو بيې لوړوي له بلې خوادخپل کريديت کارت بيې هم يو نيم چند لوړي يعنې لس ريالي کارډ په پنځلس اودشلو ريالوکارډ په اته ويشتو اوديرشو ريالو پلوري، يوځل خومې دحرم شريف ترځنګ له يوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ويل چې دلته خوقانون نشته اويا يې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجيانو له اړتيا څخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربو اوبيادشتمنوعربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجيانو ډېرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ ميليونه حاجيان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنيو سره اړيکې نيسي.کورنۍ اړيکې يې هم لوړې يعنې يوه دقيقه لږڅه باندې يو ريال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پيغام) وليږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،ميليونه ريال يا... په انعام کې وتلي دي او يو نمبر ورښيي چې دېته زنګ ووهه ،ځينې ناخبره خلک بيادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقيقو دقيقو ورسره غږيږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوماورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نوروملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودې کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویوخوپه کبائنوکې بیروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینوڅخه یوې ته ورغلوبهرنۍ اړیکې في دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې وویلې خو في دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خوبیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوې نجیب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنې سره اوماماميې هم له خپلې کورنې سره په جلالآبادکې خبرې و کړې.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شریف کې د هرلمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سیدونکو خوپرېږده آن له نورو نږدې ښاروهم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه یادېږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړې .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة علی الاموات یرحمکم الله) یعنې(پرمړولمونځ (جنازه) کوو ،الله ج دې پرتاسو ورحمیږي) .

دلته د مړو یوځایي یاټولیزه جنازه کیږي هرڅوجسدونه چې راشي د امام په مخکې یې کتار کیږدي اوپه یوه نیت دټولو جنازه یوځای کوي، یوځل دجمعې په ورځ سحر دجنازې لمونځ وشو خوسمدستي بیا دجنازې اعلان وشو بیاموجنازه وکړه زه دباب اسماعیل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې یې له کعبې څخه جنازې راویستلې ،مړي یې په تذکرو کې اچولي اوپه اوږو یې ایښې وو له جنازې وروسته یې بهرراویستل.مونږمنتظروو چې جنازې ووځي اوموږ ننوځو مامړي شمیرل په دې سحر یې ۳۰ مړي راوویستل . وروسته زه پوه شوم چې ددوه ځلې جنازې لامل همداوو چې دابه د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو یامړو ځای نه وو نو جنازه یې دوه ځله وکړه .د ډیرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدینه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک ددې لپاره هم له لیرو ځایونو خپل مړي حرمینوته دجنازې لپاره راوړي چې یو خود حرم فضیلت دی اوبل دجنازې د ګډونوالو دشمیرډیروالی .دحج په ورځو کې په هر لمانځه کې په میلیونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډیر وي هغه نیکمرغه وي ځکه چې ډیره دعا ورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبیر ډېر اوږد وي او امام سلام هم یواځې ښي خوا ته اړوي چپ خواته سلام مو ونه لید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څېر دله يېزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امام لادواړو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پېل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچا په لمانځه اوپه مذهب نيوکه نشته ده . کله کله دبيروبارله کبله يوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،يوځل ماوليدل چې دحرا په غار کې دوه نفره لړه شيبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه ليدل.

ځينې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ويده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن يو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارينه د اړتيا له کبله له ښځوسره ونښلي،په سينه يې سينه اونوربدن يې پښه کېږدي،دټولو ښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې يې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امين ويل، په امام پسې قرائت ويل کېږي ځينې يوازې لمونځ کوونکي هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وايي رفع اليدين شته خوهيڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافريا ګمراه وايي. داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږي خوټول يوبل زغمي اومذهب يې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بيا په همدې خاطريوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووينې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تويې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زړونه او فکرونه یوخوجامې ښلې ښلې دي، د افریقا د اوسېدونکیو د نارینه اوښځینه وودجامو په رنګ کې ډېرتوپیرنه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځینې افریقایان دخپلوجامو په څېرله رنګه ټوکرڅه جوړېټکی هم په سروي کله کله خوبې دنارینه اوښځینه وو توپیرهم نه کېږي دلته په زړونوکې ټکي نشته د پاکۍ اوصداقت خاوره ده. یوشخص له لمرین او ګلورین بدن سره هم غرېدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اوصورت له پلوه داسې بدرنګ هم لیدل کېدل چې خلکو ته یې په لیدلود ېوان وریادېږي خوهېڅوک دچاپه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونه ښکلاکوم امتیازلري.

په پېښور کې د سید جمال الدین افغان په لیسه ، او وروسته بیا دحضرت عمر فاروق رض په دارالمعلمین کې زموږ یوانقلابي استاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او په رښتیا چې روڼ اندی او نوښتګر عالم وو موږ ته ویل چې داپه داستانونو او افسانوکې چې ددیوانو اوښاپیریو نکلونه او کیسې راځي زما په اند دا دیوان به توروپوستي سوډانیان او دا ښاپیرۍ به ترکانې انجونې وي.

دځینوتورپوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتیغ په اندازه داغونه ووپه لامل یې پوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتې خوره کوچنۍ یې لمانځه ته پرېښښوده اوپه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلى

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمایلي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځیني وایي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلى ته روان شوجنت المعلى جروال ته د وتلي تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپیني څلوردیوالۍ په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې ټیټه ده

دلته دهدیرې څلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلي تیګه موپښه کېښوده اوددېوال سرته وختلواوهملته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسوویره هم

www.melitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،بنه وه دا مهال نه لیدل کېدل دعربو د مړي ښخولو مراسم مې ډېر خوښ شول ډېر ا سانه، ساده اولنډ و .په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه دیوې نقشې له مخې کتار جوړشوي دي. دقبر منځ پوخ اودبوالونه یې له پخوخښتو جوړشوي په سريې ددې لپاره چې ونه نړېږي بیمونه اچولي دي دمړي دښخولو لپاره قبرونه تیار په ګوته شوي دي په هدیره کې مړي دیو مهالو پش له مخې ښخېږي اوپه ترتیب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه لیکل کېږي ځکه چې ددې هدیرې دمستخدمینودوینا له مخې، په دې قبرو کې مړی تریوکال زیات نه پرېښودل کېږي ځینې بیاوایي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وبستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځینو بیاویل چې په همدې قبروکې داسې کیمیکل یاکیمیاوي مواد اېښودل کېږي چې په یوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول څلویښت تنه هم نه وو جنازې شاید پخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زینه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی یې هم ورښکته کړ لاندې یې کېښود بېرته راوختل دقبرپرسرسیمنټي تختې کېښودل شوې لږسرګړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو ،دیوې لاسې کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر یا دنیمې لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې کار ټول پنځه دقیقې وخت هم ونه نیوه،خلک بېرته روان شول، وروسته راته غلام دستګیر وویل،چې په دې مازیګر په حرم کې د ۱۳تنو جنازه وشوه ، بنایي ۸نورمړي یې بل چېرې ښخ کړي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چې فارغ شو نو هديرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته راننوتل ،دروازه مو ومونده،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو ، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلو کمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکې پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخووېشل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يوازې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خديجة الكبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ يا اويا مترۍ ته يې دکتاري خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خديجة الكبرى قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره يې توپيرنه کېږي،په دې لويه هديره کې ددې جليل القدره صحابيې له قبر پرته پريوبل قبر هم ونه نده راشنه شوي.

مادهند د راجستان ايالت په اجمير کې د خواجه غريب نواز اوپه ډهلي کې د سيدنظام الدين اولياء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حيرانوونکې وداني، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم ليدلي دي، او دحضرت خديجة الكبرى مزار هم .سړی حيران شي چې په مسلمانانوکې دا دومره خرافات او شرکيات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلى په نقشه برابره قبرونه يې کتار او منظم دي په خوبرخوو ېشل شوې ده په يوه برخه کې يې چې شاوخوا نيم جريب به وه ما قبرونه وشمېرل $18 \times 18 = 324$ قبره و.

خلک هديرې ته ورتلل دعاګانې يې کولې خو پوليسو چاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي يا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهديرې دلويې دروازې ترڅنګ د مړو د وينځلو ځای ،نارينه اوښځينه ووته بېلې بېلې بيت الخلاوې او د اودس پاک ځايونه وو ،دمړو وينځلو پر يوه خونه يې ليکلي وو(مغسلة الاموات الخير يه بجامع المهاجرين بمكة المكرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم يوه بنګله دېشي چې ځان يې هلته دبنګله ديشيانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وويل چې دلته يواځې سعوديان ښخوي او بهرنيان او دحج مړي اوه اته ميله لېرې دشريبه په نوم ځای ته دښخولو

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وویل چې سعودي دلته وفات شوي حاجیان خپلو هېوادونو ته نه ورکوي او هم دلته دغزي د سړک ترڅنګ هدیره کې یې خاوروته سپاري .هغه وویل چې دا لویه هدیره ده ،مړي په نقشه ښخوي او له خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلو لپاره کېمیاوي توکي ګډوي.

له هدیرې سره نږدې مسجد الجن دی.له جنت المعلی څخه د مسجد الجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړیو ودانیو پټ کړی دی، دا مسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پیریانو ته وعظ او نصیحت کړی او همدلته یې ورسره لمونځ کړی دی، مسجد الجن کوچنی ، دوه پوړیزه او ډېر ښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خو موږ له شوقه پکې نفل وکړل.په مسجد کې سور رنګ ،ښکلې او ګران بیه غالۍ پرته وه چې ټوله یوه غالۍ ښکارېده.دجنت المعلی او مسجد الجن د زیارت کوونکیو ډېره برخه ایرانیان دي.

ثور غار

کله چې حرا غارته تللو نو ډېر ور دثور دغره ترڅنګ تېر کړو.هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره او غارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دلیل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ویل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ او ستړی کوونکی دی خوله دې ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېرو سختو شېبو کې د رسول الله ص پناه ځای ونه وینم، بالاخره یوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شیخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا یا حاجي نادر د ثور دغره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هیله پیل کړ،نعمت الله مو د تهوډي موټر چلوونکی شو، او دځو لویو او ښکلیو پار کونو ،چوکونو،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته تردېره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار تهوله له تیګو جوړه پراخه زینه ده خو دا زینه دحرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره مودیوکانتین ترځنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بیه دوه چنده وه دیوه پیاله چای بیه هم دوه ریاله وه چې د ۲۲افغانیومعادل کېږي.

دلته مې له یوه ترکي سره بحث وکړ ،د وزیرستان د وانه اړوند دشګۍ اوسېدونکي سیدغلام سره مې هم کیسې وکړې، هغه راته وویل چې:په وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خیل تازي خېل قومونه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زیاته کړه چې ۲۲مه یا۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خوله مرغه سیمې ته ۲۰۰تنه امریکایان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنوطالبانو سره ونښتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغه په وینا ،په دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سیدغلام د بهرنیانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایې له امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم دحراغره په څېر ځوځايه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چينايي ين اواندونيزيايي روپۍ هم وې په يوه نوټ يې ليکلي وو.

۵۰۰۰ :Bank indonisia

limaribu rupiah

يواندونيزيايي راته وويل چې داخلور سعودي رياله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختيځ څخه لوېديځ لورته پروت دی، اوله شمال ختيځ څخه ورته د تيګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ايله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله يې وړه ده خو وړاندې يا دپای برخه کې به يې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي يوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ويالې ته ورته ژوره لارده،، په دې وياله کې او له ويالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ايسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې يې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټيټ دی په ټيټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې يوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډيجيټل کامره وه ،مبايل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موبنه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې يې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شريف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې ځوکې څخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسوېل ته د شمال اولوېدیځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې یې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې داڅوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی دا ړتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي دپیسودګټلو لپاره یې هملته یو اوښ خېژولی دی چې رنګه زین او کجاوه لري، په رنګه ټوټو یې رنګین کړی دی لومړی خلک په زینه پر اوښ سپرېږي او بیا یادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدینو په څېر په غره کې ځانونو ته ځایونه جوړ کړي او هملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته یوه ونه هم شنه شوې ده،خلکو دلمانځه لپاره ځایونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زینه وه ډېره سخته نه وه خوبیاهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شیخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مینې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته یې دځاځیو، خرچتل سپین جماعت،ازرې ،بزرګانې،کرېږ ورېږ ،شینواریو،چکرې او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګرامیو داوسپدونکي شهید قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدین شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان څوکې ته څو وارې پورته شوی یم دکرېږ ورېږ او شالوزان دغرونو څوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلومجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دخخوبي په کندهاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کندهاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوځه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځینی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه، سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا وموند اوبیا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر ؟ لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غنه اوکوتره هم ساتي ،غنه دلته ځالي جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله کله ورته د ځوانانو سپینې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماولیدل چې ځینې خلکوبه زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو ،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس موښه سیل وکړمکه معظمه موښه وکتله لمونځ مو وکړ ببرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې دیو پر جاموپه لګېدلې پټۍ (استودې کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورته مې وویل نوم دې استودي کار ویلادی؟ویې ویل هو ورته مې وویل داندونیزیایې ؟ ویې ویل هو،ماورته وویل ډېرښه زما ورور یې؟ هغه راته وویل چې ته پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم په خندا شو ویې پوښتل طالب؟ ماورته وویل: (هو، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګری یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه ځوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په یونیم ساعت کې پورته شو او په یوساعت اولس دقیقوکې له دمو سره راښکته شو،لاندې موپه شل ریاله ترحرم پورې موټر کرایه کړاو دولس نیمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختیا

حرم شریف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجیانو اړتیاووته ځواب نشي ویلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پیل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېدیځ یا د باب عمري خواته ډېر ستر اوپراخ کار پیل شوی، داورېدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختیا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړېپوړې ودانۍ نړولې او دغونډېو،هوارول یې پیل کړي دي،یوځل مې دیارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په یو ځای کې یې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپرېمانه سیخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسیخانو له قوت اوډېر بنت څخه ښکاري چې دلته څو پوړیزه ودانۍ په پام کې دي،یوځل مې ۵۴ کرنګونه وشمېرل چې دلته یې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې یې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وویل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي یوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به یادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې دملک عبدالعزیزپه نوم اوبله یې چې دملک فهد پـه وخت کـې جـوړه شـوې دفهـد پـه نـوم یـادېږي، لـه دې توسـیع (پراختیا)سره به د حرم دتنګتیاله پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، داپراختیا د شامیه ساحې خواته ده.لومړی حکومت داکار دسعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیوسره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول ،حکومت مجبور شو ،چې دابن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې دحرم ددې توسیع په اړه حیرانوونکې خبر ولوست ، هغـوی دمعتبرومراجعـو پـه حوالـه لیکلـي وو چې دسعودي حکومت لـه حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یوځای کوي. پردې پراختیاسل میلیارده ډالر لګوي او داستملاک شویوعمارواوځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته دهرمترځمکې پر سر یولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې ، داپراختیا چې پـه ۲۰۰۹ زېږدیز کـال پیـل شوې دوه پړاوه لري حکومت تراوسه ددې پراختیا لپاره دوه زره ، دري سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ ، دوکانونه اودفترونه نړولي اوپه نږدې راتلونکي کې به یوزر او نهه سوه نورې ودانۍ ،دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنایي توکي که فرشونه، صابون شامپو او نور ،ټول دابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونو کې ډېر کار پدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شېبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهد په وینا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبو ګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتو خوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څو کاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیا کوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وایي چې کمپنۍ دوی ته درې نیم سوه ریاله معاش او یونیم سل ریاله د خوراک لپاره ورکوي او د اوسېدو ځای یې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت تر ې څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ویې ویل چې دایونیم سل ریاله یې دخوراک لپاره هم بس نديٍ خودپاکستان له اوزګارتیا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانیانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشیان او سوپروایزران ټول دوی دي خو امرین یې عربان دي ،په پاکوونکیو او اوبه برابروونکیو کې دبرما ،سریلانکا،هند،بنګله دېش او اندونیزیا اوسېدونکي هم شته دي.

نیم یې ستا او نیم یې زما

شاهد داومنله چې ځینې حرم ته راغلي حاجیان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خیرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه یې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځینې مستخدمین په ډېر مهارت او هوښیارتیا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري یوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکي اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول یو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه خوکۍ ته ورته تیګې اودس ته کېناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به یې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې ببواکه به یې لاس جېب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکیو سره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهد له یوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکیو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وویل چې عرب امرین پوهېږي چې په کومو کومو ځایونو کې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځایونو کې مرسته کمزورې وي ،هغه وویل امرین دډېرو مرستو یادډېرو شیدې ورکوونکیو ځایونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بیاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پیسې نیموي،دهغه په وینا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پیسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرین اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزیز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم یادېږي

،ددې برج ځینې برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقیقت کې شپږ برجه یا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتیا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وینا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،یعنې پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نیولی دی،ساعت شمال،سهیل،لوېدیځ،اوختیځ ته له ډېرو لېرې ځایونو څخه لیدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبیني شین دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي یوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یو ځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنګونو راښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکې موټر سره په اوږدو کې بود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی د ېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همدا راز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولو بیه یې څلورویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرارداد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دېرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي،خواوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلو کې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښنا ټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښـنامزي نـه ښکاري، سـعودي د اوبـو برېښـنالري ټولـه برېښـنايي لـه تېلو ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې یې لیکلي چې زمزم ډېرو اوبوته وايي .همداراز لیکي چې زمزم هغې دعاته هم وايي چې زردشتیانو به دلمبلو یاخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهیم ع د الله ج په امر خپله یوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعیل ع سره له فلسطین څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته یې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاریخ لیکي چې حضرت ابراهیم ع له دوی سره په خورجین کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعیل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهیم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه یونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هیله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته یې په شېله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک وموميي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولۍ بې بي اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی یې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال دکعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نویوغږ یې ترغوږ شو راغلله ګوري چې یوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځایه اوبه راوځي لومړۍ یې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعیل تنده خړوبه کړه اوبیایې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبیله له یمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعیل ع دهمدې قبیلې له یوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمـزم پالنـه دحضـرت اسـمعيل ع اولاد كوله.وروسـتـه دا خـدمت د جـرهم قبيلـې كـاوه،خو دوخـت پـه تېرېـدلو خلكـودزمزم سـم خـدمت نـه كـاوه، اوداكوهی وچ شو په دې منځ كې سلګونوكاله تېرشول، دزمزم كوهی هم لـه خلكوهېر شو ،يوځل د حضرت رسول اكر ص نيكه عبدالمطلب خوب وينـې يوخـوک ورتـه پـه خـوب كـې همـداځای ښـيي چـې ويـې كنـي يـاژور يـې كړي،سباچې خلـک دهغـه پـه امـر داځای ژوروي نـو دزمـزم ننـښې ورڅخـه څرګنـديږي، خـوچې نـور يـې هـم ژوروي نـو اوبـه راوځـي او زمـزم بېرتـه فعـالېږي، عبـدالمطلب ټولـو خلكوتـه ددې اوبـو دكـارولو اعـلان كـوي، خوساتنه يې پرخپله غاړه اخلي ،دهغـه لـه وفـات وروسـتـه داكـار دهغـه زوی حضـرت عبـاس كـوي، دمكـې لـه فتحـې وروسـتـه رسـول الله ص هـم داكـار حضرت عباس ته وسپاره.

لـه زمزم كـوهي څخـه تـر ۱۳۷۳ هــ س پـه سلواغو يابوكو اوبـه راوېسـتـل كېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ ز كې ورته ماشينونه او واټر پمپونـه نصب او ذخيرې ورته جوړې شوې.

دحرم لـه وسعت سره د زمزم كـوهی هم په مطـاف كـې راغـی خـو چـاروٲكيو تر مطاف لاندې ورتـه ځـای جـوړ كـړ اوس طـواف كـوونكي نـه پـوهېږي چـې دزمزم كوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجيانولپاره آب حيات دی ،دسعودي په تودوخه كې چې طواف وكړل شي ،اوستړيا وي ،خوله روانه وي نو يخ زمزم ددنياله هرډول مشروب څخه ډېر خوندكوي ،ماته خوبيې آن اب كوثر رايادول ،دومره بـه مـې وښـل چې خومره به مې په خېټه كې ځايېدل، دا دزمزم ښه خاصيت دی چې خـومره وښني خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوږې لګېږي، او دنورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په ځېر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات ځښل اوډېر خوندیې راکاوه،یوائې په حرم کې نه ،بلکې ځوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم ځښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چاروا کیو دزمزمو دسړولو لپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، دا سړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پربمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویو پایپونو کوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې خېژولي دي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزموخپله سپېڅلتیا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوتهوته یې سرټیټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچایان او شهزادګان پرې خپل ګناهونه ووینځي نو ضد یې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچایانو د ځان، خپلو کورنیو او نوروهېوادونو زور واکیو او پاچایانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفا خواته جوړ شوی دی، واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ، ډېر قوي تکنالوژۍ یې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرولوړو غونډیو ، غرونو او لېرې ځایونو ته ختلې دي، او هلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یا نبوي مسجد کې هم خلکو ته زمزم ورسوي او د مسجد په هره برخه کې د زمزمو ترموزونه ایښې وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَوني سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه یوا ځې د څښلو لپاره ګټه اخستل کېږي ، د نور استعمال لپاره د بئر داؤد (داؤد کوهی) په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، د ناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وېستی دی، داکوهی د ملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن او پیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې د ټول حرم تشنابونو او د اسه ځایونو ته یې اوبه ورکړي او د حرم صفایي هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کيميکل او دواګانې ګډوي چې روغتيا ته زيان ونه رسوي، دشاهد په وينا ، دا اوبه هم له زمانو راهيسې کمې شوې ندي.

دوروستيو معلوماتو له مخې، دزمزم کوهی اوس په يو ساعت کې ۳۹۶۰۰ليتره اوبه ورکوي داکوهی ترځمکې لاندې څو سترګې لري تر مطاف لاندې دکوهي خوله ۱،۵۲ متره ،ژوروالی يې ۳۰ متره، په کوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بيخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی ترې دې چې يوه سترګه يې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۶۶ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱ متره لېرې دمقام ابراهيم خواته دی، اوس پر دې کوهي د ۸، ۸۸متره مربع په مساحت يوه ودانۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته تر ځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کيلومتره لېرې د کدَی په نوم سيمه کې په ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰يو سل او پنځوس زره ليترو په ظرفيت ذخيره جوړه شوې ده ،له همدې ځايه دمدينې منورې په شمول نورو سيمو ته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمزم اوبه دډېرو ښکاره او پټو ناروغيو درملنه ده او پرځمکه دالله له نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحرم لوی خطيب قاري دکتور سعود بن ابراهيم شريم دی، خو دی ډېر وخت نه وي ، دحرمينو رياست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره يې ځوانان وي ځينې يې دومره خوږ غږ لري او دومره خوندور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یوماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلوسره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد (ملااکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینوپه شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخواعلماووته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، وینېتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یوازې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۲۷\۱۲\۱۴۳۱ جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واورولـه نو اواز یې هم ښه نه و ، قرائت یې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

www.malitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو، خوډېر عذریې وکړ د تېښتې لار یې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شریم اوسدیس پرته ماهر، صریم او دکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکو ته لارښیي ،امر بالمعروف او نهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... دشاهد په وینا ، دامهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او دځینو خو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پرلاسونویې دستکشي او پرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلو پرې غږ کوي (یافاطمه،یاعایشه یا خدیجه یامریم...) زه لومړی حیران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه یې پېژني ځکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو لیکل شوي اونه یې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی دپام را اړولو لپاره دوی ته دیو اسلامي نوم په یادولو غږ کوي او دایې خپل نومونه نه دي، یوځل یې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونۍ یې لنډ و په اشاره یې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولي،ځینې متواګان دپیسو لپاره خلکو ته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم داکار کوي. دبایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړ کې خپل ځایونه ټنښه شوي دي دکرایې طواف نرخ هم توپیر مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالو پورې .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې يوتن برېتور بې رېږې عرب ځوان وليد چې له يو کوچني سره يې په بايسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماويل څه کوم ناروغ يا سپين ږيرى به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بايسکل کې کېناست ،حيران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً يې هېڅ عيب نه درلود.

دحج په ورځوکې يې زموږ له اخونزاده صاحب څخه ځلورسوه ريالـه اخستي وو، ،مولنا يار محمد زموږ يوسپين ږيرى حاجي خپل داسې يو دوست ته چې فرانسوى ږيره يې وه دځلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلى وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منى ته يې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځايونوته دشرکت په موټرو کې بيولى و وروسته يې ترې پيسې اخستې وې اوله طواف پرته يې پرېښى و.

ښځينه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارينه سره بېل کړي ،بېل يې کېنوي اوپه بېل بېل ځاى کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبيروبار په ورځوکې شونى نه وي، خوچې بيروبار کم شي بيا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځايونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوى ووځي او دښځوځاى ته ورشي خو دوى سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړيو صفونوکې له نارينه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدينه منوره کې بيا داسې نده ،هلته دښځولپاره ځوځايه ځانګړي ځايونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځينه و ځاى ښځينه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونولپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماځکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یواحساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږیو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځاځی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا ، ۹۵کلن دی خولاهم دبشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله څلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوبېل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړیوواردوونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترځ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډېریورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتیانو سره خېښي کړېده، له خبرو يې ښکارېده چې لمسیانو يې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې میلیونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زمونږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر دهرات اوبادغیس وو خود کابل ،لوګر،ننګرهار او سپږدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتيان او فتواګانې

دننه په حرم کې يوهندي عالم چې واقعاً متبحر او جيد عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنوته ځوابونه ورکول، هغه ته يوه څوکۍ ايښودل شوې، وه ډېرخلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګليسي ژبو پوهېده، کله کله به يې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشركة المكة په څلورم پوړ کې دفتوا اواستفتالپاره نهه ځايه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتيان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوا به يې ورکوله،فتوا به ډېره لنډه او قناعت ورکوونکي وه .له دې سره ماته زمادخوني دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه ياده شوه .کيسه داسې وه چې زموږ يو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوخه کار ورته پيدا شوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه يې وپوښتل چې ايا احرام ېرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب يې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ويل يې داللّٰه ج بنده ولې دې دومره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبيا ځواب ورکړم.

روغتيا

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانولپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوباید ۳۵زره افغان حاجیانوته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزورې وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه،کله به یې ډاکټرنه وو ،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشي ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داړه دعامې روغتیا پر وزارت وراچوله.

دحج اواوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیایي دي ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرځ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کاربدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیو درمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټری شوه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې در مل ډېر قیمت دي، یو پاکټ پاراسیټامول په افغانستان کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ ریاله ۷۸ افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کیفیت یې ښکاره توپیر درلود، شاهد به ماته ویل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځینو لومړنیو ناروغیو د درملو راوړلو ته یې وهڅوئ، ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بیه دي.

هم سر لاړ او هم سر سر

حاجیان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي، په ځانګړې توګه افغان حاجیان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېر ثواب دی او که طوافونه، ما هم اوه عمرې وکړې، خو د پنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو میقاتونو وکړل، حدیبیه، جعرانه، تنعیم، اضاءةاللبن او .... د هرې عمرې لپاره مو له نوي میقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بیا عمره خپل یو اځیني کارباله، دا سې افغانان مې هم ولیدل چې دورځې دوه او درې عمرې یې کولې زما ملګري عبیدالله، عسل، یارمحمد او نورو پنځلس عمرې کړې وې یوه ورځ یې راته وویل چې نور یې د سرپوستکی له ډېرو خریلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته باید د سر وېښته یا وخریيل شي او یا لنډ شي خو دوی به خریيل.

یوه ورځ نیمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وویل چې تاسې له هر ځایه احرام تړئ موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو،خیر موړ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې ساري وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې څوځله منډه کړېده،دهغه په وینا، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وېستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ړلوسره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وایي چې په افغانستان کې ډېر وځوربده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار یې وشو خوښ دی اوهغه ړولې ستونزې او تکلیفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئیس دحج ۷۵ ،سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله یې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دایوځینې بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستیال او اوسني رئیس فضل الهادي مسلمیار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په یوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنو سره دتبعیض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم یو تن چې ځان یې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وویل چې ته مې په تلوېزیون کې ډېرلیدلی یې، اوډېرې سپینې اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمینه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنیوله لارې چارواکیوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پیل کړې: (په۱۳۳۷هـل یا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تویولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوویل یې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالې درکوو، شل کاله وروسته په **۱۳۵۷** هـ ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه، موږ له خلقي رژیم څخه قبالې وانه خستې، پاکستان ته مهاجر شوو، هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد مووکړ، قرباني مو ورکړه، د کمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استاد رباني په واک خبته واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه یې تاجکو او خپلو قوماندانانو ته ورکړې، او موږ یې وشړلو.

هغه وايي چې یواځې زما سل جریبه آبي ځمکه یې رانه نیولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې یو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېږه او مېرمنې مينه

دمېږه اومېرمنې ترمنځ مينه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېږه سره مينه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځينې افغانان دخپلو مېرمنو سره مينه لرې خو ځينې نور يې بيا ښاروي اووينځې بولي . خلک وايي چې عربان له ښځوسره ډېره مينه لري خوزه وايم چې ددوی مينه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېرد شهوت داور د سړولو اړخ لري مينه به هم وي خو د شهوت اړخ يې پياوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې نښتي دي چې آن له خپلو مېرمنو اومېړونو سره خپله مينه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپين سترګي ،بې حيا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بيا داسې نده،په حرم کې مې يوه ښځه اوخاوند وليدل چې په يوه قرآن کې يې تلاوت کاوه، يوه په لاس کې نيولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په يوه سيپاره ،يوسورت،يومخ اويوځای کې دې تلاوت وشي ، يو دې ديو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمينې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله يوبل ته موسکې شي داسې هم نده چې هلته دقران عظيم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکريم زرګونه نسخې پربمانه پيداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروايي توافق اوپخپلوکې بې کچه مينه ه ده.

همدا راز په حرم کې مو يو ځوان اندونيزيايي وليد چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې يې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یوسعودی لوندخیشت له یوې ښځې سره روان و یو چاپړې غبرو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وې نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمېنې کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کارېدونکې توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخوا په ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډېرېورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکېمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زياته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بنديز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وينا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوازر موټره کچره يا کارول شوي توکي چې ډېر يې ګيلاسونه،بوتلونه اوپلاستيکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظيف چارې ۲۴ ساعته رواني دي، دحرم دتنظيف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سيمې وېشل شوې ،نوکريوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په يوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکيو ماشينونو چې په ټايرونو ګرځي وينځي داماشينونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځايونه لري او په اتومات ډول پرځمکه تويېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وينځي او شاته تاري جارو يې صافي کوي او وچوي يې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وينځي خوهره ورځ پکې بيروبار وي بيادتنظيف عمليه پکې له ډېره ځايه پلاستيکي پټۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بياهغه ځای طواف کوونکيوته پرېږدي، له بل ځايه پټۍ راتاوه کړي.

هرکال په ميليونوکسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بيروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپليو اوضروري شيانو د ايښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبياهم ځينې حاجيان خپل شيان بې ځايه ږدي خودتنظيف عمليه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ايښودل شوي وي هغه که هرڅومره قيمتي شی وي په کچرې کې يې پورته کوي اوبهر يې وړي ،دتنظيف عمليې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځايه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقيمتي شيان پکې پراته وي ډېر يې لاسي بکسونه او چترۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس يې نادرکه شي بيا يې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرۍ (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قيمتي وي، لاس نه وروړي،اونه يې دحرم دتنظيف عمليه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بيا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي يو حاجي دبل حاجي له بيک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته يې نيسي ترهغې چې خاوند يې پيدا شي که خاوند يې پيدانشي نو بيا يې دحطيم پرديوال ږدي له هغه ځايه يې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شيان راپورته کړل بيابه مې دحطيم پرديوال کېښودل يوځل مې ډېر لوکس او قيمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونيوه خوخاوند يې پيدانشو په همدې کې له کلک ټېل او بيروبار سره مخ شوم دومره ټېل چې هيڅ پوه شوی نه يم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځيني کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی يې لارويان په تکليفوي.په حرم کې دقيمتي شيانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځايونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه يوه خانه کې يې بند کړي،د رف کيلي (چابي)له مسؤولينوسره وي، اوده ته يې په کاغذ ليکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپيسو ،مبايل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قيمتي شيانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشيان وموميي نوهلته يې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو همدلته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجد دننه یې ښوځایه په ښوژبولیکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستیک کې تاو او په خپل مخ کې یې کېږدئ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلې لیدنې

دحج بنستیزه فلسفه په نړیواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج داسلامي امت نړیواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج یوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان یوبل وپېژني .له ستونزو یې خبر شي دیوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه یوځل خو دیو هېواد اوسېدونکی راپیدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شریک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې ولیدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشي،المغربي ،تونسي،پاکستانی اوبنګله دېشي مېرمنو سره زماتفصیلي خبرې مو وړاندي ولوستلې له سوډانی نفیسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زمونږ دهر اړخیز بحث ثوتکي موهم درته واورول ، له ماسره دنړۍ له مسلمانانوسره داړیکوپه جوړولوکې شبرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشبرزمان دادوهم ځل حج و خوبیاهم دخپلې خونې له ملګروسره یوځای نه ګرځېده،که تر حرم شریف به ورسره یوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته یواځې ناست وو ، یابه یې تلاوت کاوه یابه یې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ویل چې فارسي له خپلې نیمګړې اردو سره یوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکوالالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهیم په حرم کې دښځوله بې حیایۍ اوبې باکۍ،له بې ځایه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځایه دنارینه اوښځینه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځايه کارولو ،دګيلاسونو پرضايع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځينې خلک وخت او پيسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږېره درلوده، سپينه خولۍ ،سپين سان پرتوګ ،نخودي کميس يې په تن وو ،دهند دحيدرآباد دايالت دفروټ frotاوسېدونکی ځلوېښت کلن محمدفصيح الدين دمحمد رفيع الدين زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وويل چې په هندکې ځلورسوه ميليونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعيض نه کوي هغه له مسلمانانوسره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وويل چې دهند دنفوس ځلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اوياځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمدفصيح الدين ،افغان ولسمشر دامريکا سړی اوپه افغانستان کې د امريکايانوپرضد جهاد حق بولي هغه وويل چې په هرو سلو حاجيانو يو ښوونکی لرو، دذاکر نايک په اړه زماديوې پوښتنې په اړه يې وويل چې دی نايک نه پېژني اوښايي دپاکستان اوسېدونکی وي. دايواځې فصيح الدين نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکټر ذاکرنايک يې نه پېژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبيي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم ياد کړ خوپه هغوی کې هم ځينو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ايالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعيت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وويل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وويل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ويزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ويزې وړياوي خو ايجنټان (استازي يا نماينده ګان)يې پلوري، هغه وويل چې دا ويزه ځلور مياشتې وخت لري او تېر کال په ۵۵۰۰ او سږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وايي ماهم همدا ويزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی څلور مياشتې د حرم خدمت کوي نو د دوی ټول لګښت لکه دالوتکې دوا ړو خوا وو ټکټ خوراک، څښاک، ځای او هرڅه د سعودي په حکومت دي او هره مياشت ۵۰۰ رياله دجيب خرخ هم ورکوي دی وايي چې د دوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل وياړ او نېکمرغي بولي .دده په وينا دده وخت د ۲۰۱۰ دد سمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډرېوري کوي.

نواب خان داهم وويل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی او نور ټول کارکوونکي يا پاکستانيان يا هنديان او يا بنګاليان دي، خو او يا سلنه يې پاکستانيان دي هغه وويل د زمزمود تر موزونو کارتر نورو دروند دی يواځې پاکستانيان دا کار کولی شي،نواب زياته کړه چې د حرم کار درې شفته دی ،او په هر شفت کې کم تر کمه دوه زره تنه خدمت کوي د نواب دوی دا کار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې د زمزمو د ترموزونو ځارنه يا تش ترموزونه وړل او ډک راوړل دي.

د دوی او د مطاف ترمنځ يوه بله برنډه هم ده خو په دې برنډه کې د زمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وينا ، له يوې دروازې تر بلې د ترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او د نلونو په برنډه کې ۵ تنه توظيف دي کله چې په حرم کې د ماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پرسړکونو ډېر بیروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافیکو پرمخ به هم تړلی وو خو بیا هم دازدحام له کبله تګ پرې دمېږي پرپښو و یوځل دلته له یوې داسي ځواني تور پوستي سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پیدا کړې وه ،ما ویل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه یې یو انځور واخلم بله موخه مې دخپل دیو ترورزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ما ویل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور) دې واخست ،هغه ته به ووایې چې په مکه کې مې ستا خینه ولیده، او دا یې عکس دی، خیر کېمره مې راواخسته، له حدڅخه ډېر بیروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښایي دا او یا یې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خیر جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ماهم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبیر کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بیروبار کې ورو- ورو روان یو چې پر یوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو او بس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه، په بخښنې سره باید ووایم ،تیونه یې دومره غټ وو چې په اوږو پورې یې تړلي وو، په ډېرې حیرانتیا مې ورکتل هغه هم زما په حیرانتیا او هغې ته په ځیرکتلو پوهه شوه ښایي پاکستاني او یا هندي به ورته ښکاره شوی یم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه او فلمي ډایلاګ یې دکړس کړس خندا په ملتیا راته وویل (کیاهوا) له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بیاهم په هماغه اندا ز وویل (کیاهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا دپلازمیني کوناکري له اوسېدونکي ۲۰کلن محمدیوو صالحو جالیوسره موهم خبرې وکړې، هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلویزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکي سره موهم بنډار وکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او۱۹۹۵کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل وېښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس اواسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دمازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل دریاضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او درازو ،نیاز تفکر اوتدبر ځای وو،هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زموږترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي اوڅه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي موږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنايجريادنفوس يواځې نيم وګړي مسلمانان دي، هغه زياته کړه: (موږ
ډېر نېستمن خلک يو چې حج ته راځو اړيو چې اوه کاله ورته
سپماوکړو ،زموږلوړ عايد دمياشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور
دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ډالره بچت کوو ، کله چې حج ته راځو نو دولت
ته څلورزره ډالر تحويلوو ، موږ پنځلس ميليونه نفوس يو دحج سهميه مو
يونيم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له يونيم زرتنوسره دحج وس نه وو
همدا لامل دی چې سږ کال دولس نيم سوه تنه راغلي يو ، امريکا او اروپا
راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول
سعودي ،مصر،ليبيا ،او ايران راباندې خپلې دروازې تړي او مزدورۍ ته
مو هم نه پرېږدي،زموږيوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوويزې
سره لېبياته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونيوه ويې واهه اوچې
وړی شو نو خپل پاسپورت يې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه
کوچنيانوته خپلې مدرسې نلرو ، هره ورځ مو دين کمزوری کېږي ،کفار
راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شيخان
بايد موږته ددين دزده کړو زمينه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ
کړي،حافظانو او ددين طالبانو ته مکافات ورکړي ددين زده کړوته يې
وهڅوي پرموږ کې دين مري، دعربو شيخان دوه زره ډالر دحفظ ديوې
حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مايکل جکسن ته
ديوې نڅا لپاره څو ميليونه ډالر ورکړل، زماپلار ديني عالم دی خو
زماقرانکريم ندی زده آن ناظره يې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په
رښتيا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نايجر
کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې يې دنفتوپه پيسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغیږي، او د مسیحي نړۍ له احتیاجه خلاصیږو.)

اسماعیل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وایي: (اسامه د سي آی اې ایجنټ دی، د سپتمبر دیوولسمې پېښې د امریکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه څکه د سپتمبر دیوولسمې د پېښو پړه ومنله چې امریکا دلته راشي. طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات ووخو اسامه دا هرڅه ګډوډ کړل، او د امریکا پښه یې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعیل خپل ایمیل ادرس هم راکړ او ویې غوښتل چې له یو بل سره دوا م داره اړیکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ایالت د مردان دولسوالۍ د هوتي او سېدونکی حاجي خان زرین راته وویل چې حکومت ترې ۲۴۰۵۰۰ کلداري اخستې دي خو په همدې پیسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره یې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون یا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زیږېدو له ځای سره ده، قدر او عزت یې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجیانو له دې ډېرې پیسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

یوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ما څخه په مخکې صف کې یوه اندونیزیایۍ په لمانځه ولاړه وه، سجده یې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل، ترڅنګ یې یو ځوان ناست و، بیا پاڅېده څو رکعته لمونځ یې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته یې له سر څخه حجاب اخواکړ، وبښته یې چې لږ ښکاربېدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ یې په ډېره مینه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پریخ زمزم یې څوځله مخ اوځنګلي ووینځلې،ښې ډېري یې وخښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دینداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپین نوراني مخ یې و، دنورو اندونیزیایانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند یې ماته راکاوه.

یوماښام راسره دچین دګانزوا ایالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نیازي زوی په اشارو ډېري خبري وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چینایي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد،په انګلیسي هم پوره نه پوهېده خو زما دیوې پوښتنې په ځواب کې یې زما یادښت په کتابچه کې پخپل لاس ولیکل،چې (muslims in china۱۰۰،۰۰۰۰۰)یعني،په چین کې لس میلیونه مسلمانان شته دي.

له چینایي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چینایی و خونوم یې چینایانوته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنیازي دپسوند لامل تري وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شیبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماویل کاشکې دلته وای چې زما خبري یې هغه او دهغه خبري یې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چین کې له یوې انجنیرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مینه واوښته،چینایۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، وبښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودینداره مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدینه مسلمانه. دګډ ژوند ثمره یې دوه زامن دي چې پر یو یې، دجلیل القدره او غسیل، الملایک صحابي حضرت حنظله او پربل یې د الله ج دتورې (سیف الله خالدبن ولید) نوم اېښی دی، اوربډلي مو دي چې چینایي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپینه ربړه دومره ژر یاده کړه، چې سړی ورته حیران شي. له ماډېر مشر دی، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې میني پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبه یې خود ژر ژرچینایي ژبه زده کوله.

دترکیې دقونیې ۳۵کلن اوسېدونکی علي خیری چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهین په سیاست پوه اوداسلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي خوبیتونه یې راته واورول، هغه راته وویل چې په نړۍ کې ۵۲اسلامي هېوادونه دي خو مشران یې د پردیو ګوډاګیان او بې اتفاقه دي هغه وویل که اسلامي هېوادونه پر اسرائیلو لاړې هم توکړي نو اسرائیل به ډوب کړي هغه وایې یواځینی سړی چې داسرائیلو لومړي وزیر شیرون ته یې په اروپاکې مخامخ شیطان وویل هغه طیب اردوغان و.

چلک وویل چې څوځله دلوېدیځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چاروا کیو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عیاشي یې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامریکا سړی وباله،ویې ویل چې هغه امریکا ته زمینه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونیسي، اوویې څېې، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وویل چې امریکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،یمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربېنتوني او زړور مجاهد بالله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خوهم سیکولر او د پردیو ګوډاګی و، زما خبر يې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی وا وپه خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېربنه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړۍ(ډیډ ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

مابنام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰۰tk چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وخته ډوډۍ په شمول لګښت یې پر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲ میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،دسولې میني او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما ـ له یوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان ووـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګیلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سیالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چیغې اوفریاد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل دیوبل توهین نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په یو مذهب کې یو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو یوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې یو کار هم ولیدل شي چې په یو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وویل چې ځینې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بیایې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او دیوپښتون په توګه شرمنده وو ،یو ماښام یو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تیمم وکړ .ماورته په اردو وویل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وویل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپین ږیری او لنګ یې ترلی و.

په مطاف کې په لومړۍ صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نیول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا ویاړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له یو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او ځوک یې ځای ونه نیسي له یوبل سر څنګلې په ځنځیري شکل ترې، یوه ورځ یوه پښتون سپین ږیری چې ژبه او جامه یې دکندهار وه راغی له خلکو یې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی ځنګلې خلاصې کړې سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خوارۍ یې اوبو وېوړې، اوپه نورو صفونوکې هم ښایي څوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه ووېست ،بېچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودرد بده، سپین ږیری و رایې ووست اوپه لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سباماښام زه بیاهملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیاهماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده یابه ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه ووېست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یوتور پوستی ځوان چې لایې نوبت ته ډېر وخت پاتې و دګڼو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغانښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونوکې ونیوه اونوبت ته منتظر وو ،یوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی اوپه خپل ځای کې درېد.

یوبل ماښام له خونې څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي د سړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شوکله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیابه داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅې طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په تېل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یوځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو تېل هغه لېرې ببولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلبونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستوني بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي ببرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابې اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو تور پوستو لاسونه ،څنګلې آن تر اوږو ښکاري دځینو لستوني دومره لنډوي چې آن تخرګونه یې ښکاري سعودیانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځینه متواګانې خو آن په سترګو عینکې ،پرېښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وویل چې سعودیان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او نښتې جامه کاروي،دځینو فېشن اوجامې ته آن اروپایانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره څوک ونه لیدل.
شاهد وایې چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغیو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغیو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځینې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنیانو ته تیونه راوباسي اوسم نیم یې ښکاري.

ځینې ښځې له خپلو کوچنیانو سره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی یې هم په تکلیف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارینه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارینه وو بېلوي خو بیاهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او یا یوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارینه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسموکې ډېر منظم ،دسپلین او حجاب لرونکي خلک دفلسطین ،ترکیې او ایران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هېچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پيدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بيا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکيو په مخ کې ګرځي اوپه مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبيروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دريم او څلورم صف او دامام ځای ښه پاک کړي،په همدې صفونو کې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورېمه ايزه اوپاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او د ډېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو او بې ونښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندې یې پرېمانه تور زر(نفت)پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې دا خبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخېل په وینا چې له یوې رادیو څخه یې اورېدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او د عمرو له لارې د یرش میلیارده ډالر ګټې ،د تیلو خو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبو پر هغه بوتل چې دوه رياله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیټره تیل اخلو.

دنړۍ دمیلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی. یوځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګرېټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال ترې یوزر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلداري ونیوي،عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوي، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې دمستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستاشوې او خپل جیب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی داسوالګر تول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوڅوک سوال نه کوي خو له حرم اومسجده بهر به داسې کوڅه او سړک نه وي چې دسوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج اومعیوب وي داسې بې لاس اوپښو معیوبین به وګوري چې یواځې سر اوسینه او کوناټې ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو څادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو دپولیسو وس نه رسېږي ځکه چې داښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس ووینې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس ورانډې لاړ شي خپل څادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیڅا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په ځوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال ګم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

www.melitahrik.com 0777 400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچنې اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼي ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت څوځله داسوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولوېې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینایي توکیو ډک دي.

یواځې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جاموېې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو، یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داځوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوايۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزير په توګه دمحمد يوسف نيازي له ټاکل کېدوسره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه يوائې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په يوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمينو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلين ،روغتيا ، دارو درمل ،قرباني ،عرفات،مزدلفه ،منى ټولو په برخو کې وې .

وزارت ډېر معلمين په واسطو اوبډو نيولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو يې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځاى ۱۴شوطه کوله.داسې حاجيان هم وو چې خپل معلمين يې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمينو دنه همکارۍ لامل وو چې ځينو حاجيانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدينه کې ګڼو حجاجو ځوځله راته وويل چې دوى خپل معلمين آن دوه ځله هم ندي ليدلي،کوم معلمين چې د ازموينې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوى تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمين بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب ميرزمان راته وويل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئيس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمين په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وويل چې ساجد دوى ته د سرشاهي فضل الرباني حکيم صاحب،معلم ټاکلى او آن دننګرهار دټولو معلمينو مشر يې ټاکلى خودوى هېڅکله ليدلى هم نه دى.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتـون پـه دوره کـې زمـا ټولګيـوال د ننګرهـار ولايـت د سـره رود دولسوالۍ د ککړک دمیاګانو اوسېدونکی محمد خالد هم د معلمینو په ډله کې وو یوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه پـه **۱۵۳** عمارې کې وه ،لـه ده سـره پـه خونـه کـې نـور معلمـین مولـوي حمیـد الله ،غـلام دستګیر، محمد ظریف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حمید الله سره مې په یوه صف اویوه اقتداکې د نارینه او ښځینه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه ،هغه وویل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارینه اوښځینه له یوبل څخه بېل شي نو بیا ورکېږي همدا راز دصفونو او لمونځ کوونکیو په مخ کې تېرېدل یې هم دتکلیف دپورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بیروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې د ځینو معلمینو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم د ځینو په اړه داخبره ومنله خو ویې ویل چې ده او ملګرو یې په اخلاص کار کړی دی،خالـد راتـه وویـل چې د دوی په ملګروکې ددوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه لـه چا حج اویـا یـې مناسک خراب شوي حاجیان یې په عرفات ،مزدلفه اومنی کې لاس پـه لاس ګرځولي دي. خالد وګوا ښلم راته یې وویل چې که پـه خپـل یونلیک کـې دې راپسـې نـاوړه شـیان ولیکـل نـو خـراب بـه دې کـړم، ماورتـه وویـل نـور خودرپسي څه نه لیکم خودا لیکم چې، نیم ساعت کېږي چې یوه دزمزم بوشکه په پلاستیکي لفافه کې تاوولی اوتړلی نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې ليکلو سره هم موافقه ونکړه،ويل يې چې که دا دې هم وليکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمينو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

د حج او اوقافو وزارت د بعثې غړي چانه ليدل اونه له حاجيانو د ستونزو پوښتنه وه، که د کوم شرکت کاروانه پلټل کېدل هغه هم نمايشي او د شرکت له مسؤولينو د ډاليو اوپيسو د اخستلو لپاره وو. د بعثې غړي د ذوالحجې په ۱۲ مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوې کې د امنيت ،روغتيا او حج اواوقافو غړي وو خوله تللو وروسته يې حاجيان ترې خفه وو ،مولوي احمدي وويل چې حاجيان ځکه خفه دي چې پلاوي د شرکت د مسؤولينو په حضور کې ترې له دوى سره د شرکت د مسؤولينو چلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجيان کله داجرئت کولى شي چې د مسؤولينو پروړاندې ترې شکايت وکړي، احمدي پلاوى درشوت ،ډاليو او مېلمستيا وو په خوړلو تورن کړ.

د محمد يوسف نيازي په مشرۍ د حج او اوقافو پلاوي څو عمارې د نوم او دولتي چارواکيو اوواسطه لرونکيو د خوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نيولې وې چې همدوى ته يې په کې ځاى ورکړى وو ،نورې يې ډېرې لېرې ،آن د منى اوجروال په پوله اوآن په عتيبه کې نيولې وې د ځينو عمارو حاجيانو به حرم ته يو ساعت پلى تګ کاوه.

د ډېرو حاجيانو تګ راتګ حرم ته سخت وو ،يا به يې ټکسي نيوله يا به يې يو ساعت د هر لمانځه لپاره تګ او يو ساعت په راتګ لګاوه،اويا به يې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه،د سعودي په ګرمۍ کې پلى تګ هم سخت کار دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځينو عمارو کې د ځنباک اوبه او ګاز، نه و معلم او ډاکټران ونه و سم فرش او چپرکټ نه و خوزارت د دې ټولو پيسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې يو کوچنی فرش راوښود ويې ويل چې دا يې هم پر بعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲ عماره کې اوسېده، شېرزمان وايي چې د بعثې غړي يې ليدلي هم نه دي.

د عرفات او منی په ورځو شپو کې پر خېمو کې ګاز ،نغری، ديګ او کاسه نه وې د افغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجيانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجيانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې د پاکستان د بعثې پلاوي خو عمارې له حرم څخه لېرې نيولې وې او په منی کې په ځينو خېمو کې بريښنا نه وه، حاجيانو يې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چارواکيو ورته ويل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې يې نه نيوله خو بيا هم د دې عمارو او د دې خېمو اوسېدونکيو هر تن ته يې ۲۰۰ ريا له بېرته ورکړل (ببين تفاوت را.)

هر حکومت خپلو حاجيانو او اتباعو ته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال، پټۍ، يا ..ورکوي چې د هماغه هېواد نوم پرې ليکلی وي او له ورايه پېژندل کېږي، خو د بلخ له ښځينه حاجيانو پرته چې په څادر يې د افغانستان بيرغ ته ورته درې رنګه دايره رسمه او د دايرې په منځ کې افغانستان او بلخ ليکل شوی وو نور هيڅ هم نه وو، د نورې نړۍ نارينه او ښځينه حاجيان ډله ييز ګرځېدل، ښځويې ډله ييز طواف کاوه، خو د افغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مازيګر ما او شېرزمان د حرم له دريم پوړ ميزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکيو ننداره کوله، داوخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بيروبار وي، طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو د شپږو هېوادونو ښځينه حاجيانې موولېدلې چې په يوه بل پسې په څو ليکو کې کتار رواني وې، د هر هېواد ښځينه حاجيانو ځانګړې رنګ جامه څادر او پټۍ درلوده، په شپږو ډلو کې شپږ رنګه جامې او يونيفورم له پاسه داسې بربښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټي ، ډېر ښه خوندېږي وکړ، د ځينو ښځينه حاجيانو نومونه هم په بکسو او پټيو ليکل شوي وي، د حرم ښځينه متواګانو کله کله د همدې پټيو له مخې د دوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ويشتمه په ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱ عمارو کې دهغو **۵۲۰** تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدينې منورې ته تلل، دا نومونه ښايي کوم عرب ليکلي وو ځکه چې رسم الخط يې عربي وو. ګڼ يې جل ليکلي وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې برېښېدل چې د نومونو ليکونکي له پښتو او د افغانانو له نومونو سره بيخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل .بلکه ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتو کې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دريم شفت په يوه بجه روانېدل، خو په دې لست کې به د يوې ښځې نوم په يو شفت او د هغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،يا به د ښځې نوم په يو موټر او د محرم نوم به يې په بل موټر کې وو.

زما يو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدينې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبيب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ يې راوړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زمونږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خونې ته ورغللو، هلته موله خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر،سمیع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګي اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصریانو نیولې وي، په دې عماروکې د جامو دوینځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوند کوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نیولې وي خو حاجیانوته یې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود ، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېږګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و مونږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو واري مو انګور واخستل خو زمايې ختکی ځکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو، في کیلو درې یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خوارږه وو هروخت به مو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګور مو کیلود ۱۲او۱۵ریالو ترمنځ اخستل ،دمارکېټ ترڅنګ یوښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانو یوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخواد پخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیوې ناسمې انګېرنې په اړه معلومات راکړل ،ده وویل چې ځینې افغانان په جنة المعلی او جنة البقیع (لومړنی په مکه او دوهم په مدینه کې هدیرې دي)دخاورو کوچنۍ کوچنۍ ډبرې ، ځینې دخاورو کوچني قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځای نه وي نو دی او دده کورنۍ به همدلته ودرېږي،یا داچې داځای دده قبر شو اودی که هر چېرې مړ او یاښخېږي نو حشر به یې له همدې ځایه له صحابه وو سره کېږي یا داچې دقیامت په ګرمه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کوچنی دېوال تاوکړي ،بیاپکې دکورنۍ دهرغړي لپاره قبر جوړ کړي او په جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځوځله ځوتنه ولیدل چې همداکار یې کاوه،خوچې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډبرۍ او قبرونه به یې ورته رنګ کړل،ځینو به په پټه له ځان سره دهدیرې خاوره را واخسته، دا خاوره بیاله ځان سره کورته وړي بیا چې کله دی او یا یې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

یوځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زماد پښې په ښنګري وربرابر اوپښه یې راته ښه وینې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوځولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوي میقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولونږدې میقات دی، خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوایې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګرې سحر وختي حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ریاله دوه طرفه ونیوه،دحدیبیې اوسنی نوم شمیسي دی،موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوېدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانوکېږدۍ اواوښان خوځوځایه لیدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندرایه زړه کړ،کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاځلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې ځلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویومسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دڅښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولوی باغ مو هم وليد داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې يې چمن او فواره وه، زمونږ ډريور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ويل.

حديبيه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتينري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډاليو لپاره نور توکي يې پلورل بازار يې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ايرانيان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافيه؟

يوه ورځ مې خپلو بادغيسي ملګروته وويل چې داځل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بيايم له حاجي يار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به يې راته ويل چې جغرافيې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په ميقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرين وايي چې د جاهليت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)يوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به تيوله ورځ اوبدل کول ،ځان به يې ستړی کړ خو مازيګر به يې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به يې بېرته وسپړه،چې الله ج يې هم په قرآن کې يادونه وکړه او ددې کار يې وغنده.

يار محمد به بار بار راته ويل چې جغرافيې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وويل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند او سېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کيسه يې راته وکړه ټول دولس کسه شو .فلاينګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ رياله په کرايه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ ورځې وروسته تياره وليدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پريمانه دلمبلو او اوداسه ځايونه او پاکې بيت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پريمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجدکې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبيه مو وويله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکيې ،ماليزيا او اندونيزيا خلک وو، سم نيمايي يې ښکلې انجونې دي له يوې ماليزيايۍ څخه مې په ماته ګوډه انګليسي وپوښتل چې ايا دا رښتيا ده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بيخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بيا هم لمانځه ته نيم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وويل: چې دسر نيمه برخه به درته اوس وخريبو او نيم به په بله عمره کې وخريبې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وويل چې نه ټول راته همدا اوس وخريبئ. نورو حاجيانو همدا سې کول،سربه يې ځلور ځايه ووېشه په هر ځل عمره کې به يې يوه برخه خريبه چابه پکې ويالې جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) ځوتاره غوځول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب ځلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه یو بلد شخص پیدا او ملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یوځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړ کې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ماورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ دځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې دپاکستان دخیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخوا کې دکوم ځای یې ؟ ویې ویل چې دمردان بیامې ترې دکلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خو پرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه دکوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي،بیامې ترې دډاکټرفاروق خان اوشیخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل :(پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهدته مې وویل چې زه ژورنالیست یم غوارم چې دحج یونلیک ولیکم ،دخلکو ستونزې رابرسېره کړم، او دحرمینو یو رښه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ماسره دمعلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خو په همدا سې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیو ته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم دابن لادن دشرکت په بلنه راغلی دی خو دی دځلورومیاشتو لپاره نه ،بلکې دډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې دحرم خدمت کوي هغه وویل چې ددریم پوړ دپاکۍ مسؤول دی اوڅوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته دخپلو ستونزو ته‍غږ وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري یې کمه ۳۵۰ ریاله ده.

شاهد وویل چې دوی په دوو کالوکې یوازې یوه نیمه میاشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ایله یوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زیاته کړه چې دلته دځینو خلکو نیم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه یې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت باید دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتیاوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵ کې دلته راغللم په همدې څو میاشتوکې مې یوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بیاپه ۲۰۰۷ کې په رخصتۍ لاړم یوه نیمه میاشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بیالاړم نو زوی مې درک شو، ملا لیدلی نه دی خو اوس شپږ میاشتینی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله یې له واده تېرشوي خو یاله سره اولاد نلري اویایو بچی لري داځکه چې کله دوی دیوې نیمې میاشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خوپه تګ راتګ یا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار .هلته له هوایي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خوادې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي .هلته یې مېرمن یا جوړه یا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې میاشتنی مریضي (حیض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونیسي اوبڼه خوهم هروخت حمل اخستلوته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل چې له غم او ښادۍ، خوبیخي خلاص دي او ځینو کسانو خوچې دلته یې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په میاشت کې یونیم سل ریاله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زیاته کړه د حرم په کومو ځایونو کې چې خادمانو ته حاجیان ډېر خیرات (سبیل) ورکوي نو د سعودي یا عرب مدیران هلته خپل کسان ټاکي او پیسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دریم پوړ کې دده د مسؤولیت په ساحه کې به مو بنډار پیل کړ.

هره ورځ یا په هره ناسته کې به مو پر یوې برخې بحث کاوه.

شاهد وویل چې د حرم عرب مدیران کله کله پردوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې یې کسر معاش کوي. د امهال د حرم عمومي مدیر عمود نومېږي. شاهد وویل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمرو ته په حرم کې د خدمت ویزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځینې نبستمن او اړ کوچنیان یاد ۱۷ یا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره یا شناختي کارډ جوړ او خپل عمر پکې ۲۲ یا ۲۳ کاله ښیي ویزه واخلي او دلته راشي چې دلته بیا ترې د حرم ځینې نااهله مدیران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وینا، حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ښشل شوی دی او هره برخه یې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زماد یوې پوښتنې په ځواب کې وویل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکیو خالي شوی وي څلېرویشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځینې وخت

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم او طواف دمقام ابراهیم او کعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځوکې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځايېږي .شاهد وويل چې کوتره، چینچنه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله تېپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا ، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې او په ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړآن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلندکې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نوبیاهم دا تیګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودریم پوړ په همدې تیګو پوښل شوی دی چې لګښت یې حیرانوونکی دی.

شاهد وویل چې دبرېښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پولیسو ، یا امنیت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مدیران یې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ریالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وویل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټیکه دي او دسعودي له دولت څخه یې پیسي غواړي.

په حرم کې د اېښودل شویو عظیم الشان قرآنونو په اړه شاهد وویل چې په حرم کې اېښودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخوا چاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک یې ورته ډالۍ راوړي نو دوی یې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزیاته کړه چې په دنیاکې تر ټولو لومړی پیدا شوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وویل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزیز په نوم یادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفایاباب اسمعیل نومېږي یوه مناره ده په ۴۵نمبر یاباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مه یا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه یا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وویل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنیت په اړه شاهد وویل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپيوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموڅوځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي يا ناروا کړې وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګويا زه څارل کېږم او پوليس راشي او بويې ځي،دحرم په دريم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته يوه خو ختيځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ يا برېښنايي زينه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا ښکلې ډيزاين شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وويل چې يواځې دملک فهد او ملک عبدالعزيز دروازو خواته تشنابونه او بيت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بيت الخلا له پلوه د حاجيانو اړتياوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرايو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوي دي.

د حرم دتوسيع لپاره يواځې شمال يا باب عمره او ختيځ يا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېديځ خواته دارالتوحيد کانټيننټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بيه او لوړ پوړيزې ودانۍ دي.

شاهد زياته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،تېل نه وي ، سليقه او ترتيب وي او بيروبار دومره نه وي خو بياهم لومړی ، دوهم او دريم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غريبې کوي، دحج په ورځو کې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوا نږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شيشه ده له دوو کړکيو پرته نور له شيشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وينا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته گودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځایه اقامت هم ویل کېږي. د شاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کې ویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کېږي ،شا هدوویل چې د حاجیانو د ښه لېږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورگاډی (ریل)د پټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورگاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورگاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورگاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورگاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورگاډي به تېل یاد ډېرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چپ او د باب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا د رسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،دا ستن یې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو گیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو د نرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له کومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې د دیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او د ښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا د ناروغانو او کمزورو بایسکلونه شته دي چې ځېنې یې د سعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي او له کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دا بایسکل اخلي چې بیا یې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وویل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه یا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو. پخوا به یې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او د اسلامي هېوادونو مشرانوته به یې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بیا داپوښ پیرانو،خانقاه ګانو او سجاده نشینانوته ورکاوه او هغوی به بیا ددې پوښ ټوټې له مرو سره ښخولې یابه یې دپوښ تارونه وسېړل او دمړو اوناروغانو په سترګوبه یې اینبودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او یایې دکعبې په موزیم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بیه ده، او ایتونه پرې په سرو زرو لیکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۶_۷کیلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شیان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وویل چې دکعبې پوښ نه وینځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول یوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ایتونه،یاحنان،یامنان ،طیبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم، لیکلي وي البته دالیکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځوکې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بیخ څخه څه باندې دوه متره لوړ تاو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځینې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څیرې کوي او له ځان سره یې وړي، په نورو ورځوکې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلې وي، دکعبې د اوسنی پوښ بیه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزیز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پیسو ډېر ارزښت درلود شپېته لکه سعودي ریاله لګښت راغلی وو او داپوښ په یوولس میاشتو کې جوړ او ۸۰کیلوګرامه وربښم ، ۳۰۰ کیلو سره اوسپین زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتاهم یاده کړه او وېې ویل چې ایرانیانو په تابوتونوکې وسله حرم ته راننویستې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونوکې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې.

شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه څنګه راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټېلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر اوپخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپټروکې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا ، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي ځوکاله ایرانیانوته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبرېښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزیز په وخت کې جوړه اوپه همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوي متن ژباړه داده :(پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمينو د خادم ملک فيصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمينو د خادم ملک خالد بن عبدالعزيز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده»

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پيدانه شو

يوه ورځ دحرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ويلچر کې ناست يوتن راباندې غږ وکړ ويل يې چې په تلوېزيون کې مې ډېر ليدلی يې ستا ديني او سياسي نظر مې خوښ اوزموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکيل مددخېل معرفي کړ ويې ويل چې تراتم ټولګي يې درس ويلی او پخپله يې ځان په تمانچه ويشتی دی اوس يې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره مو ډېرې سياسي او شخصي خبرې وکړې ويې ويل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی اودکابل په منډوي کې درې پوړيزه لوی لوی سرايونه، ميوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وويل چې پلار يې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې ميندو ټول ۱۲ ورونه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وويل چې ددوی په سرايونو کې دهر دوکان دکرايې ارزښت تر ۵۰زرو افغانيو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانيواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرايه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وويل چې ۱۲ورونه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا الله ستره لورينه ده خو زموږ پښتانه له دې لورېينې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بيې شتمنۍ فيلسوف ،ارواپوه ، شاعر او خان اروابناد خوشحال خان خټک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفـــاق پـــه پښتـــانه کـــې پېدا نشـــو
ګنـــې مابـــه دمغـــل ګريـــوان پـــاره کـــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال دحاجيانو له درکه ۳۰ميليارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ کې دحاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټکې کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب) ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږپخوونکي (اشپز) قاري ته دشرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولې دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه دشرکت پرځای يې په تزکيه پاڼه ما (مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما(مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبل تـه يـې ښـکنځل کـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشـړي خـو احمـدي وريسـې ټـول حاجيـان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې ډېروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چارواکیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه ګانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د ځانګو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پرضد یو کلک تبلیغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پرضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلي وې، دکتابتون مسؤلینو هلته په انګلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... رواندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ دری ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنې يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يي او نورو رنګونوکې، د ستنو لاندينۍ برخه کې ،تور، پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکي دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلې (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که دځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسياحت وي دنيا او مافيها او دخلکو رنګارنګيويني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنيت پورې تړلي دي ، اردن دسعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجيان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر۳۰۲ ته ورته موټروکې يې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنيو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحيل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرليو شمېره ،دسپرليو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شيشه لګېدلي او ټولو يوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته يې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه يادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم ځلورتنه چې يو پکې زموږ دحج دملګري غلام دستګير پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هريوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له دروندې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر يې ډېر خوندور و اوډېرځايونه او هېوادونه يې ليدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له ما یې قبول کړې)، هر حاجي په یوائې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړېدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا څانګې لري د جنوب اسیا په هغه څانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعني د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترخنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو . ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دکارت دسیریال نمبر ۳۸۸۵۲۲وو داشرکت دهرحاجي پر سر ۳۰۰ډالره دخاک پولي په نوم له بعثې او یا د حاجیانو له لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او ددې پیسو په مقابل کې حاجیانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، دحاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز دبعثې پلاوی یا دشرکتونو استازي دعمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم دهمدوی کار دی په عرفات او دمنی په ورځوکې حاجیانو ته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټروته د حاجیانو دبار پورته کول اوښکته کول هم دهمدوی کار دی.

هروخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر یې دهمدې شرکت مخته ورځي هلته ورته دهمدې مکتب پېژندپاڼه دغاړې کارت، اویو لاس بند ورکول کېږي چې داڅرګندوي چې دا حاجي دکوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، اوکه مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي او په ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يې کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميليارډرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونو اوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکې شرکت خلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې ببرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترځنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان ببرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیاهم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونو کې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکارېدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي، حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زمونږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چاروا کیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه، یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور، سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴ تنه هجړا یا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زمونږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځیني ډالۍ واخستلې خو مامامې راته وویل چې په مدینه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره دیکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خیر هغه کورته اومونږ یې سباته داسلام دغوړېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدینې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پاماني وکړه، هغه یوولس بجې جدې ته ورسېد، ورته ویل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځي، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې یوه نیمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېلیفون یې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونو توفیق راکړ. دمولوي صدیق الله او مولوي شفیع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجر اسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسینې په مښلو زړه یخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجومې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دریم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ویده شوم خو لا درې نیمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پیل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چیغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند یادېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وې هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوړېده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفایر ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوړېده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو وروو بستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۶تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې تیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګاني لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښنه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم يو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تياره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وويل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله يې کوې او که نه يې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې يې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقيام الليل دی او دقيام الليل تر تيب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان يم نو راته يې وويل تاسو ولې يوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وويل هلته اور امريکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه يې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعايې ورته وکړه خو ويل يې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډيم اشارو روان دی ډېر تيز نه ځي ،موټر چلوونکی مدين نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنده يې درلوده، مدين ويل چې دلته يواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره يې زر رياله ده، مدين وويل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت يې پوره کېږي. زموږ د ترحيل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کيلو متره لېرې د الطيبة والجمعة سيمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانيانو دی، دښځو لپاره بېل ځايونه لري، پراخه برنډه په حويلۍ کې پريمانه چوکۍ ، مسجد، بيت الخلا ، داوداسه ځايونه لري، ډېر بيروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر يې پاکستانيان وو ، ډېر بوخت وو. د يو منځني خوراک بيه لس رياله ده.چې روان شو ډرېور راته وويل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو بايد له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمابنام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت یې څو وي، څوبجې په مدینه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجیان ښکته کړي او نور، ښې خواته مود خلیص کلی دی داکلی دشپې لخواډېر رنګین وو خوپه کرنه او سمسورتیا نه، بلکې په برېښنا . دمکې اومدینې شاوخوا څلورنیم سوه کیلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ دیوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرور سترګې نه نیسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله لیکه ټاکل شوې او ټول سړک په کیمرو څارل کېږي له دې پرته د پلیو خلکو لپاره هم یو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیــه ســترګې لګــوه د قــدم لاره نــه ده
حبیـب پـرې ایښـي قدمونـه د ومـره خـواره نـه ده

اوس مـې پـه یـاد نـه دي چـې دادنوښـار دعبـدالله او کـه دکربـوغي دمحمدامین نعت دی خو پـه کـوچني کې مې پـه مسجدونو کې پـه ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودڼااوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدیني منورې ته ورسېدو ،حکومت ځو ځایه تاو راتـاو کړو ځو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب ته ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زموږ عماري حرم ته نږدې وي ټوله پنځه دقیقې لار وه ستړي هم وو خو ویده نه شو، له ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لږې دمې وروسته حرم ته روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو په کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنۍ خطیب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونیوه ،تهجد مو وکړل، جمعې ته ډېر وخت وو ډېر ملګري موله ستړتیا په صف کې په ناسته ویده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد په باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللي کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو دسرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی، دلته دهدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده. دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چیغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

موږ دډېرو کمالونو او کراماتو د خاوندروضې ته ولاړیو هغه چې:

حســن یوســف دم عیســی ید بیضـا دارد
آن کــه خوبــان همــه دارنــد وای تنهــادارد
یا
خــدای یــې مــه ګڼــه بېشــکه چــې بنــده دی
نــور یــې کــل واړه صــفات دي پــه رښــتیا

دپنجرې دننه نه درسول الله (ص)، نه دحضرت ابوبکر صدیق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهریوه دقبر په برابری یو سوری وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه څنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترڅنګ پرکتاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او ریاض الجنة

دسحر چای له ښنبلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او دڅاښت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووینم نابلده وم ماویل ښه به وای چې اوس داسې یوڅوک را پیداشوی وای چې دلته بلد وای او ماته یې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې دحرم دوهم پوړ ته ختلم په زینه کې یوځوان راباندې غږ وکړ، مینه ناکه او توده سترې مه شي یې وکړه ویې یل چې نوم یې قاري شریف الله او دملا احمدګل زوی اودلغمان دقرغه یو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکی دی د قاري شریف الله کورنۍ ماپېژندله په بېره بېره کې د څوارلس کاله کېږ ژوند سر بېره دهغه پلار اروانښاد ملا احمدګل زما دمور (اللهم اغفرهاوارحمها)تروزی هم دی له ملا احمدګل څخه ما په مسجدکې دېر سبق ویلی او دقاري شریف الله مشروور مولوي رفیق الله زما ددرس ملګری دی.

قاري شریف الله شپږ ورځې وړاندې مدینې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې یې ښه وګرځولم هر ځای یې راوپېژنده دحرم په غولي کې د ښنبلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې دکارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شریف الله وویل چې دلته دحضرت ابو ایوب انصاري رض کور و هغه چې دحضرت رسول اکرم ص اوښه یې دهجرت پرمهال په دروازه کې ځملاسته او درسول الله ص دمېلمستیا ویاړ په مدینه منوره کې لومړی د همده په برخه شو، اوس خوهغه کور ړنګ شوی خو ځلي ته ورته داټانکۍ یې په یادجوړه شوېده.

له دې وروسته یې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه داسلام په تاریخ کې ډېرمشهور دي، دحضرت رسول الله ص پر ژوند ځینو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په یوه صفه ناست و، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهاد کې یې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حریم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتې داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دماز دیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیا هم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کېناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجد کې تفاسیر او دقران ژباړې هم ایښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي،کېني ،اطاعت وکړي خو دبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل اوپه مړه خېټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژرکوئ غږ کوي اووایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست وویني نوپورته کوي یې چې نورو ته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکیني شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته او ابین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خو دخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیسو هڅه کوله چې حاجیان هغې کوټې ته ور مخ کړي چې درسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې درسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو دبیروبار له کبله بریالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. دحرم خادمانو په صفه کې سپینې او په ریاض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دامهال ډېرښکلی دی لاندې باندې په سرو غالیو پوښل شوی ،ستنې یې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ یې تور او شیرچه یې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندینۍ برخه کې ایرکنډیشنونه ،دستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې اوترې لاندې درښالپاره جالۍ.هرې خواته لویې کړکۍ، دکړکیو لاندې له یو فټ څخه په پلنو پټیو په کریمي رنګ ایتونه لیکل شوي، په بله برخه کې دستنو ډیزاینونه تغییر شوي، دامحرابوته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پایه کې څلور خواووته دعظیم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته دمسجد په هره برخه کې دعظیم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قندیلونه اود بریښنایي څراغونو لپاره له پیتلو (زېړو)جوړ لوی شیټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او دمرمرو لپاسه له مرمرو راتاو دزېړو لوی شیټ ستنوته لاښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې دیوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه لیکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، دډېرو دننه حروف لیکل اسانه دي، خو داچې دډېرې له پاسه حروف ولیکل شي دانو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشي او حرف به ترې راوباسې، دحرم ټول فرش تک سپین مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپیوټري ستنې لګول شوې دي چې دکمپیوټر په قومانده کله ستنې شي اوکله سایه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اویاباران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپیوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي د حرم دبهرنې سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختيا

په مدينه منوره کې پروت نبوي مسجدله ډېرو فضايلواو ځانګړتياوو څخه برخمن دی.

دا يوله هغو درې ځايونو څخه دی چې دکتلو لپاره يې د سفربستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمايي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم)پرته دنورو ځايونو او مساجدو دکتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمايي چې په نبوي مسجد کې لمونځ دنورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدينه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الياس عبد الغني وايي دډېرو ايتونو او حديثونو، په پېژندنه او دهغوی د مفهوم په تشريح کې مرسته کوي.

په مدينه منوره کې د ځينې مساجدو دبنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ايښې ،ځينې مساجدصحابه و رض دهغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځينې ځايونوکې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خوهلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبد العزيز په کال ۸۷_۹۳چې دخليفه وليد بن عبد الملک په وخت کې د مديني والي وو جوړ کړي دي ،خليفه وليد هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځايونه نښه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبد العزيز هم همدا اسې وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خليفه سلطان سليمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مديني ټول تاريخي مساجد بيا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزيز د حرمينو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمينو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاريخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتين ،ميقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصديق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مديني منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدينې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مديني منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پيل کړ، او د ۶۲۲ هـ دربيع الاول په مياشت کې يې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی يې ۳۰متره ،دچت لوړوالی يې پينځه لاسه دوه نيم متره وو او چت يې دخرما له څانګو او ستنې يې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خيبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی يې پنځلس او پلنوالی يې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سباددې حد شمال ته دترکي مجيدی ودانۍ دچت او لوېديځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد دديوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه ليکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه يا ۶۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ يا ۶۵۰ ز،داموي خليفه وليد بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹، دحضرت عمر ابن عبدالعزيز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ ياله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زيږديز، د عباسي خليفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵، سلطان اشرف قايتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجيد عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزيز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متره ساحه ونږوله، او ۲۴۲ مربع متره ساحه يې نوره هم ورسره اضافه کړه، چې ۲۸ زره لمونځ کوونکيو ته يې ځای پيداکړ دا ودانۍ مستطيل ډوله ده، په منځ کې يې يو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختيا پر مهال يې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپيوټر خلاصېږي او بندېږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختيا کار پيل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختيا کې هغه لويه پراختيا شامله ده چې دسعودي پراختياله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده، په دې پراختيا کې ځمکتلی هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نيول شوې دي په دې پراختيا کې چې يو نيم لک حاجيان پکې ځايېږي او ۲۱۰۴ ستنې لري هره ستن له بلې ۲ متره لرې ده خو په کومه برخه کې چې پرسر يې ګنبد ده دستنو فاصله يې ۱۸متره ده او منځنی مساحت يې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکيو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختيا نهه چنده برابرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتیب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۶۹۸۰۰۰ یاڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختیاکې دښځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځایونه بېل شوي دي.

پخواحرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ایرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځاییږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي. دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار د الله ج د کور او کعبې له فیض څخه برخمنه، د وحې د نزول کوربنه ، د حضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښنو ونکیو شېبو او د دوی د دعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم د اوبو د راوتلو ننداره کوونکې ، د حضرت ابراهیم ع د دعا موخه او د سید الکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ، خپل جلال ، خپل شان ، شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ، هوایې هم توده ده ، بیروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان د مکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره د رسول لله ص د هجرت وطن، د غزواتو وطن ، د اسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ، د اسلام د پرتم د غوړېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته د خپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړې دي، هغه یې د ډېرو لویو او ښکو اخلاقو پر ښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدینه لوی ښار دی ، د مکې په پرتله یې هوا سړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او د ښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو د مدینې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجیان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدينه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدينه منوره کې دبقيع هديره دډېر وجليل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه يواځې د رسول الله ص ،بلکې دشيخينو ،(ابوبکر صديق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدينې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدينه منوره کې زمونږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجد کې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجيان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدينه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اويو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

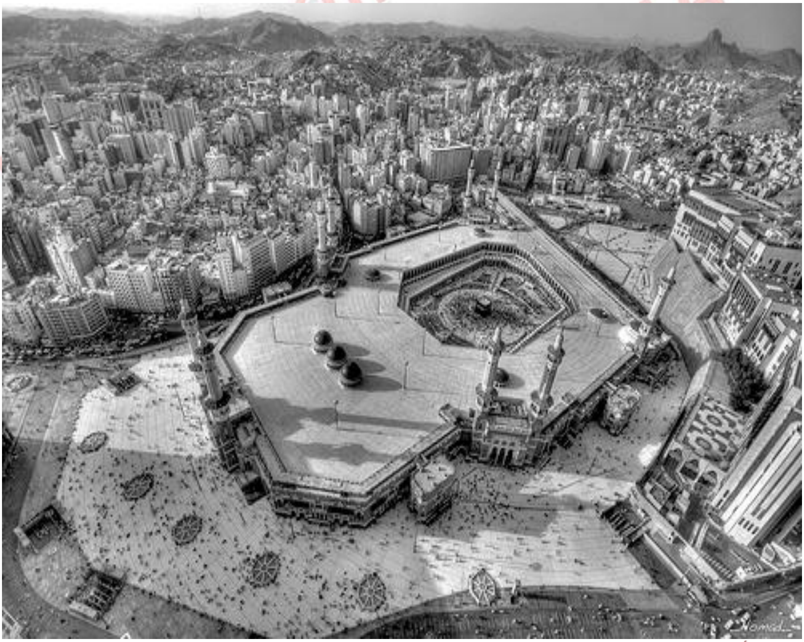

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقيع

ماداسې انګېرله چې جنة البقيع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلى او جنة البقيع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقيع دموقعيت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مديني منورې ته زمونږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکتر ،شاعر،کيسه ليکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېليفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولينو څخه وو،چې حاجيان يې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانوپه وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډيوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مديني ته راغلى او دلته بلد و، ډاکټر ښادمن تاکلي ځاى ته راغى له سلام سترې مه شي وروسته مې ورته وويل چې جنة البقيع ته مې بوځي هغه راته وويل چې جنة البقيع ته يواځې سحر او مازيګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت يې دروازې تړلې وي، سباسحر يې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ ديوې ډېرې لويې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ يواځې يو سړک و پر دروازه ډېر بيروبار و ښادمن راته وويل چې همدا جنة البقيع دى، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پوليس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوى په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځينې يې واړه دي، خلکو ويل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا دا قبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: دا قبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیڅ پرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،موږ هم ورغللو،چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راووېسته ،نقشه موچې وغوړوله دا قبرېې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موو غوښتل چې دانقشه موږ ته راکړي چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه،هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه مو ددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټي جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جیبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانو په څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکواو یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهديرې په وروستۍ برخه کې بيا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهديرې مسؤولين پوهېږي چې کوم مړی يې په کوم تاريخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهديرې په شمال ختيځه سيمه کې مو ډېر قبرونه وليدل چې مسؤولينو راسپړلي اودنويو مړو ښخولو ته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې يې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته يې راوړي ،قبر ته يې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستيکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستيکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتيا وه، نوداقبربېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقيع ډېر لوی لوی جليل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سيرت اوډوند زرينې کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپير لري چې په هند ،ايران ،کشمير پاکستان او افغانستان کې ماليدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمير کې دخواجه غريب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدين اوليا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حيدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دايران په مشهد کې د امام رضا زيارتونه او د جنة المعلی او جنة البقيع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پيغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرين قبرونو او زرينو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدينه منوره کې وو نو څوځله جنة البقيع ته ددعالپاره ورغلو، تېريادونه او له صحابه ووسره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لټولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګريوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پيل کړ،نا ارامه وم په زيارت تسل نه کېده ليوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم ليدل غوښتل خو داهسې جنون او خيال وو.

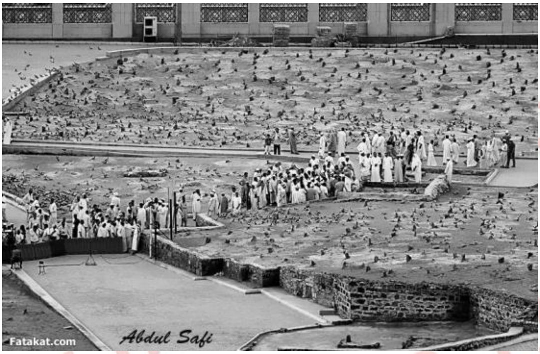

له جنة البقيع څخه هم لوړ ديوال راتاو دی، دديوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره ماليدلي نو له هديرو ديوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته يې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلوېزيون کې ليدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټيټيږي چې له رکوع سره يې توپير نه کېږي.

د جنة البقيع په متواکانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر يې چلتار وي، له زيارت کوونکيو سره ددوی افراطي چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پيل کړ ايت او حديث مو يوبل ته واورول ،اخر مې پيغور ورکړ چې دخو ريالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره یې خپله عقیده ،فکر او مذهب پربښی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته یې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر یې د جنة البقیع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحید ،تفسیر،عقیدې ،اودشیعیت ضد کېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم ترې برخمن شوم، دري ژبه یې روانه او فصیحه ده خو پښتو یې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقیع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې یو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سیمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي لیبل لري چې دقبر شمېره پرې لیکل شوې هلته خلکو ویل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهدیرې مسؤولین وایي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنویو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځایونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکې حرم سره توپیر لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبیر وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نیم هم نه ویل کېږي او له دریم تکبیر وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ویل کېږي، له څلورم تکبیر وروسته له حنفي مذهب سره باید مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمینو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ویل کېدونکي درودونه او دعاګانې یې هم له حنفي

www.melirahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپیر لري، خو په خپلو کې خوېې مذهب یودی نوبیا ولې دمکې او مدینې د جنازې لمونځ توپیر لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم یونه وي یو یې مالکي او بل یې حنبلي یا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ یې هم توپیر لري له تکبیر تحریمه وروسته ثنا وویل شي اوبیا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پیل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بیاهم ثنا ویل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه یوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پیلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږپه مذهب کې د فرضوتاخیر پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځایونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ویل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، د حرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې دماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو، ماپه لومړي ځل ډاکتر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید، هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسې ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدو ډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته ورو پېژندل او تر مابنامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنې له کېکاږلووروسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې د استخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، همدلته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک موپه خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چارواکیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې وروښود ، ویل یې راځه چې یومړۍ ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پرېمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته ځوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زبرې راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یا ګڼ لښکریزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدینې منورې تاریخي سېمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتین مسجد ، قبا مسجد او نور وګورو ماهم ددې ځایونو کتلوته ځپځپانده تلوسه درلوده،کله موچې د سحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له یوه ډربور سره مو پردې ټولو ځایونو دګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډرېور محمد فضل د بدر اوسپدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتاریې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره یې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کال بنو نظیرو، دمکې قریشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس یو اوپرمدینې دیرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدینې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسیز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوېستلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاریخ او سیرت په کتابونوکې یې طول او عرض ښودل شوی او په عظیم الشان قرآن کې ددې جګړې یادونې هم شوې او آن یو بشپړ اوږدسورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سیمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سیمې دتاریخي هویت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوو مسجدونو)څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجیان په هره یوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم یولوی اوښکلی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمې د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بنه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه یې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومتره کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شېبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو د اسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت یې دبنو سلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شېلې ته نږدې د سلع غره لوېدیځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۶یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا وکړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وایي. الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني: یقیناً موږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

دقبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې خښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعاد ة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتـين مسـجد اوسنی محراب جنوب ختيځ خواتـه او دقدس محراب شمال ختيځ ته دی، ددې مسجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونـه لـه ډول ډول ګلانو ډک دي د غـره پـه لمـن کـې فـوارې جوړې شوي او ډېرې ښکلې ښکاري د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهيانو اوبه ور رسېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېديځ څخه د سلع غره تر پيله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه يې سل متره ،اوږدوالی يې يو کيلو متر، ټول محيط يې ۲، ۴کيلومتره دی.

دسعودي حکومت يې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري يې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېديځه لمن کې پروت ميدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره يو ځای اړولي وو ددې غره ختيځ ،شمال او سهيل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ايران د رامهرمز يا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېديځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې ميدان د تاريخي اهميت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد ميدان کې د موټرو لپاره تم ځايونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حديقه الفتح نوم يې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت يو امير فهد بن عبدالعزيز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم يو لوی مسجد هم ودان کړ.

دا ځای له تاريخي پلوه د مساجد السبعة يا اوو مسجدونو په نوم يادېږي، خو موږ پنځه مساجد وليدل او د تاريخ په ځينو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځينوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزيز دلته هم په ټولو هغو ځايونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکټر محمد الياس عبدالغني په خپل کتاب (مدينه منوره کې تاريخي مساجد) کې ليکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځینې بآور لري چې اوم مسجد به (رایه)وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمي وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېرې وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفاروا حزابو ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، ډېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې ښکلې کړ او ډېر ګران بیه توره تیږه یې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی یې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي یو ډېر جلیل القدره صحابي دی، نوم یې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ایران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځینو په وینا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اورېدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو درسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مریی کړی ترهغې چې مدینې منورې ته راورسېد دلته یې اسلام راوړ خو د بدر اواحد په غزا کې شریک نشو داځکه چې هغه دامهال مریی وو لومړی غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهیل خواته پروت مسجد د همده په نوم یادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وایي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاویه هم همدا وینا کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شریک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په ماڼۍ کې خاورو ته وسپارل شو خو قبر یې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پیل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهیل ته پروت وو، امیر زین الدین ضیغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۶ه س کې د مدینې والي وو نو دانړېدلی مسجد یې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وایي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجید په وخت ۱۲۶۸ ه س کې هم دامسجد ترمیم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مینځه وړل شو.

د حضرت ابوبکرصدیق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خلیفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارینه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ایمان راووړ او د معراج پېښې د تصدیق له امله ورته د صدیق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عایشه په نکاح کړې وه ابوبکر صدیق رض په ۱۳ه س په ۶۳کلنۍ کې وفات او دحضرت عایشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاورو ته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر یوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صدیق په نوم وو چې خلک به پر زینو ورختل.

دډاکټر الیاس عبدالغني په وینا ، ابن نجار (۶۴۳ه س) او مطری (۴۷۱م) لیکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په یوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی، اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد وليدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صديق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفيل كنيه يې ابو حفص او لقب يې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خليفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښيار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صديق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خليفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهيد او دحضرت عايشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پيله په کومه تذکره کې ندی يادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی ياد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطيل ته ورته دالان لري اوتورې تيږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبيلې سردار و، د بدر په غزا کې يې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهيد شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهيل لوېديځ لورته دی، په پخوانيو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی ياد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدينې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطيل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حدیقه الفتح راتاوه ده له ختیځ څه لوېدیځ ته ۲۵، ۲اوله سهیل څخه شمال ته ۳۵، ۳متره مربع دي چې ټول مساحت یې ۲۱متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت په دوهم کال الهي لښکر (مسلمانانو)شیطاني لښکر د (مکې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران یې ووژل ، ډېرمال یې ترې غنیمت او ډېر یې ژوندي ونیول، ،دمکې کفارو ته دا ماتې د زغم نه وه ،هغوی له مسلمانانو څه د غچ اخستلو اور سوځول پوره یو کال یې چمتو والی ونیوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي با لاخره د هجرت په دریم کال یې درې زره لښکر چې زادالمعاد په وینا ، درې زره اوښان او دوه سوه اسونه اود فتح الباري په وینا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومدینې منورې ته روان شول په دې لښکر کې ددوی د احساساتو د راپارولولپاره د ابو سفیان دمېرمنې هنده په مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت په وخت به یې دوی ته حماسي، پاروونکې او ددوی د وصال له مینې ډکې سندرې ویلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکې څخه مدینې ته قاصد ور ولېږه اوپه مکه کې ددوی پر ضد له ټولو تحرکاتو او چمتو والي یې خبر کړ،رسول الله ص هم زر کسیز لښکر تیار کړ خو دمنافقانو رئیس عبدالله ابن ابی منافقت او تمرد وکړ او درې سوه تنه یې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دریم کال د شوال په ۷مه د جمعې په ورځ د دمجهز درې زره کسیز لښکر مقابله پیل کړه په پیل کې بریالی شو، خوله ځینو صحابه و سره د مادیاتو او غنیمت مینې د ابریا ټکنۍ کړه ،کفارو چې کله ولیدل مسلمانان د غنیمت په راټولو بوخت دي او استراتېژیکې نقطې یې پرېښې نو په کنډو ور وختل ،ناڅاپه یې یرغل وکړ او اویا تنه مسلمانان یې شهیدان کړل خوبیاهم، بشپړ بری یې په نصیب نه شو.احد حرم ته نږدې دی موږ ساخت مهال ورغللو ، د احد ډګر دامهال په نقشه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې يې رسول الله دعبدالله ابن جبير په مشری پنځوس تنه غشي ويشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټيټه شوېده ، څه کم يو نيم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي اوممکن جيولوجيکي تغيراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټيټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي قناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده اودمسلمانانوله لښکرڅخه يونيم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا ديخوا مو وکتل ډېرځايونه ترې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېديځ ته د احد غره ته نږدې د عينين نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدينې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې يې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانوله بريا وروسته دعبدالله ابن جبير ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن وليد چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شيله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان يې همدلته شهيدان او لاندې يې مسلمانان محاصره کړل.

دلته يو له جاليو جوړه څلور ديوالي ده چې داحد شهيدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سيدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمير ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان يې هم تائيدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تيږې ايښې او همداتيږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د يوفټ په اندازه ديوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک يې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر هغه شيان پلوري چې معمولاً يې خلک په ډاليوکې وړي، د احد ميدان ختيځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختيځ ته يې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم منارې هم ښکاري. احد اوس هم وچ ميدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په ميدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبياهم سپين ځايونه لري موږ دهمدې ډګر په ليدلو بوخت وو چې په څو لويو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاريدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپيکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هواهم ډېره توده وه، پرتولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقرير پيل کړ ، تقرير يې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقرير څخه کوم نيم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړي اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپين ږيري ورغلل ورته يې وويل چې تقرير بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د ليدلو تلوسه لري نور ځايونه هم بايدوکتل شي او دولس بجې بايدحرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقرير يې بس کړ خو دعايې هم پوره لس دقيقې وخت ونيوه زه خو څوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجد ته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري د موټرو تم ځایونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلی بڼ او ګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمایي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ دیوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او څوګرد حوضونه،شته دي، بیت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځایونه لري ختیځ ته یې اوم نمبردوه هدیرې دي، ددې هدیرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقیع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه یې د نارینه او دوهمه یا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعینو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد ددېوال لاندېنۍ برخه د چېسو ښتې او پاسنۍ برخه یې سپین رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاریخ کې له ځانګړې اهمیت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاریخ کې په مدینه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تیږې یې په کې پورته کړې دي.

د هجري تاریخ پیل هم دقباد مسجد د کار له پیل سره تړلی دی، یعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدینې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته یې په خلاص او پرانیستي ډګر لمونځ وکړ، دا ځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبیلې اړوند کلثوم بن هدم ملکیت و او همدلته یې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهوره چینه وه ، داکلی هم همدې چینې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ یې دتقوا په نیت ایښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وایي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نیت په لومړۍ ورځ ایښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه)یعنې کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډیر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روایت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پیغمبر ولید نو په قبآ مسجد کې یې کارکاوه او درنې تیږې یې پورته کولې یو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمایل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ بدلو وروسته رسول الله وفرمایل چې حضرت جبریل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روایت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی یاسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنیف له رسول الله ص څخه روایت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د یوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاریخ په اوږدوکې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختیا او رغونه یې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې ځپره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه اود ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳ د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیا کې درې میلیونه د بېلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر تنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي(فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین)یعنې: (په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي) توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي مونږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدينه منوره کې بلد وو ،ماته يې وويل چې يوه ورځ دې په مدينه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځايونه درباندې ګورم، د يکشنبې په ورځ ماسپښين يې راته وويل چې سبا سحر به دې چای له ما سره وي، او له چای وروسته به د مدينې منورې د مشهورو ځايونو ليدلو ته ووځو ماهم ورسره و منله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوی ننګرهار شرکت رئيس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئيس حاجي محمدامين، د اکوړه خټک دحقانيه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږديز کال فارغ او دخوست د صبريو اوسېدونکی مولوي نورالله او ظريف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئيس دی خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجيان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوی عمارې او خدمتونه نه وو ليدلي خو حاجيان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصير احمدزي او دلغمان دقرغيو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدينه منوره کې له حاجيانو سره ددوی نيک چلند او ښه خدمتونه ماپه خپله وليدل دوی خپل حاجيان په دوو عمارو کې ځای پر ځای کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښتي وې چې له عمارو به راووتلې نو حرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بيه لوړه وي معنی داچې دوی د حاجيانو لپاره ډېر لګښت کړی و.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت په خپل لګښت حاجیان په مدینه منوره کې نه دي ګرځولي خو دوی ورته موټر نیولي او په ټولو تاریخي ځایونویې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجیان له مدینې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجیانو دهغه بار لپاره چې په یوموټر کې نه ځاییده بل موټر نه نیوه، په داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجیانو بار ته یې بل موټر ونیوه داکارونه دولت هم نه کول اونه یې هم حاجیان په بېلابېلو سیمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی په فولادي کرولا موټر کې سپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعیم د پغمان اصلي او دمدینې منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بیا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبیا د حضرت سلمان فارسي بڼ ته روان شو، پر لاره مو څو باغونه ولیدل په ځینو کې یې د خرما ونې وهلې هم وې یوځای مودرې غزونه هم ولیدل د سلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته ومونده خوزموږ داټکل برعکس هېڅ بیروبار پکې نه وو آن له موږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خوله کې دبئر الفقیر (دفقیر کوهی) په نوم تاریخي کوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاریخي آبدي په توګه یې خوندي کړی او له شاوخوا یې ترې اوسپنیزه جالۍ تاوه کړې ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه ليکل شوي چې دا کوهى يو تاريخي اثر دى اوهرډول تېرى پرې تاريخي جرم ګڼل کېږي، له دې ليکنې سره زما خيال دافغانستان د تاريخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوى پريو کوهي ځومره پام کوي او دافغانستان ټول تاريخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزيمونو ښکلا ده.

داچې دې باغ ته ولې د سلمان فارسي باغ وايي پر لامل يې پوه نه شوم،خوپخوانى تاريخي باغ دى، اوس پکې ژور کوهى (ټيوب ويل)وېستل شوى اوپربمانه اوبه د بريښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې رواني اوبه وليدې هغه هم همدا چې په بريښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړى ځل وو چې له دې وياله اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهيل لوېديځه برخه موږ ته ښکاربدله چې احاطه تړې تاوه وه نور نو ترې چاپيره ودانۍ وې په منځ کې يې دحسين بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر يو ديوال چا(يا حسين) ليکلي وو خو لويه چليپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي يې کورونو ته بيول ماته بياهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښواويوه زاړه او خيرن کميس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځيو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفريح وه د زده کوونکيو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو يوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

www.melitahrik.com 0774400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (د حضرت عثمان کوهي) ته ورغللو دا هغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانو اوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض دا کوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانو ته یې د ګټې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې د ننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږ دا کوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانو ډک دي. په سعودي کې تر ډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي.له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو ، دلته مودخرما یو لوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴ کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتو کې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه داخراج په معنی وه، په پای کې یې سخته ازموینه هم وه له شاوخوا سلو تنو څخه له نیمو ډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېریې په نورو ځایونوکې پخپله استادان وو، ناکامو کسانو ته شهادت نامه او پوره پیسې هم نه ورکول کېدلې، ایله ۵۰۰ کلداري او څو کتابونه ورکول شول. خوبریالیو کسانو ته ۱۸۰۰ کلداري ،شهادتنامه هغه هم د مديني منورې د پوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په بریالیو کسانو کې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰ پورته وو.

پرسړک یو ځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورته ودرېد خو سړک ونه ټول خالي وو، مانعیم ته وویل چې سړک خو ټول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته او نه ترافیک،خو هغه راته وویل چې دلته ټول سړک د کامرو په واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشي کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا د موټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي، چې په دې پیغام کې د تخلف ډول ، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري او که ویې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې د سعودي تبع نه وي) او که سعودی وي نو دا جریمه پرې لوړېږي که بیا یې هم ور نکړي نو کله چې اقامه یا جواز سیر تمدیدوي نو لومړی ترې جریمه اخستل کېږي، نو دلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدينه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پيدا کېږي او هلته ارزانه وي،خوسرچپه ،په سعودي کې خرما قيمته ده،موږ په افغانستان کې ښه اوپسته خرما کيلو په شپيته افغانۍ پېرو خودېته ورته خرما په مدينه کې په شاوخوا شل رياله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي،يوځل ما يوډول خرما کيلو په اوه رياله واخستې خوکلکې وې بيامې پر ملګرو وخوړلې. په مدينه منوره کې يوډول خرماته عجوه وايي دا خرما خوږې ،ګردې او تورې دي ډاکټر ښادمن راته وويل چې دا خرما تر نورو ډېرې قيمته دي، هغه راته وويل چې دخرما داذات يوازې په مدينه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پيدا کېږي او داخرما په بل ځای کې ميوه نه نيسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده،ښادمن وويل چې رسول الله ص د عجوه بوټی په خپل لاس ايښی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پيدا کېږي نوريښه يې هماغه د رسول الله ص پر لاس اېښودل شوی بوټی دی، دعجوې کيفيت اوغتوالي ته په کتلوديوې کيلوبيه يې له ۳۵ ريالونيولې تر ۱۰۰ ريالو پورې ده.

ماچې دخرما بيه په افغانستان او مدينه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونيوه نو يوڅوکيلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ایله ورته اوه دقیقې لاروه موږ به د بازار افغاني او جنت المعلی د دېوال له لارې حرم ته تللو دلته هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسیزه وه، ما غوښتل چې له مولوي احمدي پرته یو تن بل هم راسره وي چې په چای ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی، کاکا برات په پام کې وو. کاکا برات د کابل په میرویس میدان کې اوسېده ترکاڼ وو ښه سړی وو په مکه کې یې زموږ خدمت کاوه خو مولوي احمدي راته وویل چې د خونې ټول خدمت زه کوم، خو بل څوک مه راوله، ریښتیا هم هر خدمت یې کاوه او له ټولو جنجالونو یې بې غمه کړی وم.

زموږ په خونه کې نصب تلوېزیون یواځې پنځه چینله نیول، یو چینل کعبه ۲۴ ساعته لایف ښودله.

زموږ د عمارې عرب څوکېدار پخپله په تلوېزیون کې هرڅه، هر لوڅ او پټ غربي چینل، هره نڅا او هره سندره لیدل خو نورو ته به یې ویل چې تاسو خو حاجیان یاست خراب شیان مه ګورئ. په نورو خونو کې ټلویزیونونو ډېر چینلونه نیول.

بازار افغاني د جنت المعلی د شمال ختیځ دیوال ترڅنګه لویه زېرزمیني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان یې خوښوي خو ډېر توکي یې د کوچنیانو د لوبو سامانونه وو او هغه هم ګران بیه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږوو، ډېريې ځوانان وو لمونځ يې هم د ستړياترحده نه اوږداوه، خوپه مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان دپاخه عمر خاوندان وو، هغومره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې ستړی کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو اودشريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زرګونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ دجمعې مازديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکوچې په قيام کې داامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې ښه‌اى او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دى، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلى ځاى لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث ،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتى کمپيوټر ايښى دى، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوى سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټر کې ثبت دي، په ډېټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونوکې دى او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوى عالم دى، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکى دى، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېوادکې زېږېدلى دى، که دى دبل هېواد واى نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ واى، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوى شوى دى چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دى او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دى، يعنې يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکى دى، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر وياړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهیم ابن اسحق خدمتونه او شخصیت یې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په ۳۰۷هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پاته هم لري او ډېره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدینې بازار او هوا

مدینه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوایي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدینه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دي.موږ دمکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدینې هوا راته سم پسرلی برېښېده.دلته ایرکنډېشن ته اړتیانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدینې منورې ته پرېښي وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بیې ټیټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما، خولۍ او... خو ضرور و چې پیر لي مووای دحرم شریف لوېدیځ ته دارالایمان کانټننټل هوټل اوڅولوړپوړیزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازار و ، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ یوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په یوولس زرو ډالرو یو دسروزرو هار واخیست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وویل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د یوې لوړې کورنۍ اړوند پریوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته یې ددبرش لکو افغانیوپیشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر یې هم هماغې ته واخستل او ښایي هرات ته له ستنېدو وروسته یې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وویل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډالیوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځینې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځینو دوستانو د ځانګړیو ساعتونو راوړلو فرمایش راکړی وو ،د حرم شریف ترځنګ د جنة البقیع له دیوال سره نښتی د ساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، یو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خلیل نومېده او دبلخ ولایت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بیه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وویل چې که ته ماته دسل ریالو جنس په زر ریالو بیه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ویې ویل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي مونږ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بیه کړو ځکه چې که مونږ د دوه سوه ریالو جنس په دوه سوه بیه کړو نو مشتري راته پنځوس ریاله وایي نو مونږ مجبور یو چې په پنځه سوه ریاله یې ورته بیه کړو او دوه نیم سووته راښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سیکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي لیکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کیلی ګور سیکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خلیل راته وویل چې دحرم لوېدیځ ته ددارالایمان کانټیننټل شاته د عبدالغني میمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ایجنسي دي او نرخونه یې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني میمني شرکت مې په پوښتنه پیداکړ،خو دومره بیروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولوته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره یې بیه لیکلې وه ،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهندیانو خبره (بارګیننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماولیدل چې اوس دبیروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بيرته لاړم سبا بيا ورته راغللم په دوکان کې څوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خليل کارت وروښود هغه راته وويل چې ته جنس خوښ کړه بيا به درسره مراعات وکړو، ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بيه ۲۷۰ رياله او دپخواني ماډل ۱۵۰ رياله وه خوده راته ۲۷۰ والا په ۲۲۰او ۱۵۰ والا په ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بيې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په يوه دوکان کې ښکلي ښځينه جامې ليدلي وې دادوکاندار هم افغان و، ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې يې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو، دجامو ښکلا، ډول ډول ډيزاين، له کورني څخه بېلتون او مسافري اوپه مېرمني او بچيانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم ،داند ښېښه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې يالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پيدا کېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدينه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې يا دوکانونه تړلي اويا يې پر دروازو پردې ځړولي وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ساعته نوکريوال چمتو وي و ،آن دشپې يې هم پاکوي، په مدينه کې روغتونونه ۲۴ساعته پرانيستي وي موږ هم سپين ږيری له ونې ټيټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې يې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړی وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی،خو دافغنستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ ورځوکې ماکم ترکمه درې ځله باران وليد خوبياهم ديکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شريف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته د استسقا لمونځ وشو چې د پېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدینه منوره نرۍ نرۍ باران وورېد.

د مازیګر له لمانځه وروسته له ډاکټر ښادمن سره د دوی ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان او سېدونکی حاجي عبدالمتین چې په دې ولایت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، ولید، هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ او مېړانې، ډېرې کیسې وکړې چې پر موږ یې نور هم ګران کړ.

د محرم په اومه د سه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل د ماسپښین له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سیاسي بحث وکړ، مانه غوښتل چې د حج په ورځو کې خبرونه واورم انټر نېټ کلب ته لاړ شم یا ټلویزیون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې یوا ځې عبادت ته ځانګړې وي.

ما اورېدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئیس دانش کړوخېل هم حج ته راغلی دی، په حرم کې به مې ډېر وریسې وکتل خونه مې په حرم کې، نه عرفات، نه منی، نه مزدلفه کې ولید، کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده، کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې ولید، په ټوکه مې ورته وویل چې تللی دوبۍ ته وې او اوازه دې د حج خپره کړې وه، خوهغه راته وویل چې، حج ته تللی وم خو دا چې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل یې دا وو چې ډېربه په انټرنېټ کیفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

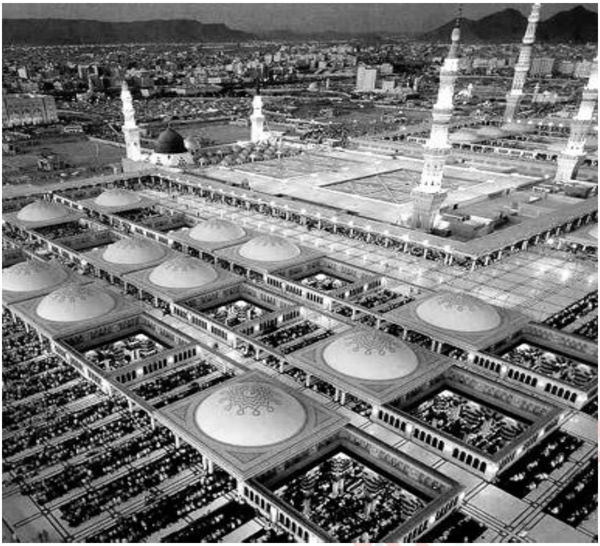

www.melitanh.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم څمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګڼه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمينو کې هم تطبيق کړی دی، دمکې حرم لاندې دموټرو سړکونه، پراخ تونلونه،زرګونه تشنابونه او دمدني حرم لاندې ساحې څخه څمکتلې ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي اوبرېښنايي پراخه زينې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بيت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتياوو سنبال دي، د اوداسه په ځايونو کې پرېمانه دلاس وينځلو خو شبو يه مايع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ ډيپو يا تحويل خانه ده او په دوهم او دريم پوړ کې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چاروا کيو په وينا ،په يو وخت کې پکې څلور زره موټر ځايږي ،دموټرو تم ځای په کمپيوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپيوټري دي، دموټرو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بيروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په څمکتلي کې تر افيکي نښې ،کانتينونه او ترافيکي اسانتياوې پرېمانه دي ،درې واړه پوره سپين پرق اوايرکنډيشنونه پکې فعال او د تهويې سېستم يې منظم دی.

مسؤولين له هر موټر څخه د يو ساعت تم کېدلو په بدل کې دوه رياله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه رياله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم د ځمکتلي د چت ډېرا ین خېموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دریم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له یوتن مستخدم څخه مو بهر ته د وتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار یې راوښوده خو ورسره یې پر موږ د پوره احتیاط او هوښیار اوسېدلو سپارښتنه وکړه،هغه په مدینه کې د نا امنۍ، دوه کیسې هم موږ ته وکړې، یوه کیسه یې داسې پیل کړه: یو پاکستانی له دوو ښکلیو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی یې وتاړه،او ښځې یې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پیدا کاوه نودوی ورسره وې.

بله کیسه داسې وه :کله چې جنرال پرویزمشرف د پاکستان ولسمشر و نو دهغه یو نږدې ملګری لوړ رتبه جنرال د خپلې کورنۍ له یوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ویوه ورځ دا جنرال او دا انجلۍ له یوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا لیدلې نو ورته بې تابه شوی دی،پر یوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک یې موټر درولی ،دې جنرال ته یې ویلي دي چې موټر خراب شوی او ښکته شه ټیله یې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ یې وتښتوله ،جنرال سمدستي مشرف ته ټیلیفون کړی،مشرف ملک عبدالله ته ټیلیفون کړی ملک عبدالله پولیسو ته عاجله قومانده کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته یې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پیدا کړل.

هغه زیاته کړه چې ځینې پولیس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي،هغه وویل چې دوه درې کسه یې لیدلي چې پولیسو ترې لکونه ریاله اخستي دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شپې

دحج ورځې شمېرلې دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو ویاړ راپه برخه شو.

له ماخخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبر راغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغلم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ او ډیزاین ټاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلو سره سمدستي یې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو یئ،خودا ووایئ چې د شمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود، دشمالي ټلوالې او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې جرئت وکړ زه يې هم جهاد ته وهڅولم، ويې ويل چې دوه مياشتې وروسته لومړی پاکستان او بيا افغانستان ته ځي ماورته وويل چې هلته څه کوې،ويل يې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وويل داڅه وايې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵ کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امريکايانو فدايي يا استشهادي بريد کوم،علي وويل چې په دنياکې يې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته يې اشاره وکړه چې دلکونو ريالو جنس پکې دی او ښه سودا يې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني ياله چاسره دې اړيکې شته دي،ځواب يې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټيليفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدايي بريد کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکو مې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر يمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهيدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ايا دده بريد به رښتيا پر امريکايانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواود جهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چينلونو سره دتړليو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخليک به دجهادي سوداګروپه لاس ټاکل کېږي اوکه دازمينه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدينو سره ملګری شي،څه مناسبې توصيې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پيسې يې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ په مازيګر(دمحرم يوولسمه) زه او ښادمن د عبدالغني ميمني دوکان ته ورغللو او هغه ته مو ساعتونه واخستل،د حاجي نعيم پغماني تروزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې يوولس نيمې بجې زه ،ظريف زمان نيازی،ډاکټر ښادمن او قاري،د قبا مسجد ته لاړو دشپې بيروبار کم او هوا ښه وه نو ددوی دشرکت له موټر څخه مو ښه ګټه واخسته تېل هسې هم ديوريال درې ليتره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلو نوبهر مود ځوانانو ډېرې چيغې واورېدلې مونږ فکر کاوه چې څه لوبې به کوي مونږپرلمانځه ودرېدو ،چې چيغې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زياتې ضربه او منفرد ډزې پيل شوې،داهرڅه له مسجد سره نښتي و مونږ له لمانځه وروسته په مسجد کې تم کېدل غوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعيم له خپل يوه پېژندګلو څخه پوښته وپوښتله هغه ورته وويل چې حکومت او دمدينې شيعه ګان نښتي دي داچې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زمونږ د ځان تر څنګ موټر ته هم انديښنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خير ډزې چې کمې شوې مونږزړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سيدالشهداء واټ له حرم څخه لږ لېرې اطباق هوټل ته ورغللو.

حاجي نعيم وويل چې په مدينه منوره کې ډېر زيات شيعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زيات قيودات اېښي دي ،کله کله آن د حکومت پرضد وسله وال پاڅون هم کوي اوپټې پټې دسيسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدينه منوره کې له عصري او نومو تو هوټلونو څخه ګڼل کېږي، زمونږ کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راوړ، د پسه روغ روغ ورنونه او اوړې یې چې په انګار کباب شوي وې په لګنونو کې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده او مالګه او مرچ یې کم وو ډوډۍ مووخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي وینښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسید نصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات او بیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزرو حاجیانو لېږد رالېږد د کام ایر د هوايي شرکت مسؤولیت وو، دانو کابل ته د کام ایر هوايي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ د شرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو دانتقال لپاره د بنګله د بش د مکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې د ډاکټر بنادمن دوی د عمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هملته ورغلي اوله هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل د شپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان مو په کې بار کړ خو زموږ د څو ملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، د شرکت مسؤولینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ د عمارې او فندق الاشراق ترمنځ د پینځو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وو او په شا یې وړل سخت وو، پاتې سامان مو په نویو موټروکې بار کړ د اصولو له مخې د دې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله مو چې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانو سره مې د شرکت د ډرېور نعمت شور واورېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه څلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې د اسامان انتقال کړي، بل دا چې دواړتن خویو کیلومتر هم ندی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانو وویشل شي نو پنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسو ولې څلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور ګفته شده است) اوکه زه له دوی داپیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې څلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو رابښکته کاوه نو مورږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سبق ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زمورږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره رابښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد)مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص اوشیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې همـلته بند او د رسول الله ص دمزار په پنجروكې اسير و.

په هرحال ځلور نيمې بجې موټرو حركت وكړ يوځل بيا په يوځاى كې د حاجيانو پاسپورتونه او اسناد وكتل شول اود حاجيانو حاضري واخستل شوه له مديني منورې څخه په تياره كې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په يوه مسجد كې په جماعت اداكړ زموږ موټر چلوونكى هادي شباكيا داندونيزيا اوسېدونكى او خبرنه دريشي يې پرتن وه،موږ په تياره كې روان وو چې دترافيكوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته يې د راښكته كېدلو وويل له ښكته كېدلو وروسته يې سمدستي ورته د جريمي پرچه وركړه، شباكيا لږ ځان اخوا دېخوا كړ عذر يې وكړ خوګټه يې ونكړه يو سل او لس رياله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانى)يې ترې واخستل اوپرچه يې وركړه ماچې پرچه وكتله نو د تخلف ډول يې سرعت ښوولى و په پرچه كې دتخلف ډول ، وخت ،ځاى د چلوونكي نوم، د جريمه كوونكي كمپيوټر شمېره،دموټر پليټ ،دجريمې اندازه هرڅه ليكلي وو،چلوونكى ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې كله له حده واوښت هغه راته وويل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه كې راګېر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز كړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال كې چې مجاز سرعت ۱۰۰ كيلومتره په يوه ساعت كې دى،نوكمپيوټر زه څارلى يم او دترافيكو مديرته يې خبر وركړى دى، شباكيا خفه شو ويل يې چې داپيسې ،دى له خپل جېب څخه وركوي او كمپنۍ يې مسؤوليت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وويل چې ده ته له حاجيانو چنده غونډه كړي ،هغه هم پيل وكړ او چنده يې ورته ټوله كړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو ليکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزين کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدينې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدينې ته ۱۵۰ کيلومتره لېرې په الظبية والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له ډېرخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبيار سره نږدې موپه يو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقيازمزم)سپين ټانکر وليد.

دمدينې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدينې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په يوه ساعت کې تر ۲۰۰کيلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدينې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځايه چې دمکې او جدې لار بېله شوې يا له مکې معظمې څخه ۹۹کيلو متره لېرې ټوله لار توره او سوځېدلې تيره ده. کله کله صحرايي بوټي هم ليدلي کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ينبوع،واثل ،ابيار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حيوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځايه باغچې او کروندې ښکاري، ونې يې بې مېوې اوله واټرپمپونو ياژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیرې ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښار ګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لوېې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پر لویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایاني هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله دېش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړ، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم دخپل سامان تللوته په تمه وو، موږ د سامان د تللو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤلین بې غمه وو، تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤلین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن واسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ماخپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو، د پښتو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لږ به چې پرېشانی وبوږم د چاپښو یالاس به راوبښ کړم،خو بیا هم یوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ یو ملګری او نه یې سامان شته دی،مسؤولینو زموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو،چې هلته ورغللم نواوبه ،بیکونه،بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یوځای کې اوبل مې په بل ځای کې وموندل.

حاجیانو موقع غنیمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو(تله)وړیا وه حج پر تولو اغېز کړی وو،زما وزن هم درې نیم څلورکیلوکم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول،د سامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه،اته کیلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کیلو سامان به یې هم ډېر وو نو څه یې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو،نو د یوکیلو اضافي سامان پیسې یې هم ترې اخستلې ،دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوې،که له څلوېښت کیلوڅخه به دخلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو دکیلو پر سر به یې ترې ۲۵ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانوسره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یوولس لیتره پکې ځایېدل،او حاجیانوهم ډکې کړې وې،حاجیانوغوښتل چې دابوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یونیم لیتر اضافي اوبوهم ۲۵ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانوسره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو کړ، ديوې بوشکې په سربه يې لس رياله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به يې پرې تېره کړه، په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل يې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تللو معاف دی، خلکو به خپل درانه شيان په لاسي يا دغاړې بيک کې واچول ځيني به يې په يو پلاستيک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه يو تن پېژنم، چې په بيک کې يې شپاړلس کيلو او په پلاستيک کې يې شپږ کيلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلَلو معاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو ، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو، بیکونه هم په کمپیوټر خارل کېږي او انسانان هم ،له هغو شیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو ، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته ځوک کېنوې، دا الوتکه خو ټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونوکې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکې شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داځوکې په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، خو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا دشپې تېرېدل ښل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅکوپرډېزاین او نقشه ځوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسړکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یادګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پړک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پړق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبي(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد ، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لاپې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې، په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولي شوي وې له هرې بخارۍ مو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقيقې به تېرې وې چې د حاجيانو پر سامان بار يو موټر راغی او سامان يې ښکته کړ،حاجيان ورغلل او دخپل سامان لټول يې پکې پيل کړل، خو د ځينو خلکو سامان نيمګړی و، څو دقيقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پيل کړ، زما سامان پنځه ځايه يا پنځه غوټې وې، راټولول او پلټل يې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نيمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجيانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړې پلاستيک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ويشت ليتره زمزم را اخستي وو درې ليتره به مې له مدينې تر کابله پرلار څښلي وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۲موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجيانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداري مخ ته دکابل نوين هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجيانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ويلي وو،چې زماله ستنېدلو به نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ويلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوريې مې رفيع الله روښن به زموږ له خپل موټرسره راشي او دا سامان به راسره وېسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوايي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بيا مو داډ ورکړ،کله چې دکابل نوين هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنيا موټرو او خلکو نيولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ويلي وو چې په کابل کې د سامان دښکته کېدلو او سترې مه شي په وخت کې غله او کيسه بران غلاکوي اوله همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پوليسو ، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حيران شوم چې دا پنځه غوټې څنګه دخپلې کورنۍ غړوته وسپارم خير سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بيروبار او تياره کې د کورنۍ د غړيو موندل هم اسانه کار ندی، خير په ټېليفون مو يوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زماپخواني ډرېور حيات استاد وليدم پرمايې غړ کړ،له ودرېدلوسره سم يې ګل په غاړه کې راواچاوه ويل يې چې نور دوستان هلته د هوټل دديوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېليفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شې اوګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وويل چې استاده په ټلوېزيون مې ستا نصيحتونه اوموعظې ليدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو ، ماهم ورته کور ودانی ووايه لاړو په يوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما يې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، ځوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال اباد کې وو خو بياهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو ، زه رښتيا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تياره وه، زه د نورو دوستانو په تکليف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وويل چې تاسو ولې په دې يخنۍ کې ځان په تکليف کړ ، خو،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکنډېشن او بخاری، همېش فعال ساتي،موټر يې ګرم وو ، په دې ترتيب مو يوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبیا بیا سفر تنده يې راکې ژوندی کړه هیله ده چې دامې حرمینوته وروستی سفر نه وي او هیله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي اوالله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته يې له حرمینوسره اشتياق اوبې ساري مینه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس يې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم میرعثمان او زما دکوچنیتوب دمهال د استاد او ترورزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمین ووایئ.له تاسو درنو لوستونکیو هم ډېره ډېره مننه چې ددې یون لیک له لارې په حرمینو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمین

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم.

حقـیـا ر

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library